

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OBILOVINY

PROSINEC
2015

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agrární komora ČR
Agrotest fyto, s.r.o. Kroměříž
Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu
Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
Český statistický úřad (ČSÚ)
Ekonomický servis Ministerstva zemědělství
USA (USDA Economic Research Service)
Evropská komise (EK)
International Grain Council (IGC)
Ministerstvo financí České republiky
Ministerstvo zemědělství České republiky
Official Journal of the European Union
Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO)
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)
Podniky prvovýroby a zpracovatelského průmyslu
Státní rostlinolékařská správa (SRS)
Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)
Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. (VÚPS)
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o.

Odbor rostlinných komodit MZe

Autoři:

Ing. František Kůst, MZe
Ing. Jana Potměšilová, MZe

Ředitel odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **obiloviny 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku.**

Počáteční zásoby představují veškeré nespotřebované obilí na počátku marketingového roku (tedy k 1. 7.) a **konečné zásoby** veškeré nespotřebované obilí na konci marketingového roku (tedy k 30. 6. příštího kalendářního roku).

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. František Kůst

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha I
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-225-7, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OBILOVINY

PROSINEC
2015

OBSAH

Seznam zkratk	3
Úvod	4
Souhrn	4
Opatření na trhu obilovin České republiky	6
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	6
2. Rozdělení odpovědnosti SZIF a celní správy při provádění obchodních mechanismů	7
3. Zásahy SZIF platební agentury	8
4. Celní opatření v ČR	9
5. Licenční politika	10
6. Daňová politika	11
7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám	11
8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin	13
9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám	14
10. Podpůrné programy pro rok 2015	16
11. Nepotravinářské využití obilovin	23
Mezinárodní trh s obilovinami	25
Trh s obilovinami v České republice	43
Obiloviny celkem	44
Pšenice	55
Žito	64
Ječmen	70
Oves	78
Kukuřice	83
Triticale	89
Ostatní obiloviny	92
Přílohy	94

SEZNAM ZKRATEK

CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny. Prodávající platí přepravu zboží do místa určení včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development, Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova
DG TAXUD	Directorate General Taxation and Customs Union, Generální ředitelství pro daně a celní unii
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	European Agricultural Guarantee and Guidance Fund, Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EUR	Zkratka eura, společné měnové jednotky států Eurozóny
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace OSN pro výživu a zemědělství
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi. Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
GMO	Geneticky modifikovaný organismus(-y)
IGC	International Grain Council, Mezinárodní rada pro obiloviny
IN	Intervenční nákup
MATIF	Marché a Terme International de France, Komoditní termínovaná burza ve Francii
MFN	Most favoured nation - tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.
NK	Nařízení Komise (ES)
NR	Nařízení Rady (ES)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONIC	Office National Interprofessionel des Céréales, Národní úřad pro obiloviny
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV	Program rozvoje venkova
SNS	Společenství nezávislých států
SOT	Společná organizace trhu
SZP	Společná zemědělská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
USD	Zkratka amerického dolaru, měnové jednotky USA
USDA	U. S. Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace

ÚVOD

Tato situační a výhledová zpráva Obiloviny z prosince 2015 navazuje na zprávu vydanou v prosinci 2014. Vychází z údajů dostupných do 31. 10. 2015, pokud není uvedeno jinak. V prvním oddílu je stručně popsána zemědělská politika ČR týkající se obilnářství, ve druhém oddílu aktuální stav zahraničního trhu s obilovinami a ve třetím oddílu situace v České republice. Součástí Situační a výhledové zprávy Obiloviny jsou přílohy, obsahující jednak podrobné údaje týkající se obilovin pro případnou další analytickou práci. Situační a výhledová zpráva Obiloviny využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese: www.eagri.cz.

SOUHRN

Na základě výsledků soupisu ploch osevů ČSÚ k 31. 5. 2015 dosáhla výměra všech obilovin pěstovaných pro sklizeň v roce 2015 celkové rozlohy **1 403,4 tis. ha**. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o mírný pokles o 7,9 tis. ha (tj. o 0,6 %). U ozimých druhů obilovin byl zaznamenán především pokles osevních ploch s výjimkou ozimého ječmene, kde byl zjištěn mírný nárůst. U pšenice ozimé činil pokles 12,5 tis. ha (tj. o 1,6 %), u ozimého žita 3,2 tis. ha (tj. o 12,6 %) a u triticales byl ve výši 5,6 tis. ha (tj. o 11,6 %). U ozimého ječmene došlo k nárůstu osevních ploch ve výši 1,6 tis. ha (tj. o 1,6 %). U jarních obilovin (s výjimkou kukuřice na zrno) došlo k různě velkému nárůstu osevních ploch.

Ze struktury výměr jednotlivých druhů obilovin ve srovnání s údaji loňského roku vyplývá, že v zastoupení jednotlivých druhů obilovin nedošlo ani letos k významnému posunu. Stále dominantní roli mezi obilovinami hraje ozimá pšenice. K 31. 5. 2015 bylo v ČR pěstováno 778,2 tis. ha ozimé pšenice. Ozimá pšenice znovu překročila hranici svého 50% zastoupení ve struktuře osevních ploch obilovin a dosáhla úrovně **55,4 %**. Nárůst ve struktuře obilovin zaznamenaly dva druhy ozimých obilovin (zvýšení je u triticales o 0,3 % a u ozimého ječmene o 0,1 %). U ozimého žita došlo ke snížení o 0,2 %. U jarních druhů obilovin také došlo jak k nárůstu, tak i poklesu ve struktuře osevních ploch. Největší zvýšení bylo u jarního ječmene (o 0,9 %) a jarní pšenice (o 0,5 %). Snížení bylo dosaženo u kukuřice na zrno o 0,5 % a u ova došlo ke stagnaci.

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2015, vycházející z odhadu ČSÚ k 15. 9. 2015, doplněná o odhad Ministerstva zemědělství u okrajových obilovin, činí **8 412,3 tis. tun**. Jedná se o mírný meziroční nárůst produkce obilovin o 367,3 tis. tun (tj. o 4,2 %). Předpokládaná celková produkce obilovin v letošním roce je srovnatelná s vyšší produkce, která byla zaznamenána v ročníku 2008. Tato nadprůměrná úroveň sklizně obilovin s průměrnými jakostními parametry bude znamenat, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v podstatě nebude měnit (vzhledem k nízké domácí spotřebě), což znamená, že setrvá trh s převažujícími rysy vysoké nabídky nad poptávkou s mírným nedostatkem kvalitní potravinářské suroviny.

Na základě odhadů EK ze září 2015 bylo v aktuálním marketingovém roce 2015/2016 z celkové plochy 57,5 mil. ha sklizeno 304,8 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro marketingový rok 2015/2016 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 301,9 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 144,6 mil. tun, pšenice tvrdá 8,0 mil. tun, ječmen 59,0 mil. tun, kukuřice 58,4 mil. tun, žito 8,1 mil. tun, oves 7,4 mil. tun, triticales 11,5 mil. tun a ostatní obiloviny 4,3 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem celková využitelná produkce obilovin v EU poklesla o 8,3 %. Největší meziroční propad v produkci o 25,0 % se předpokládá u kukuřice vlivem velmi teplého a suchého počasí, které zasáhlo oblast střední a východní Evropy v průběhu letních měsíců. Mírnější propad sklizně zaznamenaly i ostatní obiloviny, tj. pšenice o 2,8 %, ječmen o 2,0 %, žito o 6,9 % a oves o 3,9 %.

Přes předpokládaný propad sklizně oproti loňské rekordní úrovni, se jedná stále celkově o nadprůměrnou sklizeň. Nižší bude nicméně vzhledem k propadu produkce kukuřice podíl krmných obilovin. Vyšší podíl by oproti tomu měla zaujímat pšenice potravinářské jakosti. Kvalita by podle prvotních předpokladů měla být všeobecně na velmi dobré úrovni.

Produkce obilovin meziročně poklesla ve všech hlavních producentských státech EU – o 1,5 % ve Francii, o 5,2 % v Německu, o 11,8 % v Polsku, o 11,3 % v Itálii, o 7,7 % ve Velké Británii, o 0,8 % ve Španělsku, o 16,6 % v Maďarsku a o 25,8 % v Rumunsku.

V marketingovém roce 2014/2015 byl opět zahájen v ČR intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky nebylo od 1. listopadu 2014 do 31. května 2015 nabídnuto do intervenčního nákupu **žádné množství obilovin**.

V marketingovém roce 2015/2016 bude intervenční nákup obilovin v ČR realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1308/2013 v aktuálním znění pro **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3,0 miliony tun pro celou EU**.

Celkový dovoz obilovin ve výši **254,1 tis. tun** v marketingovém roce 2014/2015 je oproti předchozímu ročníku vyšší o 26,9 tis. tun. Předpokládaný dovoz pro stávající marketingový rok 2015/2016 se očekává z důvodu nadprůměrné sklizně s průměrnými kvalitativními parametry v obdobné výši jako v marketingovém ročníku 2013/2014 na úrovni **236,0 tis. tun**. U zpracovaných výrobků poklesl objem dovozu pšeničné mouky o 9,3 tis. tun na 49,2 tis. tun, avšak dovoz žitné mouky vzrostl o 1,7 tis. tun na 4,1 tis. tun.

U celkového vývozu se očekává jeho meziroční mírné snížení z **3 326,2 tis. tun** v marketingovém roce 2014/2015 na **3 180,0 tis. tun** v marketingovém roce 2015/2016. Uvedený velmi vysoký celkový vývoz je předpokládán především z důvodů zachování částečně vyrovnané bilance obilovin. V letošním roce je stále zachován dominantní vliv pšenice na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Dá se proto očekávat, že většina přebytků obilovin se bude nacházet především ve formě pšenice, ale také ječmene a kukuřice. Tyto přebytky z letošní sklizně by se pak měly odčerpat opětovně vysokým exportem.

Po rekordní produkci obilovin ze sklizně roku 2014 došlo k pozvolnému poklesu cen na obilním trhu ČR ihned po žních. Přesto u většiny komodit, a to jak v potravinářské tak i krmné kvalitě pokračoval trend poměrně vysokých cen. Ceny většiny komodit postupně klesaly, ale přesto dosahovaly velmi dobrých rentabilních úrovní. Tyto ceny byly vykazovány u všech druhů obilovin. U pšenice potravinářské byla dosažena nejvyšší cenová hladina v první polovině marketingového roku 2014/2015 v úrovni **4 608 Kč/t**. Pro marketingový rok 2015/2016 se předpokládá, že vlivem další nadprůměrné produkce obilovin, ale s průměrnými kvalitativními parametry dojde znovu k postupnému snižování cen na obilním trhu u většiny komodit, a to také s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin. Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v závěru roku 2014 úrovně **4 000 – 4 400 Kč** a u krmné pšenice **3 600 – 3 800 Kč**.

OPATŘENÍ NA TRHU OBILOVIN ČESKÉ REPUBLIKY

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská a společná obchodní politika EU

Česká republika, jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečuje regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy, jednotné ceny a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobeným v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2014 – 2020) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SOT s obilovinami je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena Evropskou komisí. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení výboru pro společnou organizaci trhů (V SOT), který je tvořen zástupci EK a členských států a který má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení, schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány Evropskou komisí a zejména zprostředkovávat kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT s obilovinami v ČR na národní úrovni je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

Evropská unie (EU) praktikuje jednak společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je obchodem vnitřním v rámci jednotného trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních tržních organizací byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny.

Společná zemědělská politika uplatňuje jednotné zásady, pokud jde o podporu exportu zemědělských komodit a přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

Na jednání Rady ministrů zemědělství ve dnech 18. – 20. listopadu 2008 bylo dosaženo politické dohody o funkčnosti Společné zemědělské politiky (Health Check). Nová pravidla vstoupila v účinnost v průběhu let 2009 - 2013. Jde o určité kompromisní řešení, které však neodstranilo nerovnosti mezi starými a novými členskými státy EU. V sektoru Obiloviny byl intervenční systém sice zachován, ale byl výrazně změněn. Byl zaveden **nulový mechanismus** intervence pro ječmen, čirok, rýži a pšenici tvrdou. Dále byl stanoven **množstevní strop** pro pšenici obecnou v souhrnném objemu **3 miliony tun** pro celou EU. Pro ječmen a kukuřici je vyhlášen **množstevní strop 0 tun**.

2. Rozdělení odpovědnosti SZIF a celní správy při provádění obchodních mechanismů

Odpovědnosti SZIF platební agentury v oblasti SZP

- Zveřejňuje informace o
 - zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence,
 - sazbách vývozních subvencí a vývozních cel,
 - podmínkách podávání žádostí o udělování vývozních subvencí a o povinnosti placení vývozních cel.
- Registruje obchodníky, kteří exportují zemědělské a zpracované zemědělské výrobky a žádají o licenci.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich (včetně osvědčení o stanovení vývozní subvence předem).
- Přijímá záruky požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence, vývozní subvence, předběžné platby a další opatření.
- Provádí platby vývozních subvencí a stanovuje vývozní cla.
- Vede při vývozu zpracovaných zemědělských výrobků registr receptur, u kterých se žádá o vývozní subvenci.

Odpovědnosti celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních deklarací
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a odepisování vyvážených množství na licencích
- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky)
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebírání vzorků
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (destinací), pro které je vývoz určen

Platební agentura úzce spolupracuje s celní správou a předávají si vzájemně potřebné informace k pokud možno bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury (v některých zemích EU) rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy. Jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

3. Zásahy SZIF platební agentury

Právní úprava činnosti SZIF

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a ve znění zákona č. 85/2004 Sb. a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v programovém období 2007 – 2013 a 2014 – 2020 také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze země Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita - financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společné organizace trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2014/2015

Pravidla režimu intervenčního nákupu jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Pro marketingový rok 2014/2015 byl v rámci všech členských států EU 28 stanoven množstevní strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl platný množstevní strop 0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vychází ze základních nařízení, která upravují provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Jedná se o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční nákup obilovin ze sklizně roku 2014:

V marketingovém roce 2014/2015 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

Intervenční skladování obilovin:

SZIF neevidoval v marketingovém roce 2014/2015 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 30. října 2015 vykazovala 555 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 392 tis. tun, Loco cizí 34 tis. tun, Destinace 129 tis. tun. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 30. října 2015 uzavřeno 48 smluv v 85 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru.

Intervenční prodej obilovin:

V marketingovém roce 2014/2015 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2015/2016

Realizace intervenčního nákupu obilovin v hospodářském roce 2015/2016 je předepsána nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízením Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence s tím, že v marketingovém roce 2015/2016 vstoupí v platnost nové prováděcí a delegované akty, které nahradí nařízení č. 1272/2009. V České republice je intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

V marketingovém roce 2015/2016 bude otevřen **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU28**. Ke každé nabídce pšenice bude nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

Veškeré základní informace týkající se intervenčního nákupu v marketingovém roce 2015/2016 budou uvedeny na internetových stránkách SZIF na internetové adrese <http://www.szif.cz> (budou umístěny v sekci Společná organizace trhu - Rostlinná výroba - Obiloviny - Intervenční nákup obilovin - Důležité dokumenty; - Ke stažení).

4. Celní opatření v ČR

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii - DG TAXUD v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 2454/1993.

Prováděcí předpis k Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, kterým se vydává celní kodex Společenství v platném znění.

Národní předpisy pro implementaci celního zákona a vnitřních předpisů jsou následující:

- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží.
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice dováženého a vyváženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství.

Kvóty v rámci společné zemědělské politiky

Vzhledem k tomu, že se na každý produkt vztahují určitá obchodní opatření, která zahrnují i celní kvóty, musí být definována opatřeními (Nařízením Komise nebo Rady EU). Tam, kde je opatření pro celní kvóty, musí být kvóty jasně definovány šestimístním číselným kódem, známými jako „order number“ (ON). Celní kvóty uplatňované v rámci společné zemědělské politiky a vztahující se na dovoz zemědělských komodit jsou spravovány na základě licencí. Dovozece, který požaduje uplatnění snížené celní sazby v rámci těchto kvót, musí kromě vyplnění příslušných údajů do vývozního doprovodného dokladu při propuštění zboží do volného oběhu předložit platnou licenci.

Získáním licence má deklarant rezervovanou část celní kvóty pro příslušný kalendářní rok. Licence se uděluje na základě písemné žádosti a splnění ostatních podmínek. Jednou z podmínek pro udělení licence

je složení záruky, která se držitelům licence vrací v případě využití licence, tzn. dovozu požadovaného množství zboží. Licence mohou být obchodovatelné. Licence vydaná v jednom členském státu EU platí i v ostatních členských státech EU. V České republice tyto licence v rámci společné zemědělské politiky vydává Státní zemědělský intervenční fond, viz internetová stránka www.szif.cz.

Administrace těchto celních kvót spadá v rámci EK do působnosti DG AGRI. Ostatní licence, nevztahující se na dovoz a vývoz zemědělských komodit, bude i nadále vydávat licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu.

Ovšem i zde existuje výjimka potvrzující pravidlo v několika málo případech, kdy u celní kvóty došlo k převedení řízení z DG AGRI do DG TAXUD. Pak je celní kvóta uplatňována metodou „First, come, first, served“, ale i přesto je nutno předložit platnou licenci.

Intrastat

Statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU se nazývá Intrastat. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z České republiky do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do České republiky z jiného členského státu EU (tj. v obou případech přestoupilo státní hranici). Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny:

a/ národními předpisy:

vyhláškou č. 393/2008 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropského společenství. Touto vyhláškou byla novelizována vyhláška č. 201/2005 Sb. Tato vyhláška je v novelizovaném znění k dispozici na www.czso.cz.

b/ předpisy EU:

nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterými se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení č. 1982/2004.

Začátkem roku 2009 došlo k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Měnily se mimo jiné limity hodnot zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2009. Práh pro vykazování od roku 2009 činí 8 milionů Kč fakturované hodnoty zboží odeslaného do ostatních členských států EU i přijatého z ostatních členských států EU, přičemž zpravodajská jednotka, která překročila osvobozující práh v roce 2008 (2 nebo 4 miliony Kč), musela vykazovat údaje do Intrastatu nejméně do konce roku 2009. Další významnou změnou byla povinné uvádění údajů o vlastní hmotnosti do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky. Tyto údaje byly nepovinné, a proto bylo v 1/3 členských států upuštěno od jejich sledování. Vzhledem k tomu, že se ztrácela logická kontrola nad těmito výkazy, je uvádění například hmotnosti i počtu kusů živých zvířat od 1. 1. 2009 povinné.

5. Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí a osvědčení je založen na Nařízení Komise č. 376/2008, které stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je:

- získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu),
- zajišťovat systém celních kvót na dovozy,
- zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO v oblasti dovozu a vývozu.

Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro obiloviny vydává SZIF jako platební agentura v rámci společné organizace trhu s obilovinami. Dovoz a vývoz některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení Komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008. Veškeré informace týkající se výdeje licencí pro obiloviny jsou uvedeny na internetových stránkách www.szif.cz.

6. Daňová politika

Jako člen EU je Česká republika povinna uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Základní principy pro zdanění daní z přidané hodnoty jsou obsaženy v Šesté směrnici Rady EU č. 77/388/EHS, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou členské státy povinny implementovat do svých národních právních předpisů. V České republice to je nový zákon o DPH č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních došlo od roku 2004 k zásadním změnám při správě, placení i termínech splatnosti spotřebních daní. Při plnění daňových povinností platí, není-li v příslušném daňovém zákonu stanoveno jinak, společná procesní pravidla, která byla přijata zákonem ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Podle specifických ustanovení zákona o spotřebních daních mohou předkládat daňová přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně také právnické a fyzické osoby, mající postavení daňových poplatníků, které nakoupily nebo samy vyrobily a prokazatelně použily minerální oleje pro výrobu tepla (dále jen „topné oleje“) a vybrané minerální oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa (dále jen „zelená nafta“). Od 1. ledna 2013 došlo ke snížení vratky části spotřební daně z tzv. zelené nafty, kdy se změnil nárok na vrácení z původních 60 % na 40 % spotřební daně, vznikající právnickým a fyzickým osobám, provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily stanovené druhy olejů, paliv a maziv a prokazatelně je použily pro výše uvedené druhy činností. Způsob výpočtu vratky spotřební daně a ostatní podrobnosti upravuje vyhláška MZe č. 14/2010 s účinností od 12. 1. 2010, kterou se mění vyhláška č. 48/2008 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, ve znění vyhlášky 395/2008 Sb.

7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám

Následující přehled právních předpisů navazuje na přehled z předchozí Situační a výhledové zprávy Obiloviny z prosince 2014 a zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity obiloviny do částky 127 roku 2015.

Zákon č. 41/2015 Sb.,

kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 6. 3. 2015

Uveřejněno v č. 19/2015 Sbírký zákonů.

Zákon č. 263/2014 Sb.,

kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a organickém zkoušení půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 1. 2015

Uveřejněno v č. 108/2014 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 113/2015 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, a další související nařízení vlády.

Účinnost od 13. 5. 2015

Uveřejněno v č. 47/2015 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 76/2015 Sb.,

o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství.

Účinnost od 15. 4. 2015

Uveřejněno v č. 36/2015 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb.,

o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 15. 4. 2015

Uveřejněno v č. 36/2015 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 73/2015 Sb.,

o podmínkách poskytování plateb v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě.

Účinnost od 15. 4. 2015

Uveřejněno v č. 36/2015 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 72/2015 Sb.,

o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními.

Účinnost od 15. 4. 2015

Uveřejněno v č. 35/2015 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb.,

o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Účinnost od 1. 4. 2015

Uveřejněno v č. 25/2015 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 309/2014 Sb.,

Nařízení vlády č. 309/2014 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor.

Účinnost od 1. 1. 2015

Uveřejněno v č. 124/2014 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 308/2014 Sb.,

kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor a nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů.

Účinnost od 1. 1. 2015

Uveřejněno v č. 124/2014 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.,

Nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užitelských vztahů.

Účinnost od 1. 1. 2015

Uveřejněno v č. 124/2014 Sbírky zákonů.

8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin

Pravidla režimu intervenčního obchodu s obilovinami stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Zde jsou uvedena základní nařízení pro sektor obiloviny, platná do současnosti. Tato platná nařízení jsou průběžně novelizována.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013,

kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují se nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013,

kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.

Nařízení Komise (EU) č. 1272/2009,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 340/2014,

kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 mění nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, pokud jde o některá pravidla týkající se veřejné intervence pro některé zemědělské produkty.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013,

pokud jde o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014,

kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schválení účetní závěrky, jistoty a použití eura.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014,

kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost.

Nařízení Komise (ES) č. 642/2010,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení rady (EHS) č. 1234/2007, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 1301/2006,

kterým se stanoví společná pravidla ke správě dovozních celních kvót pro zemědělské produkty, které podléhají režimu dovozních licencí.

Nařízení Komise (ES) č. 376/2008,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 612/2009,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 1342/2003,

kterým se stanoví zvláštní prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí v odvětví obilovin a rýže.

Nařízení Komise (ES) č. 514/2008,

kterým se mění nařízení (ES) č. 376/2008, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty, jakož i nařízení (ES) č. 1439/95, (ES) č. 245/2001, (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 2014/2005, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 1918/2006, (ES) č. 341/2007, (ES) č. 1002/2007, (ES) č. 1580/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 1119/79.

Nařízení Komise (ES) č. 1276/2008,

o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol.

9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám

Harmonizované nebo nové technické normy pro obiloviny jsou vydány Českým normalizačním institutem, Praha a jsou uvedeny níže:

ČSN 46 1100-2 Obiloviny potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100-2 Obilí potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská z dubna 1994.

ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*). Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100-3 Obilí potravinářské – Část 3 : Pšenice tvrdá z dubna 1994.

ČSN 46 1100-4 Obiloviny potravinářské – Část 4: Žito. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 4 Obilí potravinářské – Část 4: Žito z dubna 1994.

ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5 : Ječmen sladovnický. Vydání provedeno v březnu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z dubna 1994 včetně Změny Z1 z října 2002.

ČSN 46 1100-7 Obiloviny potravinářské – Část 7: Oves potravinářský. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 7 z března 1994.

ČSN 46 1200-2 Obiloviny – Část 2: Pšenice. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 2 Obilí krmné – Část 2: Pšenice krmná z března 1994.

ČSN 46 1200-3 Obiloviny – Část 3: Ječmen. Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200-3 Obilí krmné – Část 3: Ječmen krmný z října 1994 a současně ČSN 46 1100 - 6 Obilí potravinářské – Část 6: Ječmen potravinářský ze srpna 1994.

ČSN 46 1200-4 Obiloviny – Část 4: Oves. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 4 Obilí krmné – Část 4: Oves krmný z března 1994.

ČSN 46 1200-5 Obiloviny – Část 5: Žitovec (*triticales*). Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 5 Obilí krmné – Část 5: Žitovec (*triticales*) z března 1994.

ČSN 46 1200-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice. Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 6 Obilí krmné – Část 6: Kukuřice krmná z října 1994 a současně ČSN 46 1100 - 8 Obilí potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská z dubna 1994.

ČSN 46 1200-7 Obiloviny – Část 7: Proso. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 7 Obilí krmné – Část 7: Proso z října 1994.

ČSN 46 1200-8 Obiloviny – Část 8: Pohanka. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 8 Obilí krmné – Část 8: Pohanka z října 1994.

ČSN 46 1200-9 Obiloviny – Část 9: Mohár a čumíza. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 9 Obilí krmné – Část 9: Mohár a čumíza z října 1994.

ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 10 Obilí krmné – Část 10: Čirok z října 1994.

ČSN 46 1011-6 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 6: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu příměsí a nečistot. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 6 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-11 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 11: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu zrn se sníženou sklovitostí u pšenice tvrdé (Triticum durum). Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 11 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-18 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 18: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu dusíkatých látek. Vydání provedeno v únoru 2003; platí od 1. 3. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 17 z 11. 4. 1988 a ČSN 46 1011 - 18 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-12 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 12: Zkoušení obilovin – Třídění sladovnického ječmene – Praktická metoda. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 12 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN 46 1011-13 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 13: Zkoušení obilovin – Stanovení klíčivosti sladovnického ječmene. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 13 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN 46 1011-14 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 14: Zkoušení obilovin – Stanovení energie klíčivosti sladovnického ječmene. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 14 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN ISO 5223+Amd.1 (46 1012) Zkušební síta pro obiloviny. Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od 1. 7. 2002. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5223:1995 včetně změny ISO 5223:1995/Amd.1:1999.

ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení vlhkosti – Praktická referenční metoda. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí účinnosti této normy se ruší ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení obsahu vody – (Praktická referenční metoda) z ledna 1993.

ČSN ISO 6644 (46 1015) Tekoucí obiloviny a mlýnské výrobky – Automatický odběr vzorků mechanickými vzorkovači. Vydání provedeno v lednu 2006; platí od února 2006.

ČSN ISO 5529 (46 1022) Pšenice – Stanovení sedimentačního indexu – Zeleného test. Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od listopadu 2000. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5529:1992.

ČSN ISO 9648 (46 1023) Čirok – Stanovení obsahu taninu. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9648:1988.

ČSN ISO 7971-2 (46 1013) Obiloviny – Stanovení objemové hmotnosti zvané „hektolitrová váha“ – Část 2 Praktická metoda. Vydání provedeno v červenci 2003; platí od 1. 4. 2004. Po nabytí účinnosti se ruší ČSN 46 1011-5 z 11. 4. 1988 a zároveň se mění ČSN 994178 z 21. 3. 1990.

ČSN ISO 13690 (46 1024) Obiloviny, luštěniny a mlýnské výrobky – Odběr vzorků ze statických dávek. Vydání provedeno v lednu 2004; platí od 1. 2. 2004. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13690:1999.

ČSN EN ISO 3093 (46 1026) Pšenice, žito, pšeničná a žitná mouka, pšenice tvrdá (durum) a semolina z pšenice tvrdé – Stanovení čísla poklesu podle Hagberga-Pertena. Vydání provedeno v prosinci 2007; platí od 1. 1. 2008. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 3093:2004.

ČSN ISO 2171 (46 1019) Obiloviny, luštěniny a výrobky z nich – Stanovení obsahu popela spalováním. Vydání provedeno v prosinci 2008; platí od 1. 1. 2009. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 2171:2007.

Změna ZI k ČSN 46 1011-7 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 7: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu plných zrn. Vydání provedeno v říjnu 2002; platí od 1. 11. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1100-1 Obilí potravinářské – Část I: Společná ustanovení ze srpna 1998. Vydání Změny ZI provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část I: Společná ustanovení ze srpna 1998. Vydání Změny ZI provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z2 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část I: Společná ustanovení ze srpna 1998. Vydání Změny Z2 provedeno v srpnu 2002; platí od 1. 9. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z března 2005. Vydání Změny ZI provedeno v lednu 2006; platí od 1. 2. 2006.

Změna ZI k ČSN 46 12006-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice z července 2001. Vydání Změny ZI provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna ZI k ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok z ledna 2003. Vydání změny provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna ZI k ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (Triticum durum) z ledna 2002. Vydání Změny ZI provedeno v září 2004; platí od 1. 10. 2004.

Vydané předpisové ČSN jsou k dostání v síti prodejen norem v celé ČR a vydané předpisové podnikové normy (PN) jsou k dostání u vydavatele PN. Technické normy (včetně jejich změn) se nevztahují na obiloviny, luštěniny a olejninu nakupované SZIF a dále pro skladování v zemědělských veřejných skladech.

10. Podpůrné programy pro rok 2015

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2015 prakticky nezměnil a zůstal v základních podporách stejný. Pro české zemědělce tak stále představuje možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

Systém podpor lze rozdělit na:

- I. Přímé platby a přechodné vnitrostátní podpory
- II. Program rozvoje venkova na období 2014 - 2020
- III. Národní podpory

I. Přímé platby

Rostlinná výroba, včetně pěstování obilovin, je v ČR v podmínkách Společné zemědělské politiky EU podporována systémem tzv. přímých plateb.

Vícesložková přímá platba (SAPS, ozelenění, VCS a platba pro mladé zemědělce)

Výsledkem reformy Společné zemědělské politiky (SZP) z roku 2013 je nové nastavení parametrů jak pro přímé platby, tak pro Program rozvoje venkova. V oblasti přímých plateb je kladen větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce, nebo podporu odvětví, které čelí určitým obtížím a jsou velmi významné z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Nově SZP zároveň umožňuje členským státům větší míru rozhodování o zacílení finančních prostředků, včetně jejich přesunu mezi pilíři, tedy mezi přímými platbami a Programem rozvoje venkova.

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány (např. kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělcům, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají) a současně mění dosavadní charakter přímých plateb z jednotné platby SAPS na platbu vícesložkovou. Největší složku bude v ČR i nadále do roku 2020 tvořit jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS) – **necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby**, dalšími složkami jsou platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (ozelenění neboli greening) – 30 % obálky, dobrovolná podpora vázaná na produkci poskytovaná citlivým sektorům – tzv. VCS (15 % obálky) a platba pro mladé zemědělce (0,3 % obálky). Z národního rozpočtu může ČR až do roku 2020 také vyplácet přechodnou vnitrostátní podporu (PVP), která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top – Up).

Konkrétní podmínky poskytnutí podpory upravuje **nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie**.

Žádost o poskytnutí podpory je podávána v elektronické podobě v rámci tzv. **Jednotné žádosti (JŽ)** na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu Farmáře, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ.

Tab. č. I. - Obálka na přímé platby pro rok 2015 v mld. Kč

SAPS	12,6
Greening	6,9
VCS	3,4
Mladý zemědělec	0,07
Celková obálka	22,9

Zdroj: Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/1160.

Poznámka: Použit kurz 27,187 CZK/EUR.

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Jednou z podmínek pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry, na kterou může být poskytnuta podpora, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha zemědělské půdy. Dotčené DPB musí být vedeny v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS). Zemědělská půda, na kterou je požadováno poskytnutí finanční podpory, musí být na žadatele vedena v LPIS nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o podporu. Žadatelé také musí nově splňovat podmínku být zemědělským podnikatelem. SAPS je poskytován ze zdrojů Evropské unie.

Poskytování přímých plateb, některých podpor Programu rozvoje venkova (PRV) a některých podpor společné organizace trhu s vínem je dále „podmíněno“ dodržováním vybraných legislativních předpisů.

Kontrola podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance) zahrnuje dvě části – standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinné požadavky na hospodaření (PPH).

Přehled základních ukazatelů SAPS v ČR je uveden v následující tabulce.

Tab. č. 2. - Srovnání obálek a sazeb SAPS v letech 2004 - 2015

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2004	243/2004	25 %	198,940	56,41	32,45	1 830,40
2005	144/2005	30 %	249,296	71,42	29,55	2 110,70
2006	144/2005	35 %	310,457	88,89	28,32	2 517,80
2007	47/2007	40 %	355,384	101,40	27,53	2 791,50
2008	47/2007	50 %	437,762	124,16	24,66	3 072,20
2009	47/2007	60 %	517,895	147,43	25,16	3 710,00
2010	47/2007	70 %	581,177	165,07	24,60	4 060,80
2011	47/2007	80 %	667,365	189,32	24,75	4 686,50
2012	47/2007	90 %	755,659	214,28	25,14	5 387,30
2013	47/2007	100 %	832,828	235,86	25,73	6 068,88
2014	47/2007	100 %	773,751	218,08	27,50	5 997,23
2015 - SAPS	50/2015	100 %	462,980*	130,35	27,19	3 543,91
2015 - Greening	50/2015	100 %	253,456*	71,49	27,19	1 943,62

Pramen: Ministerstvo zemědělství ČR

Poznámka: * Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 160/2015

Platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí

Nově je nedílnou součástí dotačního opatření SAPS tzv. ozelenění, jehož cílem je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí.

Mezi základní povinnosti ozelenění patří dodržování diverzifikace plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (tzv. EFA). Česká republika využila téměř kompletní škálu možných prvků EFA, a to v zájmu minimalizovat negativní dopady nových povinností na konkurenceschopnost zemědělských podniků. Jako plochu využívanou v ekologickém zájmu lze v ČR považovat:

- úhor, tj. zemědělskou půdu ležící ladem
- souvrat'
- krajinné prvky
- plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích
- zalesněnou půdu dle čl. 46 odst. 2 písm. h) nařízení EU č. 1307/2013
- plochy s meziplodinami
- plochy s plodinami, které vážou dusík

Přechodné vnitrostátní podpory

Přechodné vnitrostátní podpory (PVP) jsou nástupci národních doplňkových plateb Top-Up, které byly poskytovány v letech 2005 až 2012. Dotace je poskytována na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí /koz a na 3 tzv. historické platby - chmel, bramborový škrob a přežvýkavce (počítá se stav ke dni 31. 3. 2007). PVP se poskytují žadatelům, kteří v daném roce obdrželi dotaci SAPS. Podpory jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR.

Veškeré informace jsou uvedeny na <https://portal.mze.cz/ssl/web/mze/dotace/>.

II. Program rozvoje venkova na období 2007 - 2013 - PRV

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013 vycházel z nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, a zejména navazoval na Národní strategický plán rozvoje venkova, schválený vládou usnesením ze dne 10. května 2006 č. 499. Evropskou komisí byl Program rozvoje venkova schválen dne 23. května 2007.

Realizace Programu venkova se zaměřoval na čtyři klíčové oblasti, tj. osy I. – IV., jejichž cílem bylo zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a krajiny, kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Čtvrtá průřezová osa LEADER kladla důraz na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů a tím přispěla k realizaci priorit os I, II a především osy III.

Program rozvoje venkova na období 2014 - 2020

Na Program rozvoje venkova pro období 2007 – 2013 navazuje Program rozvoje venkova pro období 2014 – 2020, jenž vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, které bylo schváleno dne 17. 12. 2013.

Oproti dosavadnímu programovému období budou jednotlivé dotační tituly rozděleny do šesti prioritních oblastí, a to:

Priorita 1 - Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.

Priorita 2 - Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů.

Priorita 3 - Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství.

Priorita 4 - Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví.

Priorita 5 - Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu.

Priorita 6 - Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech se zaměřením na tyto oblasti.

V rámci priority 2 je zařazena podpora investic v zemědělství, a to v operaci 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. V této operaci mohou zemědělské podnikatelé získat dotaci například na výstavbu nebo rekonstrukci skladů rostlinných komodit (kromě stavebních výdajů na síla), nosných konstrukcí trvalých kultur či skleníků a fóliovníků.

III. Národní podpory

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství
2. Podpory PGRLF

I. Dotační tituly ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR vydalo **Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2015**. Tyto zásady byly schváleny usnesením č. 634 z 25. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 12. 2. 2015.

Oblasti obilovin se dotýkají zejména následující podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a. – biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin.

Podpora do výše 25 % u polních druhů řepka olejka, kukuřice a slunečnice, maximálně však u druhu řepka olejka 349 Kč/ha, kukuřice 473 Kč/ha a slunečnice 145 Kč/ha. Na ostatní druhy plodin (nevyjmenované v rozhodnutí Evropské komise) nebude podpora poskytována s výjimkou okrasných rostlin, u kterých bude podpora administrována formou „de minimis“ podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu „de minimis“.

3.d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin.

Podpora do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad). Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A Speciální poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma.

Podpora je poskytována do výše 80 % prokázaných přímých nákladů ve formě dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. – regionální přenos informací o realizaci společné zemědělské politiky, zajišťovaný prostřednictvím Krajských informačních středisek pro rozvoj venkova a zemědělství (KIS). Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je do 500 000 Kč na žadatele.

9.F.i. – Odborné konzultace – účelem je podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 60 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Podpora je poskytována dle čl. 18 a čl. 28 nařízení Komise (EU) č. 651/2014. Výše podpory je odlišena dle daného subjektu, který je zařazen pod písmeno a) – do 350 000 Kč/žadatele, písmeno b) – do 450 000 Kč/žadatele a písmeno c) – do 350 000 Kč/žadatele.

9.H. podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

Účelem je podpora marketingu a propagace vystavovatelů, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Podpora bude poskytována podle nařízení Komise (EU) č. 702/2014 na veletrhy uvedené v části D Zásad, vyjma veletrhu SIAL PARIS 2014, na který bude poskytnuta podpora v režimu de minimis.

Podpora do výše 100 % prokázaných nákladů na úhradu nájmu výstavní plochy bez vybavení, maximální do výše 100 000 Kč, úhradu nákladů na cestovní výlohy a úhradu registračního poplatku v celé výši na žadatele na veletrh či výstavu.

10. D Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2015 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesa (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA) a Sdružení evropských vinařských regionů (AREV). Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Dotaci lze poskytnout pro:

- modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení,
- zavádění nových technologií,
- zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, respektive krmiv,
- zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, respektive krmiv.

Podpora do výše 25 % vynaložených nákladů dle předloženého projektu (minimální hodnota nákladů 1 mil. Kč/1 projekt/1 příjemce a maximální hodnota nákladů projektu je 60 mil. Kč) je poskytnuta formou dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční). Určeno pro výrobce od 250 do 750 zaměstnanců s obratem od 50 do 200 mil. EUR/rok a zpracovatele vybraných zemědělských produktů.

2. Podpory PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) se v České republice stal za dobu svého působení neodmyslitelnou součástí podpory resortu zemědělství. Již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající zemědělské podnikatele. Pomohl zejména v dobách, kdy bylo nutné poskytnout začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupné. Umožnil tím čerpat úvěry pro české zemědělce v objemu 158 mld. Kč. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství či podpora ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Programy PGRLF

- **Zemědělec:** Program zaměřený na vytvoření předpokladů pro další rozvoj prvovýrobců zemědělské produkce. Podpora ve formě dotace části úroků z investičních úvěrů na nákup zemědělské techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické

hodnoty stáda. V rámci uvedeného programu je poskytováno zvýhodnění pro mladé podnikatele v zemědělství, a to navýšením základní sazby podpory o další 1% p.a. Minimální úrokové zatížení příjemce podpory činí 0,5 % p.a.

- **Zpracovatel:** Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis* (= až 200 000 EUR na jeden podnik).
- **Podpora nákupu půdy:** Program pro podporu nákupu nestátní zemědělské půdy zemědělskými prvovýrobcí. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*) = až do 15 000 EUR na jeden podnik.
- **Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru:** Program určený na podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup zemědělské půdy. Podpora bude poskytnuta až do výše limitu příslušného nařízení *de minimis* (= až 15 000 EUR na jeden podnik). Uvedená podpora může být poskytnuta i opakovaně. Program podpory je určen pro zemědělské podnikatele, kteří působí v oblasti zemědělské prvovýroby.
- **Podpora pojištění:** Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.
V rámci programů podpory pojištění bylo k 31. 12. 2014 schváleno 61 831 žádostí. Ke stejnému datu bylo PGRLF na finančních podporách vyplaceno celkem 3 290 mil. Kč. Sazby podpory pro 2015 budou vyhlášeny do konce roku, tedy po zpracování všech přijatých žádostí.
- **Úvěry na nákup půdy:** V rámci programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF, a to na nákup zemědělské půdy, která není majetkem České republiky. Uvedený program podpory je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby. Tyto úvěry lze také kombinovat s podporou poskytnutou v režimu *de minimis*. V rámci uvedeného programu může klient žádat o snížení jistiny úvěru (poskytnutého PGRLF), a to v režimu *de minimis* (= až 15 000 EUR na jeden podnik) Podpora formou snížení jistiny úvěru může být poskytnuta i opakovaně.
- **Sociální zemědělství:** Program podpory je určen zemědělskému prvovýrobcí, který umožní znevýhodněným osobám spolupodílet se na běžných (nebo zvláště vyčleněných) činnostech farmy, má uzavřené pracovní smlouvy s uvedenými osobami a uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb či sám je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. V rámci uvedeného programu jsou poskytovány úvěry PGRLF, a to úvěry jak investiční, tak úvěry provozní.
- **Zajištění úvěrů:** V rámci programu podpory PGRLF ručí za investiční úvěry poskytnuté komerčními bankami. Příjemci podpory mohou být nejen podnikatelé, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou a/nebo zpracováním zemědělských produktů, ale i podnikatelé zabývající se hospodařením v lesích nebo podnikatelé zabývající se zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Ručení může být také poskytnuto za bankovní úvěry určené na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích. Jde o projekty, o kterých rozhodla EK a které jsou spolufinancovány z rozpočtu EU.

V souvislosti s přípravou otevření Fondu těžko pojistitelných rizik se připravují změny stávajících programů Podpora pojištění a Podpora pojištění produkce sadebního materiálu pěstovaného ve školkách. Nová pravidla pro poskytování podpory budou zveřejněna, jakmile bude schválena jejich finální podoba, o které bude PGRLF mimo jiné informovat na svých internetových stránkách www.pgrlf.cz.

11. Nepotravinářské využití obilovin

Obiloviny, jež nacházejí uplatnění rovněž pro nepotravinářské účely, jsou mimo výrobu krmiv pro hospodářská zvířata využívány také k produkci paliv.

Může se jednat buď o paliva určená k přímému spalování, kdy celou rostlinu, tzn. zrno i slámu, lze spalovat ve speciálních kotlích přímo v rozdružené formě, ve slisované formě (v balících) nebo v podobě pelet či briket. Poslední zmíněná forma skýtá pro obiloviny možnost využití v kotlích s automatickým podáváním, což umožňuje komfortní bezobslužný kontinuální provoz. Rostlinné pelety, které se vyrábí mj. rovněž z celých rostlin obilovin nebo z jejich slámy, však nacházejí místo realizace své spotřeby rovněž v sektoru velké energetiky, u něž lze další širší rozvoj předpokládat i vzhledem k aktuální energetické situaci v Evropě.

V současnosti se z obilovin pro energetické využití v celosvětovém měřítku nejčastěji vyrábí kapalná biopaliva. Alternativou za benzín je nejvíce využíván bioetanol vyráběný kvasným procesem. K jeho produkci je zapotřebí plodina s dostatečným obsahem cukrů resp. škrobů, jako jsou právě obiloviny, ale i například cukrová řepa a v zemích Jižní Ameriky pak také například cukrová třtina.

Stejně jako ostatní členské státy EU řešila i ČR problematiku související se aplikací biopaliv v praxi. V ČR byla proto zavedena povinnost přimíchávání biosložek do dopravních paliv, která respektuje závazky ČR na plnění cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Implementací příslušných směrnic EU do české národní legislativy tak byla tato povinnost zavedena novelizací zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, který byl nahrazen zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.

Osoby uvádějící pohonné hmoty do volného daňového oběhu pro dopravní účely mají podle uvedeného zákona povinnost zajistit, aby v těchto pohonných hmotách bylo obsaženo minimální množství biopaliva ve výši 4,1 obj. % z celkového množství motorových benzínů (přimíchávání bioetanolu) a ve výši 6,0 obj. % z celkového množství motorové nafty (přimíchávání FAME – metylestery mastných kyselin).

Zákon o ochraně ovzduší zároveň zavádí tzv. kritéria udržitelnosti biopaliv, na základě kterých musí biopaliva vykazovat stanovenou úsporu emisí skleníkových plynů a suroviny pro výrobu biopaliv musí být pěstovány v souladu se stanovenými pravidly. Výrobci, prodejci a zpracovatelé biopaliv musí být držitelé certifikátu vystaveného autorizovanou osobou.

Širší využití biopaliv je pak dále podpořeno zejména prostřednictvím Víceletého programu podpory dalšího uplatnění biopaliv v dopravě a navazujícího aktualizovaného Víceletého programu podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě na období 2015-2020. Podpora se v tomto případě týká čistých biopaliv a jejich vysokoprocenčních směsí (SMN 30, čisté FAME, E85, E95, čistý rostlinný olej, pokročilá biopaliva a bioplyn) a spočívá v daňové úlevě, resp. ve vrácení proporcionální části spotřební daně z minerálních olejů.

V souvislosti s výrobou bioetanolu má v případě ČR dominantní roli cukrová řepa. V roce 2014 bylo v ČR vyrobeno celkem 104,1 tis. t bioetanolu - z toho 66,0 tis. t z cukrovky, 35,2 tis. t z kukuřice a 2,9 tis. t z pšenice, přičemž bylo spotřebováno 791,3 tis. t cukrovky, 96,5 tis. t kukuřice a 9,5 tis. t pšenice.

Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin jsou znázorněny v tabulce 1.

Tab. I: Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin

Produkt	Plodina	Výnos plodiny (t/ha) ¹⁾	Výtěžnost paliva z plodiny (hl/t) ²⁾	Výtěžnost paliva z ha (hl/ha) ³⁾
Bioetanol	cukrová řepa	57,91	1,07	61,96
	brambory	26,19	0,83	21,74
	pšenice	5,24	3,85	20,17
	kukuřice	8,45	3,80	32,11
	žito	4,63	4,15	19,21
	triticale	4,21	3,98	16,76
MEŘO	řepka	3,18	3,97	12,62

Poznámka:¹⁾ Pramen: Data ČSÚ za rok 2009

²⁾ Pramen: BIOMASA - obnovitelný zdroj energie (Pastorek, Kára, Jevič - FCC Public 2004)

³⁾ Vztaženo k průměrným výnosům ČSÚ za rok 2009

Statistiku produkce, spotřeby a dalších ukazatelů bioetanolu bez ohledu na původní produkční plodinu (obiloviny, řepa) dlouhodobě sleduje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Bilance je uvedena v tabulce č. 2.

Tab. č. 2: Domácí produkce, dovoz, vývoz, změna zásob a hrubá spotřeba bioetanolu (pro pohon motorů) v ČR v letech 2009 - 2014 (v tunách)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Domácí produkce	89 625	94 523	54 412	102 195	104 488	104 112
Dovoz	32 939	10 361	35 696	5 184	1 979	37 352
Vývoz	50 953	36 556	7 378	16 644	17 475	22 812
Změna zásob +/-	- 3 325	- 710	3 769	1 143	2 560	- 390
Hrubá spotřeba	74 937	69 037	78 961	89 592	86 432	119 042

Pramen: MPO

Vzhledem k nutnosti plnění závazných cílů EU v oblasti bioenergetiky i s přihlédnutím ke zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR i v Evropě se pěstování obilovin pro energetické účely jeví i do budoucna jako perspektivní.

MEZINÁRODNÍ TRH S OBILOVINAMI

Tab. č. I. Odhady světové produkce a obchodu u pšenice a ostatních obilovin (mil. t)

	2013/14	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾	Změna 2015/16 proti 2014/15 (%)
Pšenice				
Sklizěň - svět	715,11	725,24	731,61	+0,88
z toho USA	58,11	55,13	58,13	+5,44
z toho EU	144,42	156,46	154,13	-1,49
z toho SNS	103,87	112,73	117,03	+3,81
Dovoz - svět	160,21	158,49	155,64	-1,80
z toho USA	4,79	3,99	3,35	-16,04
z toho EU	3,97	5,97	6,00	+0,50
z toho SNS	7,41	7,67	7,09	-7,56
Spotřeba - svět	691,11	702,20	715,02	+1,83
z toho USA	34,29	31,53	33,72	+6,95
z toho EU	117,20	123,90	125,85	+1,57
z toho SNS	72,94	75,84	78,13	+3,02
Zásoby na konci marketingového roku - svět	193,56	211,30	226,56	+7,22
z toho USA	16,07	20,48	23,81	+16,26
z toho EU	9,87	13,00	14,78	+13,69
z toho SNS	15,12	18,97	22,06	+16,29
Obiloviny kromě pšenice a rýže				
Sklizěň - svět	1 281,83	1 296,43	1 274,32	-1,71
z toho USA	367,09	377,12	365,69	-3,03
z toho EU	158,98	169,91	148,59	-12,55
z toho SNS	87,63	91,45	89,71	-1,90
Dovoz - svět	158,06	161,86	163,05	+0,74
z toho USA	3,32	3,18	3,05	-4,09
z toho EU	16,26	9,45	16,26	+72,06
z toho SNS	0,83	0,81	0,82	+1,23
Spotřeba - svět	1 230,15	1 265,25	1 277,46	+0,97
z toho USA	305,05	311,01	313,28	+0,73
z toho EU	164,11	163,10	161,53	-0,96
z toho SNS	55,63	57,99	58,16	+0,29
Zásoby na konci marketingového roku - svět	212,42	232,42	224,82	-3,27
z toho USA	34,31	46,94	44,13	-5,99
z toho EU	15,57	17,94	12,55	-30,04
z toho SNS	6,97	7,91	7,33	-7,33

Pramen: USDA, září 2015

Poznámka: Procenta jsou vypočtená ze zaokrouhlených údajů
2014/15 ¹⁾ předběžné údaje, 2015/16 ²⁾ odhady

Podle údajů USDA ze září 2015 činila světová produkce pšenice v uplynulém marketingovém roce 2014/2015 celkem 725,24 mil. tun, světová produkce rýže 478,57 mil. tun a světová produkce ostatních obilovin mimo pšenici a rýži 1 296,43 mil. tun. Dohromady tak globální produkce obilovin dosahovala 2,50 mld. tun. Předpokladem pro marketingový rok 2015/2016 je nárůst světové produkce pšenice na 731,61 mil. tun a pokles ostatních obilovin kromě pšenice a rýže na 1 274,32 mil. tun. Produkce rýže by měla mírně poklesnout na 475,76 mil. tun. Globální produkce obilovin by podle uvedených předpokladů měla být na podobné úrovni jako vloni cca na 2,48 mld. tun. Podle údajů uvedeného zdroje lze uvést celosvětovou spotřebu obilovin včetně rýže za marketingový rok 2014/2015 ve výši 2,45 mld. tun a pro rok 2015/2016 činí předpoklad USDA zhruba 2,48 mld. tun. Z uvedených dat vyplývá mírný nárůst světové spotřeby obilovin.

Podle předpokladu IGC z konce září 2015 by světová produkce obilovin (bez rýže) měla v aktuálním marketingovém roce 2015/2016 mírně poklesnout na 1 996 mil. tun, což je pouze o 21 mil. tun (1 %) méně než v předchozím rekordním marketingovém roce (2 017 mil. tun v marketingovém roce 2014/2015). Příčinou tohoto poklesu světové produkce obilovin je pokles produkce kukuřice, která se výrazně propadla zejména v EU v důsledku sucha. Oproti tomu produkce pšenice a čiroku by podle uvedeného předpokladu měla být rekordní (již potřetí za sebou) a nadprůměrně vysoká produkce je též očekávána u ječmene. Meziroční vzestup produkce obilovin je očekáván dle odhadu IGC v Kazachstánu, Turecku, Číně a Austrálii. Pokles produkce obilovin je naopak předpokládán v EU, Bělorusku, Rusku, na Ukrajině, v Argentině, Brazílii, Indii a Pákistánu.

Na základě odhadu IGC se předpokládá pro aktuální marketingový rok 2015/2016 stejně jako v roce minulém přebyteková světová bilance obilovin. Světová spotřeba obilovin (bez rýže) odhadovaná IGC na celkem 1,986 mld. tun zaznamenává v marketingovém roce 2015/2016 mírný meziroční nárůst o 0,4 %. Hlavní podíl na tomto nárůstu by v aktuálním roce mělo mít zejména užití na potravinářské účely (644 mil. tun) a průmyslové (327 mil. tun) účely. Krmná spotřeba obilovin se letos předpokládá v rekordní výši (874 mil. tun). Pokud jde o poptávku po krmivech, očekává se zejména vyšší zastoupení pšenice, čiroku a ova a naopak nižší podíl kukuřice vzhledem k výraznému poklesu její sklizně v EU. Příčinou mírného vzestupu spotřeby obilovin k průmyslovému užití je expanze škrobárenského průmyslu. Hlavní podíl na nárůstu celosvětové poptávky po obilovinách bude mít pšenice (meziroční vzestup o 9,5 mil. tun).

Vzhledem k předpokladu vyšší světové produkce obilovin, v porovnání s jejich spotřebou, by měly vzrůst i světové zásoby obilovin, jejichž úroveň na konci marketingového roku je dle IGC odhadována na 456 mil. tun, což představuje rekordní výši za posledních 29 let. Tento nárůst je způsoben zejména díky zvýšení zásob pšenice (nárůst o 4,1 mil. tun), ječmene (nárůst o 1 mil. tun) a čiroku (nárůst o 1,3 mil. tun). Vzestup zásob na konci roku očekává IGC v Austrálii, EU, Kazachstánu, Rusku, na Ukrajině, v USA a v Číně. Naopak jejich pokles je předpokládán v Argentině, Kanadě a Indii.

Předpoklad globální úrovně obchodu s obilovinami dosahující dle předpokladu IGC 313 mil. tun je nižší než loňský rekord (322 mil. tun). Meziroční pokles globálního obchodu o 3 % je předpokládán vzhledem k nižší potřebě pšenice a ječmene na Blízkém východě a v Severní Africe.

Světové ceny obilovin v období od začátku kalendářního roku 2015 do května 2015 převážně klesaly, přičemž nejvýraznější pokles zaznamenaly ceny pšenice. Hlavní vliv na tento vývoj měly především dostatečné zásoby a dobré podmínky pro novou sklizeň, které vyvolávaly tlak na pokles cen obilovin. Reprezentativní cena pšenice (US SRW Gulf) se v této době pohybovala cca v rozmezí 280 – 200 USD/tunu, cena pšenice v EU (I. třída Francie Rouen) v rozmezí 250 – 190 USD/tunu a cena pšenice z oblasti Černého moře (Black Sea Milling) v rozmezí 265 – 190 USD/tunu. Cena ječmene v EU (Divd Rouen feed) se pohybovala v rozmezí 215 – 185 USD/tunu. Cena kukuřice v USA (US 3YC Gulf) byla oproti tomu více stabilní a pohybovala se v rozmezí 185 – 175 USD/tunu. Cena kukuřice v EU (Francie Bordeaux) poklesla v tomto období ještě níže a pohybovala se v rozmezí 195 – 165 USD/tunu.

V období měsíce června 2015 ceny pšenice, kukuřice a ječmene prudce stouply v důsledku obav z průběhu počasí (silné deště v USA, sucho v západní Evropě a Kanadě). Cena pšenice v USA (US SRW Gulf) tak na přelomu června a července vzrostla až na 250 USD/tunu, cena pšenice v EU (I. třída Francie Rouen) na 220 USD/tunu, cena pšenice z oblasti Černého moře (Black Sea Milling)

na 200 USD/tunu, cena ječmene v EU (Dlvd Rouen feed) na 210 USD/tunu, cena kukuřice v USA (US 3YC Gulf) na 195 USD/tunu, cena kukuřice v EU (Francie Bordeaux) na 200 USD/tunu.

V následujícím období (tj. přibližně od července do září 2015) ceny obilovin opět výrazně poklesly. Hlavní vliv na tento vývoj měly předpoklad rekordní produkce pšenice, volatilita měnových kurzů a propad cen ropy. Cena pšenice v USA (US SRW Gulf) tak začátkem září klesla na 200 USD/tunu, cena pšenice v EU (1. třída Francie Rouen) na 180 USD/tunu, cena pšenice z oblasti Černého moře (Black Sea Milling) na 180 USD/tunu, cena ječmene v EU (Dlvd Rouen feed) na 170 USD/t, cena kukuřice v USA (US 3YC Gulf) na 170 USD/tunu, cena kukuřice v EU (Francie Bordeaux) na 170 USD/tunu.

Světový trh pšenice

Na základě odhadů IGC ze září 2015 globální produkce pšenice v **marketingovém roce 2014/2015** vzrostla o 9,9 % ve srovnání s marketingovým rokem 2013/2014. Ze sklizňové plochy 223,12 mil. ha bylo sklizeno celkem 720,43 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,23 t/ha.

Nejvíce pšenice v marketingovém roce 2014/2015 bylo sklizeno v EU (156,2 mil. tun), v Číně (126,2 mil. tun), v Indii (95,9 mil. tun), v USA (55,1 mil. tun), Rusku (59,7 mil. tun), Kanadě (29,3 mil. tun), Austrálii (23,7 mil. tun), v Pákistánu (25,5 mil. tun), na Ukrajině (24,1 mil. tun), v Turecku (15,3 mil. tun) a v Argentině (13,90 mil. tun). Z hlavních světových producentů sklizeň pšenice byla oproti minulému roku vyšší především v EU, Argentině, Rusku, na Ukrajině, Číně, Pákistánu a Indii, naopak pokles produkce je očekáván v Austrálii, Kanadě, USA, Kazachstánu, Íránu a Turecku. Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu vzhledem k nárůstu produkce a vysokým počátečním zásobám (188,5 mil. tun) vzrostla na 908,9 mil. tun. Světová spotřeba pšenice vzrostla na 706,7 mil. tun. Došlo ke vzestupu krmného užití pšenice v předpokládané výši 138,0 mil. tun oproti úrovni roku předchozího (132,9 mil. tun). Spotřeba pšenice k potravinářskému užití (477,6 mil. tun) též vzrostla a k mírnému nárůstu došlo i u spotřeby k průmyslovému užití (22,1 mil. tun).

Největší spotřebu pšenice zaznamenalo IGC v marketingovém roce 2014/2015 v Číně (123,3 mil. tun) a v EU (obojí 121,9 mil. tun), v Indii (93,5 mil. tun), Rusku (36,5 mil. tun) a USA (31,4 mil. tun).

Z uvedených dat vyplývá pro marketingový rok 2014/2015 přebytková globální bilance pšenice s vyšší úrovní produkce ve srovnání se spotřebou. Světové zásoby pšenice na konci marketingového roku výrazně vzrostly na 202,2 mil. tun (188,5 mil. tun v marketingovém roce 2013/2014). Kromě Austrálie a Kanady, kde zásoby meziročně poklesly, došlo u hlavních světových exportérů k nárůstu zásob pšenice. Zejména v EU a USA došlo k výraznému vzestupu zásob pšenice. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 153,3 mil. tun, což představuje 2. nejvyšší úroveň obchodu po rekordním předchozím roce 2013/2014.

V aktuálním marketingovém roce 2015/2016 by mělo být podle odhadu IGC ze září 2015 ze sklizňové plochy 222,8 mil. ha sklizeno 727,1 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,26 t/ha. Nejvíce pšenice by na základě uvedených odhadů v marketingovém roce 2015/2016 měla vyprodukovat EU (155,5 mil. tun), Čína (129,0 mil. tun), Indie (88,9 mil. tun), Rusko (60,0 mil. tun), USA (58,5 mil. tun), Kanada (25,5 mil. tun), Austrálie (25,5 mil. tun), Ukrajina (25,5 mil. tun), Pákistán (25 mil. t), Turecko (19,5 mil. tun), Írán (13,8 mil. tun) a Kazachstán (14 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně vzrostla o 0,9 % na rekordní úroveň. Z hlavních světových producentů by sklizeň pšenice měla být oproti minulému roku vyšší především v Rusku, na Ukrajině, v Číně, USA, Austrálii, Kazachstánu, Íránu a Turecku. Naopak pokles produkce je očekáván v Indii, EU, Kanadě a Pákistánu.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu by vzhledem k nárůstu produkce a vysokým počátečním zásobám (202,2 mil. tun) měla vzrůst na rekordních 929,4 mil. tun. Zároveň je očekáván meziroční nárůst světové spotřeby pšenice o 1,7 % na celkem 718,6 mil. tun a to díky předpokladu zvýšení krmného užití o 6,1 % na 146,4 mil. tun, potravinového užití o 1,4 % na 484,1 mil. tun. Průmyslové užití by naopak mělo mírně klesnout o 0,9 % na 21,9 mil. tun. Největší spotřebu pšenice předpokládá IGC v marketingovém roce 2015/2016 v EU (126,9 mil. tun), v Číně (121,6 mil. tun), v Indii (95,3 mil. tun), Rusku (37,0 mil. tun) a v USA (33,7 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 718,6 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí odhadovanou ve výši 727,1 mil. tun nižší. Světová bilance pšenice by tedy i v tomto roce měla být přebytková a světové zásoby pšenice by na konci roku měly vzrůst o 4,2 % na 210,7 mil. tun, což je rekordní úroveň. U hlavních světových exportérů, a to zejména v USA, EU, Kazachstánu a Rusku, by zásoby měly celkově vzrůst, pokles je nicméně předpokládán v Argentině a Kanadě.

Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 148,8 mil. tun, což je pokles oproti loňskému roku o 3 %. Snížení obchodu je zejména odrazem nižší očekávané poptávky po potravinářské pšenici a lepší sklizni na Blízkém východě a v severní Africe. Nižší by měla být i úroveň obchodu s pšenicí tvrdou a moukou.

Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy severní Afriky (24,0 mil. tun), Blízkého východu (23,3 mil. tun), Dálného východu (41,8 mil. tun) a subsaharské Afriky (21,1 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z EU (29,5 mil. tun), USA (23,5 mil. tun), Kanady (19,0 mil. tun), Austrálie (17,8 mil. tun), Ruska (23,1 mil. tun) a Ukrajiny (12,7 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu pšenice očekává v tomto roce EU a Kanada, jeho vzestup je naopak očekáván pro Argentinu, Austrálii, USA, Ukrajinu, Rusko a Kazachstán.

Tab. č. 2. Produkce a vývoz pšenice ve vybraných zemích světa

Země	Produkce (mil. t)			Vývoz (mil. t)		
	2013/14	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾	2013/14	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾
Rusko	52,1	59,7	60,0	18,5	22,3	23,1
Ukrajina	22,3	24,1	25,5	9,5	11,2	12,7
Čína	121,9	126,2	129,0	0,3	0,3	0,4
Indie	93,5	95,9	88,9	6,0	3,4	0,5
EU	143,1	156,2	155,5	32,8	36,3	31,3
Kanada	37,5	29,3	25,5	23,5	24,0	18,5
USA	58,1	55,1	58,5	32,0	23,3	24,0
Austrálie	25,3	23,7	25,5	18,6	17,5	18,4
Argentina	9,2	13,9	10,9	2,5	5,8	5,8

Pramen: IGC září 2015

Poznámka: 2014/2015¹⁾ předběžné údaje, 2015/2016²⁾ odhady

Tab. č. 3. Sklizeň pšenice u hlavních světových exportérů

Země	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2014/15	2015/16*	2014/15	2015/16*	2014/15	2015/16*
Argentina	5,26	3,80	2,64	2,87	13,9	10,9
Austrálie	13,81	13,80	1,71	1,85	23,7	25,5
Kanada	9,46	9,60	3,09	2,66	29,3	25,5
EU	26,71	26,75	5,85	5,81	156,2	155,5
Kazachstán	12,00	11,50	1,08	1,22	13,0	14,0
Rusko	23,91	24,30	2,50	2,47	59,7	60,0
Ukrajina	6,01	6,80	4,01	3,75	24,1	25,5
USA	18,77	19,60	2,94	2,98	55,1	58,5
Svět celkem	223,12	222,80	3,23	3,26	720,4	727,1

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: * odhad

Tab. č. 4. Světová bilance pšenice

	2007/08 (mil. t)	2008/09 (mil. t)	2009/10 (mil. t)	2010/11 (mil. t)	2011/12 (mil. t)	2012/13 (mil. t)	2013/14 (mil. t)	2014/15 ¹⁾ (mil. t)	2015/16 ²⁾ (mil. t)
Počáteční zásoby	134,5	131,6	172,0	197,9	193,4	192,1	170,9	188,5	202,2
Produkce	607,4	685,0	679,0	652,9	695,4	655,5	713,7	720,4	727,1
Dovoz	110,7	137,2	128,6	126,1	146,5	141,9	156,3	153,4	148,8
Nabídka celkem	741,9	816,6	850,9	850,8	888,8	847,6	884,7	908,9	929,4
Potravinářské užití	440,8	443,0	450,1	452,4	457,6	462,2	471,9	477,6	484,1
Průmyslové užití	19,2	20,2	21,2	21,3	21,1	21,3	21,5	22,1	21,9
Krmivářské užití	91,6	116,8	118,9	119,3	153,4	134,1	132,9	138,0	146,4
Osiva	35,6	35,3	35,5	36,0	35,9	35,8	36,3	36,0	36,3
Ostatní spotřeba	23,2	29,4	27,5	28,5	28,8	23,2	33,5	33,1	30,3
Spotřeba celkem	610,3	644,6	653,1	657,4	696,7	676,7	696,2	706,7	718,6
Vývoz	110,7	137,2	128,6	126,1	146,5	141,9	156,3	153,4	148,8
Konečné zásoby	131,6	172,0	197,9	193,4	192,1	170,9	188,5	202,2	210,7

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: 2014/15 ¹⁾ předběžné údaje, 2015/16 ²⁾ odhady

Světový trh ostatních obilovin (bez pšenice a rýže)

Podle údajů IGC ze září 2015 činila v marketingovém roce 2014/2015 globální produkce ostatních obilovin („Coarse Grains“) celkem 1 296,7 mil. tun. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o nárůst produkce o 4 mil. tun především díky globálnímu nárůstu produkce kukuřice (zejména v EU a USA), která byla v tomto roce rekordní. Vzestup produkce byl zaznamenán i u čiroku, naopak u ječmene, ovsu, žita produkce poklesla. Největší část celkového sklizeného množství zaujímala produkce ostatních obilovin v USA ve výši 377,4 mil. tun, dále produkce Číny (223,2 mil. tun) a produkce zemí EU ve výši 167,4 mil. tun.

Tab. č. 5. Produkce, obchod a spotřeba vybraných ostatních obilovin

	Světová produkce (mil. t)		Světový obchod (mil. t)		Světová spotřeba (mil. t)	
	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾
Kukuřice	1 004,7	966,9	124,8	124,9	980,3	970,4
Ječmen	140,8	143,4	29,2	24,1	140,7	139,7
Čirok	62,4	69,9	11,8	12,9	62,7	68,6
Oves	23,1	23,2	2,3	2,2	22,2	22,7
Žito	15,2	14,9	0,4	0,3	15,1	15,2

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: 2014/2015 ¹⁾ předběžné údaje, 2015/2016 ²⁾ odhady

Světová produkce ostatních obilovin by v současném marketingovém roce 2015/2016 měla činit 1 269,3 mil. tun, což by znamenalo ve srovnání s předchozím rokem pokles o 27,4 mil. tun (o 2,1 %) především v důsledku předpokládaného globálního poklesu produkce kukuřice po loňské rekordní sklizni. Mírný meziroční pokles na 14,9 mil. tun je zaznamenán i u žita. Naopak u ječmene, čiroku a ovsu je předpokládán vzestup jejich produkce.

Největší celková produkce ostatních obilovin by měla být dosažena tradičně v USA ve výši 360,6 mil. tun

(z toho 340 mil. tun kukuřice, 14,5 mil. tun čiroku a 4,5 mil. tun ječmene), v Číně 235,4 mil. tun (227,0 mil. tun kukuřice), v zemích EU ve výši 149,7 mil. tun (60,1 mil. tun ječmene, 57,6 mil. tun kukuřice, 8,2 mil. tun žita, 7,7 mil. tun ovsu), v Brazílii 81,0 mil. tun (78 mil. tun kukuřice), v Rusku 40,0 mil. tun (17,4 mil. tun ječmene, 13,0 mil. t kukuřice), na Ukrajině 34,3 mil. tun (24,5 mil. tun kukuřice, 8,2 mil. tun ječmene) v Argentině 34,6 mil. tun (26,0 mil. tun kukuřice), v Indii 41,6 mil. tun (23,5 mil. tun kukuřice) a v Mexiku 32,4 mil. tun (23,5 mil. tun kukuřice).

Světová spotřeba ostatních obilovin (mimo pšenice a rýže) je odhadována na 1 267,5 mil. tun, tj. o 4,5 mil. tun (0,4 %) méně, než byla spotřeba předchozího roku. Světová spotřeba je nepatrně nižší než produkce, a to především v důsledku předpokladu převisu produkce nad spotřebou u ječmene a čiroku. Očekává se, že se tento přebytkový stav bilance promítne v mírném nárůstu celkových konečných zásob ostatních obilovin na úroveň 245 mil. tun (z toho 199,1 mil. tun kukuřice). Celosvětový obchod s ostatními obilovinami je tak v tomto roce odhadován ve výši 164,6 mil. tun, přičemž největšími vývozcí by měly být USA (56,4 mil. tun), Argentina (21,0 mil. tun), Brazílie (22,9 mil. tun) a Ukrajina (18,9 mil. tun). Největšími dovozci v tomto roce budou Čína (19,9 mil. tun), severní Afrika (18,1 mil. tun) a EU (13,9 mil. tun).

Aktuální světová produkce ječmene by podle odhadů IGC ze září 2015 měla činit 143,4 mil. tun, což je o 7 % více než průměr za posledních 5 let. Toto množství by znamenal meziroční nárůst světové produkce o 2,6 mil. tun (1,9 %) oproti minulému roku, kdy se produkce nacházela též na velmi vysoké úrovni (140,8 mil. tun). Meziroční vzestup produkce ječmene je výsledkem vyšších dosažených výnosů (2,88 t/ha) i osevní plochy (49,7 mil. ha). Mezi hlavní světové ječmene letos patří EU (60,1 mil. t), Rusko (17,4 mil. t), Ukrajina (8,2 mil. t), Turecko (7,4 mil. t), Kanada (7,0 mil. t), Austrálie (8,6 mil. t), USA (4,5 mil. t), Argentina (3,6 mil. t) a Kazachstán (2,4 mil. t) přičemž meziroční nárůst produkce je dle odhadu IGC zaznamenán v Turecku (vzestup o 85 %), Austrálii (+7,3 %), USA (+16,9 %) a Argentině (+24,1 %) zatímco její pokles je očekáván v Rusku (-14,9 %), EU (-0,5 %), Ukrajině (-9,4 %), Kanadě (-1,7 %) a Kazachstánu (-0,5 %). Celková světová plocha by měla pouze mírně narůst o 0,56 % na 49,746 mil. ha a průměrný výnos by měl nepatrně vzrůst o 1,3 % na 2,88 t/ha.

Světová spotřeba ječmene by měla podle odhadu IGC meziročně mírně klesnout o 0,7 % na 139,7 mil. tun především v důsledku nižšího předpokladu krmného užití (pokles o 0,6 %) na 93,0 mil. tun. Úroveň celosvětové spotřeby ječmene je nižší než produkce a celosvětové konečné zásoby ječmene by tak měly pouze vzrůst o 14,4 % na 29,8 mil. tun. Nárůst zásob je očekáván zejména u hlavních světových exportérů (Argentina, Austrálie, Kanada, EU, Kazachstán, Rusko, Ukrajina, USA), kde je předpokládán vzestup zásob o 12,3 % na 15 mil. tun.

V aktuálním marketingovém roce 2015/2016 se očekává výrazný pokles obchodu s ječmenem, který by dle IGC měl dosáhnout 24,1 mil. tun oproti loňské rekordní úrovni (29,2 mil. tun), z toho 20 mil. tun připadá na krmný a 4,1 mil. tun na sladovnický ječmen. Předpokládaný pokles je odrazem nižší poptávky po dovozu v severovýchodní Asii a severní Africe. Přes tento pokles se však stále jedná o 2. nejvyšší úroveň obchodu po loňském rekordu. Nižší úroveň vývozu než v loňském roce je možné předpokládat z EU, Austrálie, Kanady, Kazachstánu, Ruska, Ukrajiny, vzestup vývozu je naopak očekáván z Argentiny, stejně vysoká úroveň vývozu jako loni se očekává z Austrálie a USA.

Světová bilance ječmene

	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 ¹⁾	2015/16 ²⁾
Počáteční zásoby	31,3	25,3	23,0	35,5	40,7	27,1	26,2	22,4	26,0	26,0
Produkce	137,9	133,4	154,8	149,7	122,4	134,2	129,4	144,6	140,8	143,4
Dovoz	15,9	15,5	19,5	16,9	14,7	20,3	19,5	22,9	29,2	24,1
Nabídka celkem	169,2	158,8	177,9	185,2	163,1	161,3	155,6	167,0	166,8	169,5
Potravinářské užití	7,2	6,6	6,9	7,0	6,6	7,0	6,7	7,2	7,2	7,3
Průmyslové užití	27,0	27,1	27,5	28,4	27,8	29,0	28,9	29,5	29,9	30,3
Krmivářské užití	99,3	92,0	97,0	98,7	90,9	89,0	87,7	94,3	93,5	93,0
Ostatní spotřeba	10,3	10,0	11,0	10,5	10,7	10,2	9,9	10,0	10,5	9,1
Spotřeba celkem	143,9	135,7	142,4	144,6	135,9	135,2	133,2	141,1	140,7	139,7
Vývoz	15,9	15,5	19,5	16,9	14,7	20,3	19,5	22,9	29,2	24,1
Konečné zásoby	25,3	23,0	35,5	40,7	27,1	26,2	22,4	26,0	26,0	29,8

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: 2014/15 ¹⁾ předběžné údaje, 2015/16 ²⁾ odhady

Tab. č. 7. Sklizeň ječmene ve vybraných zemích světa

Země	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2014/15	2015/16*	2014/15	2015/16*	2014/15	2015/16*
Argentina	1,01	1,10	2,88	3,27	2,90	3,60
Austrálie	3,84	4,00	2,09	2,15	8,00	8,60
Kanada	2,14	2,30	3,33	3,04	7,12	7,00
EU	12,36	12,26	4,89	4,90	60,40	60,07
Kazachstán	1,75	2,00	1,38	1,20	2,41	2,40
Rusko	9,00	8,20	2,27	2,12	20,44	17,40
Ukrajina	3,00	2,65	3,01	3,09	9,04	8,20
USA	0,99	1,18	3,89	3,81	3,85	4,50
Svět celkem	49,47	49,75	2,85	2,88	140,80	143,43

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: * odhad

Aktuální globální sklizeň kukuřice pro marketingový rok 2015/2016 odhadlo IGC v září 2015 na 966,9 mil. tun, což znamená meziroční pokles produkce o 37,8 mil. tun (o 3,8 %). Tento pokles produkce je způsoben zejména nižší sklizní kukuřice v EU, USA, Argentině, Brazílii a na Ukrajině. V Číně bude naopak produkce kukuřice v tomto roce rekordní.

IGC předpokládá, že díky nižšímu předpokladu krmného a potravinářského užití by mělo dojít ke snížení globální spotřeby kukuřice o 1,0 % na 970,4 mil. tun. Tato úroveň spotřeby je nicméně stále druhou nejvyšší spotřebou kukuřice po loňské rekordní úrovni. Příčinou vysokého odhadu spotřeby jsou nízké ceny a silná poptávka po mase a škrubu. Kukuřice je ve světě nejvíce vyžívanou krmnou obilovinou, která se na celkové krmné spotřebě letos podílí z 58 %. Spotřeba kukuřice na krmiva je odhadována na úrovni 559,9 mil. tun, což je o 1,8 % méně než loni vzhledem k poklesu spotřeby kukuřice v USA a EU. Rekordní by v tomto roce měla být průmyslová spotřeba na úrovni 267,3 mil. tun, tj. 27,5 % z celkové spotřeby, zahrnující nadpoloviční podíl produkce USA na etanol pro výrobu paliva. Největší pokles spotřeby kukuřice o 9,8 mil. tun je předpokládán v EU z důvodu poklesu

sklizně. K mírnému snížení spotřeby by mělo dojít též v USA, Argentině a na Ukrajině, zvýšení spotřeby je naopak odhadováno v Číně, Brazílii, Jižní Africe a Japonsku.

Vzhledem k předpokládané mírné převaze spotřeby nad produkcí by letos mělo dojít k mírnému poklesu světových konečných zásob kukuřice na 199,1 mil. tun (202,6 mil. tun v marketingovém roce 2014/2015), což je po loňském roce druhá nejvyšší úroveň zásob kukuřice za posledních 27 let. Zásoby kukuřice by měly být na velmi vysoké úrovni zejména v Číně (103,4 mil. tun). Zásoby hlavních světových exportérů kukuřice (Argentina, Brazílie, USA, Ukrajina) by měly meziročně klesnout o 12 % na 57,7 mil. tun, což je stále nadprůměrná úroveň.

Úroveň globálního obchodu s kukuřicí je předpokládána na úrovni 124,9 mil. tun, což je nepatrně vyšší úroveň oproti loňskému roku (124,8 mil. tun). Největšími vývozci kukuřice letos budou USA (45,5 mil. tun), Brazílie (22,9 mil. tun), Ukrajina (16,5 mil. tun) a Argentina (16,0 mil. tun), jejichž vývoz by měl představovat cca 80,8 % světového vývozu kukuřice. Meziroční propad vývozu kukuřice je očekáván u všech hlavních světových exportérů. Z hlavních dovozců kukuřice se očekává výrazný meziroční vzestup importu díky nižší sklizni především v EU, která by měla v tomto roce dovést cca 13 mil. tun kukuřice, což je o 46 % více než vloni. Pokles dovozu je naopak očekáván díky vysoké sklizni v Číně.

Tab. č. 8. Světová bilance kukuřice

	2007/08 (mil. t)	2008/09 (mil. t)	2009/10 (mil. t)	2010/11 (mil. t)	2011/12 (mil. t)	2012/13 (mil. t)	2013/14 (mil. t)	2014/15 ¹⁾ (mil. t)	2015/16 ²⁾ (mil. t)
Počáteční zásoby	115,4	132,78	143,2	141,5	128,1	128,3	131,4	178,1	202,6
Produkce	798,2	799,1	820,8	830,7	875,6	866,2	997,3	1 004,7	966,9
Dovoz	101,1	84,4	87,2	94,0	99,2	99,7	121,7	124,8	124,9
Nabídka celkem	913,7	931,9	964,0	972,2	1 003,8	994,4	1 128,6	1 182,9	1 169,5
Potravinářské užití	89,2	92,1	95,6	97,3	100,1	102,1	107,4	108,3	107,8
Průmyslové užití	174,4	193,4	225,5	242,8	250,2	240,2	256,8	263,7	267,3
Krmivářské užití	487,1	472,2	468,7	471,9	489,3	485,9	549,6	570,1	559,9
Ostatní spotřeba	30,2	30,7	32,7	32,2	36,0	34,9	36,6	38,6	35,5
Spotřeba celkem	780,8	788,4	822,5	844,1	875,5	863,1	950,5	980,3	970,4
Vývoz	101,1	84,4	87,2	94,0	99,2	99,7	121,7	124,8	124,9
Konečné zásoby	132,8	143,2	141,5	128,1	128,3	131,4	178,1	202,6	199,1

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: 2014/2015 ¹⁾ předběžné údaje, 2015/2016 ²⁾ odhady

Tab. č. 9. Sklizeň kukuřice ve vybraných zemích světa

Země	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2014/15	2015/16*	2014/15	2015/16*	2014/15	2015/16*
Argentina	5,00	4,00	6,00	6,50	30,00	26,00
Brazílie	15,50	15,30	5,46	5,10	84,70	78,00
EU	9,65	9,35	7,84	6,15	75,60	57,56
Ukrajina	4,63	4,20	6,16	5,83	28,50	24,50
USA	33,64	33,10	10,73	10,27	361,09	340,00
Čína	37,12	38,20	5,81	5,94	215,65	227,00
Svět celkem	177,31	175,19	5,67	5,52	1 004,75	966,92

Pramen: IGC, září 2015

Poznámka: * odhad

Evropská unie

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2014/2015 z celkové plochy 58,1 mil. ha sklizeno 332,1 mil. tun obilovin, z čehož využitelná produkce činila 329,2 mil. tun. Jednalo se o rekordní produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 148,7 mil. tun pšenice seté, 7,6 mil. tun pšenice tvrdé, 60,2 mil. tun ječmene, 77,9 mil. tun kukuřice, 8,7 mil. tun žita, 7,7 mil. tun ova, 13,0 mil. tun triticale a 4,5 mil. tun ostatních obilovin. Celková využitelná produkce obilovin v EU vzrostla oproti marketingovému roku 2013/2014, kdy bylo sklizeno 304,8 mil. tun obilovin, o 8,0 %. Meziroční vzestup produkce se týkal pšenice seté a kukuřice, u ostatních obilovin byla produkce oproti předchozímu roku nižší. Z hlavních producentů států EU produkce obilovin meziročně stoupla ve Velké Británii, Polsku, Itálii, Francii, Maďarsku, Rumunsku a Německu. Pokles produkce byl naopak zaznamenán ve Španělsku. Celková nabídka obilovin na trhu EU dosahující 379,4 mil. tun bohatě pokryla celkovou domácí spotřebu evropského trhu ve výši 279,5 mil. tun (krmné užití obilovin 172,0 mil. tun, potravinářské užití 65,7 mil. tun, průmyslové užití 32,1 mil. tun – z toho 11,0 mil. tun představuje užití na bioetanol). Vývoz obilovin z EU v minulém marketingovém roce dosáhl rekordního výsledku o celkovém objemu 51,7 mil. tun obilovin, přičemž 64,4 % (33,3 mil. tun) bylo zastoupeno pšenicí a 24,6 % (12,7 mil. tun) ječmenem. Dovoz obilovin do EU dosáhl celkem 15,6 mil. tun, z toho 60,2 % (9,4 mil. tun) tvořila kukuřice a 18,6 % (2,9 mil. tun) tvořila pšenice setá.

Na konci marketingového roku došlo k výraznému vzestupu zásob obilovin v EU na 46,1 mil. tun oproti počátečním zásobám (34,7 mil. tun), přičemž nárůst zaznamenaly zejména zásoby pšenice a kukuřice, pokles zásob vzhledem k vysokým vývozům zaznamenal naopak ječmen.

Intervence, která je od marketingového roku 2011/2012 omezena nulovým stropem pro nákup kukuřice a ječmene a množstevním stropem pro intervenční nákup pšenice seté ve výši 3,0 mil. tun, byla formálně otevřena od 1. 11. 2014. Vzhledem k výši cen oproti ceně intervenční však v tomto roce opět nebylo intervenčních nákupů v EU využíváno stejně jako roce předchozím.

Tab. č. 10. Odhad bilance obilovin v EU-28 pro marketingový rok 2014/2015 (září 2015)

Ukazatel	Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Obiloviny Celkem
Počáteční zásoby k 1. 7. 2014	mil. t	9,1	7,2	0,3	15,3	34,7
Využitelná produkce	mil. t	148,7	60,2	7,6	77,9	329,2
Dovoz - třetí země	mil. t	2,9	0,1	2,8	9,4	15,6
Celková nabídka	mil. t	160,7	67,5	10,7	102,6	379,4
Užití						
- potraviny	mil. t	48,0	0,4	8,1	5,0	65,7
- osiva	mil. t	4,7	2,3	0,4	0,5	9,6
- krmiva	mil. t	51,4	35,9	0,1	60,0	172,0
- technické užití	mil. t	10,5	9,3	0,1	10,0	32,1
- z toho biopalivo	mil. t	4,4	0,7	0,0	4,7	11,0
Celková spotřeba	mil. t	160,7	47,8	8,7	75,4	279,5
Ztráty	mil. t	0,9	0,4	0,1	0,6	2,2
Vývoz - třetí země	mil. t	33,3	12,7	1,2	4,0	51,7
Konečné zásoby k 30. 6. 2015	mil. t	11,0	6,6	0,8	22,6	46,1

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 24. 9. 2015

Na základě odhadů EK ze září 2015 by v aktuálním marketingovém roce 2015/2016 mělo být z celkové plochy 57,5 mil. ha sklizeno 304,8 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro hospodářský rok 2015/2016 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 301,9 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 144,6 mil. tun, pšenice tvrdá 8,0 mil. tun, ječmen 59,0 mil. tun, kukuřice 58,4 mil. tun, žito 8,1 mil. tun, oves 7,4 mil. tun, triticale 11,5 mil. tun a ostatní obiloviny 4,3 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem celková využitelná produkce obilovin v EU poklesla o 8,3 %. Pokles v produkci zaznamenávají všechny obiloviny kromě pšenice tvrdé, jejíž produkce meziročně stoupla o 5,3 %. Největší meziroční propad v produkci o 25 % zaznamenala kukuřice následkem vlny teplého a suchého počasí, které zasáhlo oblast střední a východní Evropy v průběhu letních měsíců. Mírnější propad sklizně zaznamenaly i ostatní obiloviny, tj. pšenice o 2,8 %, ječmen o 2,0 %, žito o 6,9 % a oves o 3,9 %. Přes předpokládaný propad sklizně oproti loňské rekordní úrovni, se jedná stále celkově o nadprůměrnou sklizeň. Nižší bude nicméně vzhledem propadu produkce kukuřice podíl krmných obilovin. Vyšší podíl by oproti tomu měla zaujímat pšenice potravinářské jakosti. Kvalita by podle prvotních předpokladů měla být všeobecně na dobré úrovni.

Produkce obilovin meziročně poklesla ve všech hlavních producentských státech EU – o 1,5 % ve Francii, o 5,2 % v Německu, o 11,8 % v Polsku, o 11,3 % v Itálii, o 7,7 % ve Velké Británii, o 0,8 % ve Španělsku, o 16,6 % v Maďarsku a o 25,8 % v Rumunsku.

Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu 5,3 t/ha, což představuje meziroční pokles o 7,0 %. Výnosy oproti loňskému roku poklesly u všech obilovin kromě pšenice tvrdé. Největší propad výnosu o 23 % je patrný u kukuřice (6,3 t/ha).

Při odhadu dovozu ve výši cca 16,6 mil. tun a úrovni počátečních zásob (46,1 mil. tun) činí celková nabídka obilovin na trhu EU dle odhadů EK cca 364,2 mil. tun. Celková spotřeba je dle bilance EU odhadována na 280,8 mil. tun, přičemž ve struktuře využití EK předpokládá mírné navýšení podílu spotřeby na krmiva obilovin na úrovni 173,1 mil. tun vzhledem k vysokým předpokladům výroby masa a mléka. Potravinářské užití je odhadováno na stabilní úrovni 65,8 mil. tun a podobně i průmyslové užití na 32,3 mil. tun, z čehož 11,2 mil. tun představuje užití na bioetanol, na jehož výrobu je v EU počítáno především s využitím pšenice (4,5 mil. tun) a kukuřice (4,7 mil. tun).

Oproti rekordní úrovni exportu v loňském roce je letos očekávána nižší úroveň vývozu obilovin z EU, jehož celková výše je na konci marketingového roku 2015/2016 odhadována Komisí na 41,5 mil. tun. I v tomto roce by nicméně měla obchodní bilance obilovin zůstat kladná a EU tak upevní svou tradiční pozici aktivního vývozce. Dovoz obilovin do EU odhadovaný ve výši 16,6 mil. tun je oproti loňskému roku vyšší vzhledem k vyššímu předpokladu dovozu u kukuřice (11 mil. tun). EU je za prvních 12 týdnů marketingového roku 2015/2016 čistým vývozcem 6,1 mil. tun obilovin s úrovní dovozu ve výši 2,9 mil. tun a vývozu 9 mil. tun. Hlavní složkou vyvážených obilovin je stejně jako v letech minulých pšenice setá (5 mil. tun) a ječmen (3,3 mil. tun).

V souladu s výše uvedenými předpoklady by zásoby obilovin k 30. 6. 2015 měly poklesnout na 40,1 mil. tun.

Tab. č. 11. Odhad bilance obilovin v EU-28 pro marketingový rok 2015/2016 (září 2015)

Ukazatel	Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Celkem
Počáteční zásoby k 1. 7. 2015	mil. t	11,0	6,6	0,8	22,6	46,1
Využitelná produkce	mil. t	144,6	59,0	8,0	58,4	301,9
Dovoz - třetí země	mil. t	3,0	0,3	1,8	11,0	16,6
Celková nabídka	mil. t	158,6	65,8	10,6	92,1	364,6
Užití						
- potraviny	mil. t	48,0	0,4	8,1	5,0	65,8
- osiva	mil. t	4,7	2,3	0,4	0,5	9,6
- krmiva	mil. t	52,0	35,6	0,1	62,3	173,1
- techn. užití	mil. t	10,6	9,3	0,1	10,0	32,3
- z toho biopalivo	mil. t	4,5	0,7	0,0	4,7	11,2
Celková spotřeba	mil. t	115,3	47,5	8,7	77,8	276,8
Ztráty	mil. t	0,9	0,4	0,1	0,6	2,2
Vývoz - třetí země	mil. t	27,9	9,0	1,2	3,0	41,5
Konečné zásoby k 30. 6. 2016	mil. t	14,5	8,9	0,6	10,7	40,1

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 24. 9. 2015

Tab. č. 12. Produkce obilovin v zemích EU za marketingové roky 2014/2015-2015/2016

Obilovina	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2014/15	2015/16	2014/15	2015/16	2014/15	2015/16
Pšenice setá	24,4	24,2	6,1	6,0	149,9	145,7
Ječmen	12,4	12,3	4,9	4,8	60,8	59,5
Kukuřice	9,5	9,3	8,2	6,3	78,2	58,7
Pšenice tvrdá	2,3	2,4	3,3	3,4	7,7	8,1
Žito	2,1	2,2	4,2	3,7	8,9	8,3
Triticale	2,9	2,8	4,5	4,2	13,2	11,7
Ostatní obiloviny	1,7	1,6	2,9	2,8	4,8	4,6
Obiloviny celkem	58,1	57,5	5,7	5,3	332,1	304,8

Pramen: Evropská Komise, září 2015

Celní systém pro obiloviny v EU

Celní sazby použitelné na zemědělské produkty na základě dohod Světové obchodní organizace (WTO) jsou obecně stanoveny ve společném celním sazebníku.

Odchylně od cel stanovených ve společném celním sazebníku se celní sazby pro některé druhy obilovin v EU řídí pravidly podle hlavy 6 soupisu ES CXL přílohy GATT, která pocházejí z dohody „Blair House“ mezi US a EU. Jako průhledný a objektivní základ pro stanovení reprezentativních dovozních cen CIF jsou používány kotace vysoce jakostní pšenice a kukuřice na komoditních burzách ve Spojených státech amerických. Vysoce jakostní pšenice je dále referenční cenou pro pšenici tvrdou o vysoké jakosti a její osivo a osivo pšenice seté. Cena kukuřice slouží jako referenční cena pro širok, osivo široku, žito, osivo žita a osivo kukuřice.

Celní sazba je stanovena na základě rozdílu mezi intervenční cenou pro obiloviny (vynásobenou 1,55) a reprezentativní dovozní cenou CIF pro obiloviny v Rotterdamu. Takto stanovené clo však nesmí překročit smluvní celní sazbu stanovenou na základě kombinované nomenklatury.

Právním základem pro stanovení cel obilovin je po reformě SOT čl. I nařízení Komise č. 642/2010, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1308/2013, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin (bývalý čl. 136 nařízení č. 1234/2007). Toto nařízení bylo v roce 2014 pozměněno prováděcím nařízením č. 265/2014, kdy došlo k přenesení pravidel kalkulace cel pro obiloviny z NR č. 1234/2007 do nařízení Komise a úpravě metody kalkulace. Nařízení stanovující dovozní cla bylo do platnosti prováděcího NK č. 265/2014 publikováno vždy 15. a poslední den v měsíci a kalkulace dovozních cel byla fixně prováděna na základě různých světových referenčních cen pro definované typy obilovin za předcházejících 14 dní. S platností výše uvedené úpravy nařízení jsou cla pohyblivě kalkulována denně na základě cen za předchozích 10 dní. Komise tak stanoví novou celní sazbu, vždy pokud se průměr za předchozích 10 dní liší od dosud stanovené celní sazby o více než 5 €/t nebo pokud se průměr vrátí k nule.

Dovozní cla v odvětví obilovin jsou podle posledního vydaného nařízení Komise č. 1206/2014, ze dne 7. listopadu 2014, na úrovni 0 EUR/t.

Celní kvóty pro dovoz obilovin, které vyplývají z dohod uzavřených podle článku 300 Smlouvy nebo z jiných aktů Rady, otevírá a spravuje Komise podle příslušných prováděcích pravidel. Dovoz některých obilovin v rámci celních kvót vyplývajících z mezinárodních smluv uzavřených v souladu se Smlouvou nebo plynoucích z jiných aktů Rady však podléhá zvláštním celním sazbám.

V odvětví obilovin jsou klíčové následující každoročně otevřené dovozní kvóty:

- **dovozní kvóta pro pšenici setou střední až nízké jakosti** s celní sazbou 12 EUR/t, o celkovém objemu 3 112 030 tun, z toho 572 000 tun pochází se z USA, 38 853 tun z Kanady, 2 378 387 tun z ostatních třetích zemí a 122 790 tun ze všech třetích zemí (dle NK č. 1067/2008),
- **dovozní kvóta pro ječmen** o celkovém objemu 307 105 tun pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 16 EUR/t (dle NK č. 2305/2003);
- **dovozní kvóta pro sladovnický ječmen** o celkovém objemu 50 890 tun pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 8 EUR/t (dle NK č. 1064/2009),
- **dovozní kvóta pro kukuřici** ze všech třetích zemí o celkovém objemu 277 988 tun s nulovou celní sazbou (dle NK č. 969/2006),
- **dovozní kvóty pro kukuřici a širok dovážené do Španělska** (2 mil. tun kukuřice a 0,3 mil. tun široku) a **kukuřici dováženou do Portugalska** (0,5 mil. tun) se sníženým dovozním clem (dle NK č. 1296/2008). Smlouva mezi USA a EU umožnila tento dovoz od roku 1995/1996 v kompenzaci za ztrátu USA za trhy na Iberském poloostrově.
- **dovozní kvóta pro pšenici tvrdou** s nulovou celní sazbou v množství 50 000 tun pocházející ze všech třetích zemí (dle NK č. 2133/2001),
- **dovozní kvóta pro vysoce jakostní pšenici obecnou a tvrdou** s nulovou celní sazbou v množství 300 000 tun pocházející ze všech třetích zemí (dle NK č. 2133/2001).

Kvóty pro dovoz obilovin z Ukrajiny do EU

Jednání o dohodě o volném obchodu (FTA) bylo dokončeno s Ukrajinou a dohoda byla podepsána v červnu 2014 jako součást širší dohody o přidružení. Z důvodu politického vývoje na Ukrajině se nicméně EU rozhodla podpořit ekonomiku Ukrajiny jednostranným snížením cel v mezích podepsané dohody o volném obchodu již v dubnu 2014 (tzn. bez její ratifikace) prostřednictvím prováděcího nařízení Komise (EU) č. 416/2014 ze dne 23. dubna 2014 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny. U obilovin tak byly otevřeny kvóty pro dovoz do EU na pšenici a některé produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a některé produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a na kukuřici a některé produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. V rámci kvót platí celní sazba 0 EUR/t. Administrace kvót je prováděna pomocí systému dovozních licencí. Snížení cel v rámci uvedených kvót je použitelné do konce roku 2015.

Platnost samotné dohody byla odložena o 1 rok a její provádění by tak mělo začít v roce 2016. Na základě této dohody byl v rámci Výboru pro SOT v září 2015 schválen **návrh prováděcího nařízení Komise ohledně o otevření a správě tarifních kvót s nulovým clem pro dovoz určitých obilovin pocházejících z Ukrajiny**. Na základě tohoto nařízení by od roku 2016 měly být otevřeny následující roční kvóty s nulovou celní sazbou na dobu neurčitou za jinak obdobných podmínek jako v případě nařízení č. 416/2014:

- 1) **kvóta č. 09.4306** pro špaldu, pšenici obecnou a sourež, jiné než k setí (KN 1001 99 00); pšeničnou mouku a mouku ze soureže (KN 1101 00 15 - 90); obilné mouky jiné než mouka z pšenice, soureže, žita, kukuřice, ječmene, ova a rýže (KN 1102 90 90); krupici a krupičku z pšenice a špaldy (KN 1103 11 90); a pelety z pšenice (KN 1103 20 60).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 950 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 960 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 970 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 980 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 990 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 1 000 000 tun

- 2) **kvóta č. 09.4307** pro ječmen jiný než k setí (KN 1003 90 00); ječnou mouku (KN 1102 90 10); a pro pelety z ječmene (KN ex 1103 20 25).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 250 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 270 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 290 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 310 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 330 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 350 000 tun

- 3) **kvóta č. 09.4308** pro kukuřici jinou než k setí (KN 1005 90 00); kukuřičnou mouku (KN 1102 20 10 - 90); krupici a krupičku z kukuřice (KN 1103 13 10 - 90); pelety z kukuřice (KN 1103 20 40); a kukuřičná zrna jinak zpracovaná (KN 1104 23 40 - 98).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 400 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 450 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 500 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 550 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 600 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 650 000 tun

Intervenční nákup obilovin v EU v marketingovém roce 2014/2015

Intervenční nákup pro obiloviny byl na základě platné legislativy v EU otevřen od 1. 11. 2014 do 31. 5. 2015. V tomto kontextu jsou aktuální zejména následující evropská legislativa pro SOT v odvětví obilovin:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují se nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.
- Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schválení účetní závěrky, jistoty a použití eura.
- Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost.
- Nařízení Komise č. 1272/2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence.
- Nařízení Komise č. 742/2010 o změně nařízení (EU) č. 1272/2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence.
- Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 340/2014, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 mění nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, pokud jde o některá pravidla týkající se veřejné intervence pro některé zemědělské produkty.

Základní podmínky intervenčního nákupu obilovin v EU pro marketingový rok 2014/2015:

- Evropskou komisí je v rámci všech členských států EU 28 pro hospodářský rok 2014/2015 stanoven množstevní strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3,0 miliony tun, které jsou nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen a kukuřici je vyhlášen množstevní strop 0 tun.
- Při intervenčním nákupu pšenice na úrovni EU nad 3 miliony tun, u ostatních obilovin v případě navýšení nulového stropu, je nákup realizován formou nabídkového řízení, ve kterém se „soutěží“ o co nejnižší nabídnutou cenu s tím, že o přijatelnosti nabídek rozhoduje EK.
- Příjem nabídek k intervenčnímu nákupu obilovin probíhá od 1. listopadu do 31. května následujícího roku, přičemž obiloviny musí být naskladněny do 30. června.
- Minimální akceptovatelné množství: 80 tun homogenního charakteru.
- K nabídkám pšenice podaným v období od 1. 11. 2014 do 31. 5. 2015 je přístupováno dle data podání nabídky, tj. záleží na datu jejich podání v uvedeném období. V případě překročení množstevního stropu 3,0 miliony tun pšenice v rámci celé EU pokrátí Evropská komise nabídky podané v posledním vykazovaném období (prozatím nastaveno týdně, Evropská komise však může změnit na denní) před naplněním množstevního stropu koeficientem krácení tak, aby se celkové nabídnuté množství pšenice v rámci EU snížilo na max. 3,0 miliony tun.
- Podaná nabídka pšenice je závazná, a proto ji až na jedinou výjimku není možno ani pozměnit, ani stáhnout. Danou výjimku tvoří uplatnění koeficientu krácení ze strany Evropské komise, na základě kterého může nabízející nabídku stáhnout do pěti dnů ode dne jeho zveřejnění.

- Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.
- Do intervenčního nákupu jsou přijaty pouze obiloviny zdravé a uspokojivé obchodní jakosti, které splňují požadavky na minimální kvalitativní parametry uvedené v příloze I nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, byly sklizeny na území EU a v době podání nabídky do intervenčního nákupu jsou uskladněny na území EU.
- V souladu s NK (ES) č. 1272/2009 nabízející hradí náklady spojené se stanovením obsahu kontaminujících látek. Nařízení Rady (EHS) č. 315/93 a nařízení Komise (ES) č. 1881/2006 stanovuje limity pro obsah kontaminujících látek v intervenčně nakupovaných obilovinách.

Další informace k intervenčnímu nákupu obilovin: www.szif.cz v sekci Společná organizace trhu/Rostlinná výroba/obiloviny/Intervenční nákup obilovin.

Seznam schválených intervenčních skladů včetně kódu skladu je umístěn na webových stránkách www.szif.cz – v sekci Společná organizace trhu/Rostlinná výroba/obiloviny/Intervenční skladování obilovin.

Do intervenčního nákupu 2014/2015 nebyly stejně jako v minulých letech podány žádné nabídky. Důvodem je především výše referenční prahové hodnoty 101,31 EUR/t oproti tržním cenám a další podmínky intervenčního nákupu, který v současné době poslouží čistě jako záchranná síť pro případy vážného ohrožení trhu.

Aktuální změny legislativy pro oblast intervencí obilovin

Změny zaváděné do systému veřejných intervencí novým jednotným nařízením 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 pro SOT byly od 1. 1. 2014 implementovány do prováděcího nařízení č. 1272/2009. V rámci sektoru obilovin se především jednalo o změny v souvislosti se zrušením intervenčních center a vyjmutím široku ze seznamu obilovin pro veřejnou intervenci. Nové prováděcí nařízení vyšlo dne 1. 4. 2014 pod číslem 340/2014 v Úředním věstníku EU.

V rámci Výboru SOT pro horizontální otázky v současnosti probíhá 2. fáze revize změny nařízení č. 1272/2009. Cílem projednávání je v rámci lisabonizace rozdělit toto nařízení na prováděcí a delegované akty a při té příležitosti režimy zjednodušit, neboť veřejná intervence i soukromé skladování jsou součástí záchranné sítě SOT a jako takové nebudou využívány na pravidelné bázi. V neposlední řadě je zapotřebí zajistit konzistentnost se základními nařízeními a dodržet obdobný přístup jako v ostatních odvětvích. Diskuze k oběma opatřením byla zahájena v roce 2014 a v roce 2015 diskuze v rámci Výboru a Expertní skupiny pro SOT – horizontální otázky pokračuje.

Sektoru obilovin se týkají změny u řady technických opatření např. v oblasti kontrol, zjednodušení požadavků na nabízející, revize požadavků na nakupující, sjednocení hlášení, odstranění postupů, které nejsou aplikovány na pravidelné bázi, sjednocení lhůt atd. Návrhy nařízení nicméně zahrnují i některé zásadnější změny, které ještě více minimalizují záchrannou intervenční síť. Mezi tyto změny patří např. zvýšení minimální požadované skladovací kapacity intervenčních skladů.

Vnější obchodní politika EU v oblasti obilovin

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání (např. s Marokem, Egyptem a Izraelem) zaměřená výhradně na obchod se zemědělskými výrobky. Jednání s dalšími zeměmi pokračují a EU se tak snaží rozšířit počet zemí, se kterými je možno obchodovat s celními preferencemi, a také odstranit další překážky obchodu.

Obiloviny představují poměrně citlivou položku mezinárodního obchodu, z čehož také vyplývá zvýšená míra ochrany produktů spadajících do této skupiny. To se odráží i ve vyšší hladině cel a uplatňování celních preferenčních kvót u obilovin. Od vstupu České republiky do EU určuje výši dovozních cel Integrovaný tarif EU (TARIC), vydávaný v souladu s Nařízením Rady (EHS č. 2658/87). Na vnitřním trhu EU pohyb zboží nepodléhá žádným tarifním opatřením.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), ve kterém jsou sdruženy Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Česká republika vstupem do EU v roce 2004 přistoupila také k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru (EHP), který zahrnuje Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U obilovin je v jednotlivých zemích ESVO situace rozdílná. Norsko ponechává clo na dovoz z EU u všech produktů pšenice, žita, ječmene a ova a některých ostatních obilovin (např. triticale). Kukuřice, rýže a čirok jsou tímto clem zatíženy jen při jejich použití pro krmné účely. Norská cla na dovoz obilovin z EU se pohybují v rozmezí 188 až 263 EUR/t v závislosti na produktu. Na této situaci pravděpodobně nic nezmění ani jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky, která probíhají mezi Norskem a EU od března 2015. Island uplatňuje dovozní cla pouze na obiloviny pro krmné účely, a to ve výši 55 % ad valorem. Také s Islandem proběhla v roce 2015 jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty. Podle dostupných informací se však liberalizace obilovin nijak nedotkne. Švýcarsko si pro dovoz z EU clo zachovalo u většiny obilovin v rozmezí od nuly do 55 CHF/100 kg (nulová cla jsou např. u některých položek rýže a ova). Na některé obiloviny Švýcarsko při dovozu z EU uplatňuje celní preferenční kvóty; při dovozech nad rámec těchto kvót se clo zvyšuje.

Preferenční dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. Albánie ponechává u některých druhů obilovin dovozní cla ve výši 2 % (pšenice, žito, ječmen, oves a kukuřice), ostatní jsou nulová. Srbsko má pro dovoz obilovin z EU stanoveno clo pouze u jedné položky pšenice a dvou položek kukuřice. Bývalá jugoslávská republika Makedonie uplatňuje dovozní clo pouze u rýže (35 % ad valorem) a některých položek pšenice (15 % ad valorem + 0,1 EUR/kg, avšak ne více než 75 %). Dovoz obilovin z EU do Bosny a Hercegoviny a Černé Hory probíhá bezcelně. Chorvatsko k 1. 7. 2013 vstoupilo do EU a stalo se tak součástí jednotného trhu Evropské Unie.

Regionem, se kterým má EU sjednány Asociační dohody včetně dohod o volném obchodu, je oblast středomoří (EUROMED). U položek obilovin se situace v jednotlivých zemích liší. Např. Alžírsko uplatňuje pro dovoz z EU cla pro ječmen neurčený k setí a dovoz některých dalších položek (jako např. pšenice, ova a kukuřice neurčených k setí) je bezcelní pouze v rámci celních preferenčních kvót. Mimo preferenční kvóty se dovozní clo u těchto produktů pohybuje v rozmezí 5 až 30 % ad valorem. Maroko u některých položek neuplatňuje dovozní clo vůbec (např. pšenice pro setí, žito, ječmen, oves, kukuřice k setí, zrna čiroku, ostatní obiloviny) a u jiných má otevřeny preferenční celní kvóty s různě vysokým dovozním clem. I clo pro dovoz do Turecka z EU je omezeno preferenčními celními kvótami. U produktů neurčených k setí se dovozní cla mimo kvóty pohybují nejčastěji kolem 130 % ad valorem. Specifická je rýže, kde je dovozní clo stanoveno v rozmezí 10 až 45 % s tím, že u položek s nejvyšším clem je otevřena bezcelní preferenční kvóta. Egypt a Jordánsko dovozní cla na obiloviny z EU neuplatňují. Izrael má zavedeny bezcelní preferenční kvóty pouze u pšenice (při dovozu nad rámec těchto kvót se clo zvedá na 50 % ad valorem), jinak jsou cla při dovozu obilovin nulová. Tunisko v sektoru obilovin uplatňuje buď nulové dovozní clo (žito, kukuřice) nebo clo v rozmezí 15 až 36 % ad valorem (pšenice, ječmen a rýže – s preferenčními celními kvótami pro dovoz z EU; oves, zrna čiroku, ostatní obiloviny). Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhají v současnosti s Marokem, Tuniskem i Jordánskem a Egyptem.

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Korejskou republikou je prozatímně prováděna již od 1. července 2011. Většina cel na dovoz obilovin do Jižní Koreje bude postupně snížena v rozmezí 4 až 15 let. Výjimku tvoří rýže, která byla z liberalizace vyjmuta a dvě položky ječmene, u kterých cla zůstanou na současné úrovni. Dovoz pšenice z EU do Jižní Koreje probíhá bezcelně již od července 2011.

V posledních třech letech vstoupily v platnost dohody o volném obchodu se státy Andského společenství a Střední Ameriky (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador).

Dohoda s Kolumbií, která je prozatímně prováděna od srpna 2013, odstranila pro vývozce z EU dovozní cla do Kolumbie na pšenici, žito, ječmen, oves a ostatní obiloviny (položka KN 1008). Kukuřice, rýže a zrna čiroku určená k lidské spotřebě byly z liberalizace kolumbijských dovozních cel vyjmuty.

Dohoda s Peru je prozatímně prováděna od března 2013 a přispěla k výrazné redukci dovozních cel u obilovin. V současnosti jsou všechna dovozní cla na obiloviny k říjnu 2015 z EU nulová.

Dohody s Hondurasem, Nikaraguou a Panamou jsou prozatímně prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila Kostarika a Salvador a v prosinci téhož roku také Guatemala. Podobně jako u Kolumbie i pro ně platí, že dovozní cla na kukuřici a rýži pocházející z EU a neurčených k setí jsou vyjmuta z liberalizace (kromě kukuřice druhu *Zea mays everta* – KN kód 1005.90.10, který má být liberalizován do 10 let). Dovozy pšenice, žita, ječmene a ova z EU do těchto zemí probíhají bezcelně.

V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s Ekvádorem. Po ratifikaci dohody smluvními stranami a jejím vstupu v platnost dojde u dovozu pšenice, žita, ječmene, ova a kukuřice a rýže určených k setí z EU do Ekvádoru k odstranění cel do 5 let. Zachována jsou tedy pouze dovozní cla na neset'ovou kukuřici a rýži. EU poskytne bezcelní přístup pro všechny položky obilovin z Ekvádoru, kromě kukuřice a rýže neurčených k setí. Na tyto komodity bude zřízena preferenční celní kvóta.

Po čtyřech letech bylo v říjnu 2013 dokončeno jednání s Kanadou. V roce 2015 má dojít k dokončení technických záležitostí a po ratifikaci by dohoda měla vstoupit v platnost v roce 2016. Kanada u obilovin ponechává clo při dovozu z EU pouze u ječmene využívaného pro výrobu sladu s tím, že toto clo má být odstraněno do 6 let po vstupu dohody v platnost. V EU jsou cla pro dovoz z Kanady zachována na tvrdou pšenici, žito, ječmen a oves. K jejich odstranění má dojít do 8 let po vstupu dohody v platnost.

V prosinci 2012 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se Singapurem. Předpokládá se, že tato dohoda vstoupí v platnost v roce 2015. Nicméně, v případě obilovin nedojde vstupem dohody v platnost k žádné změně, protože již nyní Singapur uplatňuje MFN¹ dovozní clo 0 %.

Jednání o dohodě o volném obchodu bylo dokončeno s Ukrajinou a dohoda byla podepsána v červnu 2014 jako součást širší dohody o přidružení. Z důvodu politického vývoje na Ukrajině se EU rozhodla podpořit ekonomiku Ukrajiny jednostranným snížením cel v mezích podepsané dohody o volném obchodu již v dubnu 2014 (tzn. bez její ratifikace). Toto snížení je použitelné do konce roku 2014 a stejná množství jsou platná i pro rok 2015. U obilovin byly otevřeny kvóty pro dovoz do EU na pšenici a produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a na kukuřici a produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. Platnost samotné dohody byla odložena o 1 rok a její provádění by tak mělo začít v roce 2016. Po vstupu dohody v platnost Ukrajina odstraní veškerá cla při dovozu obilovin z EU do 5 let.

K uzavření dohod o volném obchodu s Moldavskem a Gruzii došlo v listopadu 2013 a podepsány byly v červnu 2014. Smlouva s Gruzii předpokládá, že datem vstupu v platnost budou odstraněna veškerá cla. U dovozů obilovin do EU (kromě ječmene a rýže) je prostřednictvím ochranné doložky stanoveno spouštěcí množství 200 tis. tun. Pokud dovoz některé z těchto položek z Gruzie do EU přesáhne toto

¹MFN – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.

množství, může na ně EU znovu zavést cla. Obdobný mechanismus platí i v případě Moldávie, kde jsou stanovena spouštěcí množství pro dovoz pšenice 75 tis. tun, 70 tis. tun pro ječmen a 130 tis. pro kukuřici. Při dovozu obilovin z EU do Moldavska a Gruzie jsou veškerá dovozní cla nulová.

Do konce roku 2015 má být obnoveno vyjednávání s Mexikem o možnosti rozšíření dohody o volném obchodu se zemědělskými produkty (u obilovin uplatňuje Mexiko velmi diverzifikovaná dovozní cla v závislosti na položce (od 0 do 100 % ad valorem). Záměrem EU je dosáhnout s Mexikem podobně ambiciózní dohodu jako s Kanadou.

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání dohody o volném obchodu s Indií. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. V říjnu 2015 bylo oznámeno zahájení dalších rozhovorů, ovšem bez přesného časového plánu.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) s Malajsií a Vietnamem. Zatímco v případě Malajsie probíhá příprava dalších rozhovorů, jednání s Vietnamem vstupují do své závěrečné fáze (v srpnu 2015 Evropská komise oznámila, že se jí podařilo s Vietnamem dohodnout na všech podstatných otázkách, a pokud bude dohoda úspěšně dokončena a ratifikována, dojde k odstranění prakticky všech cel na zboží včetně velké části potravin pocházejících z EU).

V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s Thajskem a v říjnu 2013 došlo ke schválení mandátu pro jednání s ostatními zeměmi ASEAN. EU nyní čeká na plánované vytvoření tzv. Hospodářského společenství států ASEAN, ve kterém bude fungovat jednotný trh.

V dubnu 2013 začalo projednávání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Japonskem a v červenci 2015 se uskutečnilo již jedenácté kolo jednání. Lze konstatovat silné tlaky agrárního lobby Japonska proti uvolnění trhu se zemědělskými produkty. Aby mohl být naplněn původní záměr dokončit dohodu do konce roku 2015, musel by se celý proces jednání značně urychlit.

Jednání o zónách volného obchodu probíhají rovněž s řadou dalších zemí, např. s jihoamerickými zeměmi ze sdružení Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay a Venezuela). Státy Mercosuru se dohodly na společné nabídce snížení cel už na konci července 2014, ale k vzájemné výměně nabídek s EU by mělo dojít v listopadu 2015. Podle vyjádření EK se předpokládá odstranění cel u 90 % položek vzájemného obchodu.

V červenci 2013 byly zahájeny rozhovory o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s USA (TTIP), jehož součástí je i liberalizace dovozních cel na obou stranách. V říjnu 2015 se uskutečnilo již 11. kolo rozhovorů, otázky dovozních cel však dosud projednávány nebyly.

V listopadu 2013 oznámila Arménie, že pozastavuje veškerá jednání o DCFTA s EU a že bude usilovat o členství v celní unii s Ruskem, Běloruskem a Kazachstánem. Do této unie Arménie vstoupila v lednu 2015. Nedá se proto předpokládat, že v blízké budoucnosti dojde k znovuobnovení rozhovorů s EU.

V polovině roku 2015 oznámila Evropská komise, že zkoumá možnosti pro zahájení vyjednávání dohod o volném obchodu s Austrálií a Novým Zélandem a do konce roku 2015 by chtěla požádat o schválení mandátu k jednání.

V listopadu 2015 se má stát členem Světové obchodní organizace také Kazachstán. Tato země je do značné míry ekonomicky závislá na vývozech pšenice a vstup do této organizace pro ni znamená mimo jiné také závazek, že průměrné clo na dovozy zemědělských komodit nepřekročí 7,6 %. V oblasti obilovin, kde je aktuálně na dovoz do Kazachstánu stanoveno MFN clo v rozmezí 3 – 10 %, (10 % rýže, 5 % pšenice, oves, ječmen), proto nedojde k výraznější změně.

TRH S OBILOVINAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2014/2015 s velmi nízkým množstvím počátečních zásob (1 007,1 tis. tun). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2004/2005, kdy rovněž byla velmi nízká úroveň počátečních zásob a to ve výši 1 014,9 tis. tun. Po rekordní sklizni v roce 2014, která ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2014/2015, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka s poptávkou. Cenový vývoj byl touto tendencí i nadále ovlivněn, a měl u všech obilovin v ČR vliv na postupný a celkově snižující se cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2015 v množství 8 412,3 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi vysoce nadprůměrné sklizně (čtvrtá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví velmi vysoké přebytky všech druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin také různě kolísají směrem dolů.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2014 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy EU. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2014 do 31. května 2015 a bylo umožněno ho realizovat v množstevním stropu pro pšenici obecnou v souhrnném objemu 3,0 milionů tun. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky však nebylo od 1. listopadu 2014 do 31. května 2015 do intervenčního nákupu nabídnuto žádné množství obilovin.

Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2014/2015 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2013/2014 a tak docházelo k jeho vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do stávajících členských států EU (Německo, Polsko, Rakousko).

Podle šetření ČSÚ o struktuře osevních ploch k 31. 5. 2015 došlo k opětovnému poklesu ploch ozimých obilovin o 19,6 tis. ha, tj. o 2,0 %. U jarních obilovin naopak došlo k nárůstu osevních ploch o 14,8 tis. ha, tj. o 3,3 %.

Podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu a dovozu výrobků a o licenčním řízení, jsou druhy zboží, na které se vztahovaly licenční režimy, vyhlášovány nařízením vlády. Dovozy a vývozy produktů, který patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanovena v Nařízení komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008.

Většina obchodů s obilovinami probíhá v České republice mimo burzy. Burzy však jsou považovány za velmi důležité ukazatele cenového vývoje a jejich význam na našem obilném trhu je stále aktuální. S obilovinami mají v současné době oprávnění obchodovat Plodinová burza Brno, Českomoravská komoditní burza Kladno a Komoditní burza Praha.

Dalšímu pokračování sdružování zemědělských výrobců do odbytových organizací napomáhá prostřednictvím dotačních titulů i stát. Tyto organizace, vlastněné a kontrolované prvovýrobci, ovlivňují sdružováním nabídky a aktivní prodejní činností stále významněji charakter trhu zemědělskými výrobky v ČR.

V návaznosti na zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech (ZVS) a k němu se vztahující vyhlášky č. 403/2000 Sb., Ministerstvo zemědělství vydává povolení k provozování zemědělských veřejných skladů a s tím spojenému vystavování zemědělských skladních listů. Zemědělský skladní list je listinný cenný papír, který představuje vlastnické a zástavní právo k uskladněnému zboží. Je převoditelný rubropisem a předáním na jiného vlastníka. Zemědělský veřejný sklad dává záruku kvalitního ošetření a uskladnění vybraných druhů obilovin, luskovin a olejnin. Skladování těchto vybraných komodit musí splňovat podmínky vymezené výše uvedenými legislativními normami. K 31. 10. 2015 již není provozován žádný zemědělský veřejný sklad. ZVS byly zrušeny na vlastní žádost provozovatelů, a nebo byly uvedeny do klidového režimu.

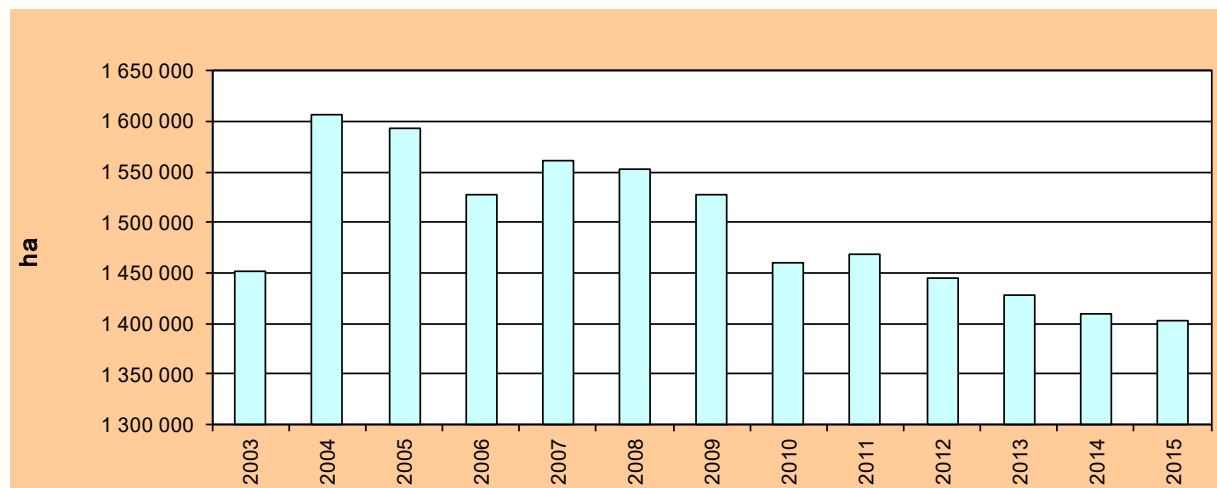
OBILOVINY CELKEM

Výroba

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2015 ve výši 8 412,3 tis. tun je stanovena na základě odhadu sklizně základních obilovin a kukuřice ČSÚ k 15. 9. 2015, doplněného o odhad Ministerstva zemědělství pro sklizeň ostatních obilovin. Proti skutečnosti předchozího roku je o 367,0 tis. tun (tj. o 4,2 %) nižší. Ve srovnání se sklizní loňského roku jde o velmi mírný pokles a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné se sklizňovým ročníkem 2008. Tato produkce se historicky řadí na čtvrté místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o vysoce nadprůměrnou sklizeň, která svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500 - 6 000 tis. tun obilovin celkem. Podle ukončených rozborů by neměl být problém se zajištěním dostatku kvalitní potravinářské pšenice, a to i přes značnou nevyrovnanost kvality pšeničného zrna v Čechách a na Moravě. Z hlediska kvality je nejproblematictější parametrem sklizně pšenice ročníku 2015 obsah bílkovin a jejich kvalita. V těchto parametrech je také největší rozdíl mezi vzorky pocházející z Čech a z Moravy. Lepší kvalita je u vzorků, které pocházejí z Moravy. Dále se zřejmě v letošním roce projeví specifické kvalitativní vlastnosti jednotlivých odrůd pšenice, zejména na schopnost dosáhnout určité úrovně obsahu a kvality bílkovin, což potvrzuje důležitost výběru odrůdy a respektování jejich požadavků. Kvalitu u sladovnického ječmene z ročníku 2015 lze charakterizovat jako rok, kdy bylo dosaženo výborné kvality. Zrno sladovnického ječmene má zvýšený obsah dusíkatých látek, nižší obsah škrobu, vysokou klíčivost a příznivé hodnoty přepadu. Kvalitu žita ze sklizně 2015 je velmi dobrá.

V letošním roce se dá předpokládat, že nadprůměrná sklizeň obilovin opět povede k tvorbě výrazných přebytků v celkové bilanci. Proto lze očekávat, že vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě obilovin bude nutné vzniklé přebytky odčerpat nezbytným vývozem (export v rámci EU a také do třetích zemí), ale také zpracováním obilovin pro technické užití (bioetanol, energetická biomasa).

Graf. č. I Vývoj osevních ploch obilovin celkem

Pramen: ČSÚ

Osevní plochy

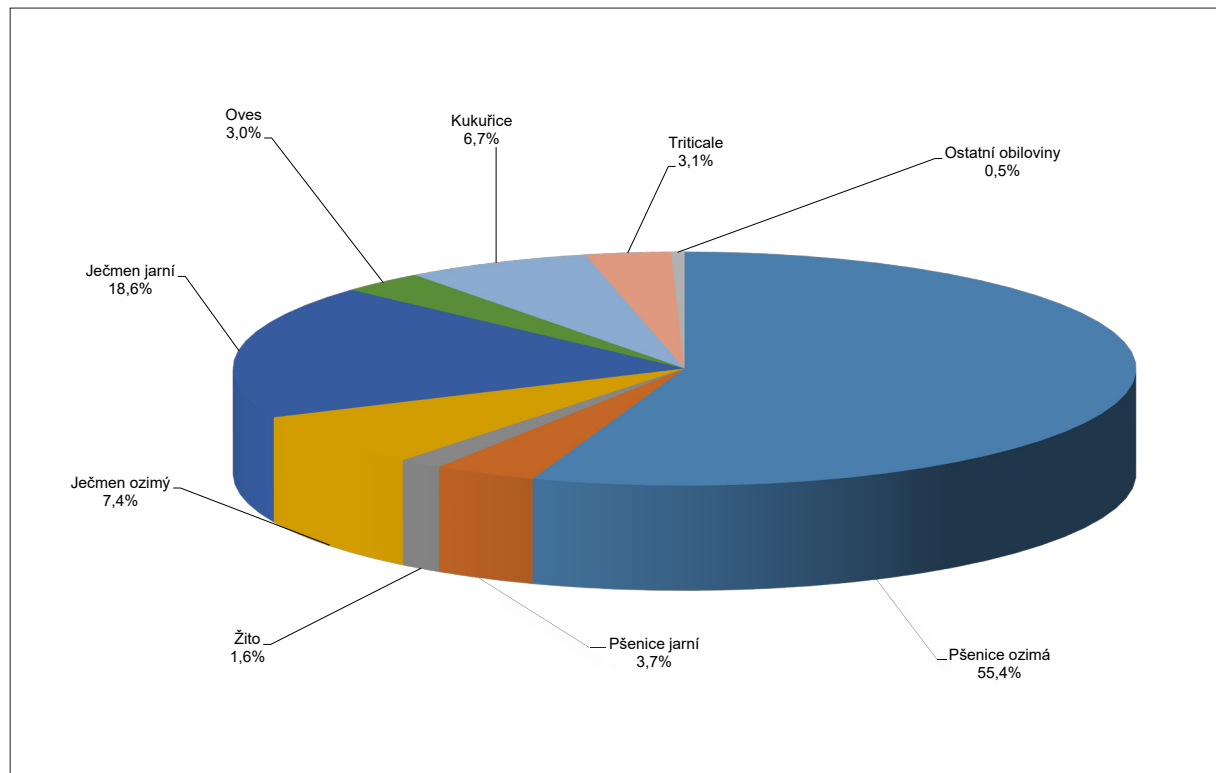
Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2015 opětovně mírně poklesla proti předchozímu roku o 7,9 tis. ha na 1 403,4 tis. ha. Přesto při pohledu z dlouhodobého hlediska se osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o snížení o 0,6 %. U ozimých obilovin došlo k meziročnímu procentickému nárůstu pouze u jednoho pěstovaného ozimu (u ozimého ječmene o 1,6 %). U ozimé pšenice, ozimého žita a u triticales se výměra snížila o 1,6 %, o 12,6 %, a o 11,6 %. U jarních obilovin došlo jak k navýšení, tak i ke snížení osevních ploch. Navýšení se týká zejména jarní pšenice o 14,1 %, jarního ječmene o 5,6 % a ovsa o 0,3 %. U kukuřice na zrno a u ostatních obilovin byl zaznamenán různě velký pokles osevních ploch (kukuřice na zrno o 6,8 % a u ostatních obilovin o 19,5 %).

V roce 2015 zaujímají zrniny celkem 1 436,6 tis. ha (58,5 %) celkové osevní plochy a obiloviny 57,1 % celkové osevní plochy.

Struktura osevních ploch obilovin v roce 2015 je znázorněna v grafu č. 2.

Při porovnání osevních ploch roku 2015 s rokem 2014 je struktura osevních ploch obilovin velmi podobná. Procentický nárůst ve struktuře byl zaznamenán pouze u dvou jarních obilovin a jedné ozimé obiloviny. Z toho nejvyšší je u ječmene jarního o 1,1 %, u jarní pšenice o 0,5 % a u ozimého ječmene o 0,1 %. Pokles ve struktuře obilovin zaznamenaly jak ozimé obiloviny, tak jarní obiloviny. Nejvyšší pokles byl zaznamenán u ozimé pšenice o 0,6 % na 55,4 %, u kukuřice na zrno o 0,5 % na 6,7 %, u triticales o 0,3 % na 3,1 % a u ozimého žita o 0,2 % na 1,6 %. Snížení je také u ostatních obilovin o 0,1 % na 0,5 %. Pouze plochy ovsa nezaznamenaly žádný pohyb ve struktuře osevu a jsou na stejné úrovni jako v roce 2014, tzn. ve výši 3,0 %.

Graf č. 2 Struktura osevu obilovin v roce 2015

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

V roce 2015 se očekává průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 5,99 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o mírný pokles o 0,24 t/ha (tj. o 3,9 %). Z ozimých obilovin se očekává navýšení výnosu pouze u ozimého žita a z jarních obilovin u ovsu. U ostatních druhů obilovin dojde k různě vysokému poklesu. Nejvyšší pokles je očekáván především u kukuřice na zrno o 2,50 t/ha (tj. o 29,7 %). Další, avšak mírnější snížení výnosů se předpokládá u jarní pšenice o 0,37 t/ha (tj. o 7,6 %), u ostatních obilovin o 0,22 t/ha (tj. o 15,0 %) a u ozimého ječmene o 0,18 t/ha (tj. o 3,1 %). U ostatních druhů ozimých i jarních obilovin se předpokládá nevýznamné snížení výnosů od 0,02 t/ha do 0,06 t/ha (jarní ječmen, triticales, ozimá pšenice).

Jak je z uvedených údajů patrné, má kromě obvyklé výměry pěstovaných obilovin na konečnou produkci významný vliv také výše průměrného hektarového výnosu.

Počáteční zásoby

K poklesu počátečních zásob obilovin v roce 2014 došlo především vlivem velmi vysokého vývozu obilovin do zahraničí. V letošním marketingovém roce 2015/2016 je očekáván mírný nárůst počátečních zásob obilovin až na hranici 1 297,3 tis. tun. V meziročním srovnání jde o navýšení zásob o 290,2 tis. tun (tj. o 28,8 %).

Předpokládaná velmi vysoká úroveň sklizně v roce 2015, obdobný, opětovně vysoký vývoz obilovin do zahraničí jako v marketingovém roce 2014/2015 a nulový intervenční nákup vytvářejí předpoklady pro pokračování navýšení počátečních zásob obilovin v příštím marketingovém roce 2016/2017 na úrovni 1 358,6 tis. tun.

Bilanční tabulka obilovin celkem (kromě rýže)

Ukazatel	Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016 *	
Osevní plocha	tis. ha	1 462,8	1 479,5	1 454,4	1 413,1	1 409,6	1 403,4	
Výnos	t/ha	4,70	5,60	4,53	5,32	6,23	5,99	
Výroba	tis. t	6 877,5	8 284,8	6 595,5	7 512,6	8 779,3	8 412,3	
Počáteční zásoby	tis. t	1 510,7	1 542,8	1 740,5	1 338,8	1 007,1	1 297,3	
Dovoz celkem	tis. t	101,6	140,6	284,9	227,2	254,1	236,0	
Celková nabídka	tis. t	8 489,9	9 968,2	8 620,9	9 078,6	10 040,5	9 945,6	
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	5 480,0	5 510,0	5 438,9	5 335,0	5 417,0	5 407,0	
z toho	potraviny	tis. t	2 101,0	2 212,0	2 103,0	2 099,0	2 110,0	2 118,0
	osiva	tis. t	338,0	330,5	337,0	346,0	355,0	353,0
	krmiva	tis. t	2 768,0	2 734,5	2 759,0	2 622,0	2 654,0	2 628,0
	technické užití	tis. t	273,0	233,0	239,9	268,0	298,0	308,0
Vývoz celkem	tis. t	1 791,8	2 717,6	1 843,2	2 736,5	3 326,2	3 180,0	
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Prodej intervenčních zásob	tis. t	324,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Celkové užití	tis. t	6 947,1	8 227,6	7 282,1	8 071,5	8 743,2	8 587,0	
Konečné zásoby	tis. t	1 542,8	1 740,5	1 338,8	1 007,1	1 297,3	1 358,6	
Konečné zásoby/celkové užití	%	22,21	21,15	18,38	12,48	14,84	15,82	
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	28,15	31,59	24,62	18,88	23,95	25,13	

Pramen: ČSÚ, ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

V průběhu marketingového roku 2014/2015 se celkem dovezlo ze zahraničí 254,1 tis. tun obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku zvýšení o 26,9 tis. tun. Z dlouhodobého pohledu je tento nárůst objemu dovezených obilovin nebývale vysoko nad obvyklým průměrem dovozu, který se pohybuje v rozmezí 80 – 140 tis. tun. Převážná část dovozu ročníku 2014/2015 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice a žita, ale také kukuřice na zrno. Podstatná část dovozu se uskutečnila v rámci vnitroujního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 249,0 tis. tun obilovin, a dovoz z třetích zemí činil 5,1 tis. tun. Očekávaná úroveň dovozu v marketingovém roce 2015/2016 ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2014/2015 předpokládá, že dojde vlivem opětovné nadprůměrné produkce obilovin v ČR k mírnému snížení dovozu na hladinu 236,0 tis. tun.

Dovoz obilovin celkem bez rýže v období let 2008 – 2015 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2008	90,3	72,9	163,2	2008/2009	126,8
2009	53,9	44,3	98,2	2009/2010	73,8
2010	29,5	70,3	99,8	2010/2011	101,6
2011	31,3	75,7	107,0	2011/2012	140,6
2012	64,9	196,8	261,7	2012/2013	284,9
2013	88,1	130,2	218,3	2013/2014	227,2
2014	97,0	164,4	261,4	2014/2015	254,1
2015	89,7	50,6 ^{*)}	140,3 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *)údaje do konce září 2015

Celková nabídka

Předpokládaná celková nabídka 9 945,6 tis. tun pro marketingový rok 2015/2016 je o 94,9 tis. tun (tj. 0,9 %) nižší než v předchozím marketingovém roce. Z uvedeného velmi malého snížení celkové nabídky je zcela patrné, že dojde k mírnému zvýšení úrovně zásob při mírném poklesu výše vývozních dispozic.

Domácí spotřeba

V marketingovém roce 2015/2016 je očekávaná celková domácí spotřeba ve výši 5 407,0 tis. tun. Ve srovnání se skutečností marketingového roku 2014/2015 je nevýznamně nižší o 10,0 tis. tun (0,2 %). Rozdíl je tvořen mírným snížením ve využití obilovin na krmiva. Všechny obiloviny, které jsou určeny pro využití na technické účely, jsou buď zpracovávány na bioetanol, etanol, a nebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy (žito, oves, triticale, kukuřice aj.) – bioplynové stanice. V roce 2014 byla z obilovin pro účel výroby bioetanolu nejvíce využita kukuřice na zrno a u ostatních tradičních obilovin na jejich technické užití (pšenice, triticale) bylo využito především na výrobu biomasy.

Vývoz

Původních, poměrně vysokých předpokladů celkového vývozu v marketingovém roce 2014/2015 bylo stoprocentně dosaženo a bylo opětovně docíleno velmi vysoké úrovně vývozu. Celková úroveň vývozu se nacházela ve výši 3 326,2 tis. tun. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu.

Předpokládané množství obilovin, které bude k dispozici na vývoz v marketingovém roce 2015/2016, dosahuje znovu vysoké úrovně (s ohledem na opětovnou nadprůměrnou sklizeň obilovin v ČR) 3 180,0 tis. tun. Z tohoto množství představuje 2 400,0 tis. tun (tj. 75,5 %) pšenice, 341,0 tis. tun (tj. 10,7 %) ječmen a 352,0 tis. tun kukuřice (tj. 11,1 %). Vývozní množství předpokládá uskutečnění vývozu především z volného trhu. Očekávaný vývoz v rámci EU by měl být 3 171,0 tis. tun (tj. 99,7 %) a vývoz do třetích zemí ve výši 9,0 tis. tun (tj. 0,3 %).

Vývoz obilovin celkem bez rýže v období let 2008 – 2015 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2008	526,2	876,9	1 403,1	2008/2009	2 272,5
2009	1 395,6	1 178,5	2 574,1	2009/2010	2 073,2
2010	894,7	936,9	1 831,6	2010/2011	1 791,8
2011	854,9	1 322,0	2 176,9	2011/2012	2 717,6
2012	1 395,6	1 036,6	2 432,2	2012/2013	1 843,2
2013	806,6	1 356,1	2 162,7	2013/2014	2 736,5
2014	1 380,4	1 547,9	2 069,2 *)	2014/2015	3 326,2
2015	1 778,3	746,5 *)	2 524,8 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2014/2015 došlo k navýšení konečných zásob především vlivem nadprůměrné produkce na konečnou úroveň 1 297,3 tis. tun. V meziročním porovnání se jedná o nárůst o 290,2 tis. tun (tj. o 28,8 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím došlo k navýšení o 671,7 tis. tun na úroveň 8 743,2 tis. tun. Toto zvýšení pramení především z velmi vysokého vývozu.

Pro marketingový rok 2015/2016 se očekává mírné navýšení konečných zásob do úrovně 1 358,6 tis. tun především v souvislosti s další, velmi vysokou produkcí obilovin ze sklizně roku 2015, nulovým intervenčním nákupem obilovin ve stávajícím marketingovém roce a stále velmi vysokým vývozem obilovin na zahraniční trhy. Celková úroveň exportu a z toho vyplývající dosažená úroveň konečných zásob však budou i nadále silně ovlivněny aktuální cenovou úrovní obilovin v zahraničí.

Cenový vývoj

Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl v posledních letech značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce obilovin v ČR, ale také v zahraničí. První, velmi vysoký nárůst cen obilovin byl patrný především v ročníku 2003, kdy ceny rozhodujících obilovin (pšenice potravinářská a sladovnický ječmen) po žních pokořily hranici 4 000 Kč/t. Avšak v následujícím roce 2004, vlivem rekordní produkce obilovin, ceny obilovin významně poklesly a dostaly se ještě pod hranici, kde byly v roce 2003. Potravinářské a krmné obiloviny se obchodovaly pod hranicí 3 000 Kč. Postupný nárůst cen obilovin začal až po žních roku 2006 a tento trend pokračoval i po žních 2007, kdy byla postupně u potravinářské pšenice prolomena hranice 5 000 Kč/t a následně i 6 000 Kč/t. Obdobný vývoj cen byl i u ostatních druhů obilovin. V dalším roce 2008 pod vlivem velmi vysoké domácí, evropské i světové produkce obilovin došlo ke strmému pádu cen všech obilných komodit, které se pohybovaly v cenovém rozmezí od 2 250 do 3 073 Kč/t. V marketingovém roce 2009/2010 díky pokračující velmi dobré produkci obilovin jak v EU - 27, tak i ČR pokračoval cenový propad všech obilných komodit, a to jak světových tak i evropských a potažmo i domácích cen obilovin. Cenový pokles se projevil především u nejvíce obchodované komodity - u pšenice potravinářské, kdy v druhé polovině marketingového roku 2009/2010 dosahovala cenové hladiny v rozmezí od 2 661 do 2 810 Kč/t. V roce 2010 vzhledem k průměrné sklizni obilovin s nevyrovnanými jakostními ukazateli v ČR a také s ohledem na situaci na světových a evropských trzích, ceny obilovin začaly velmi rychle narůstat a byly na poměrně vysoké cenové hladině po celý marketingový rok 2010/2011. Tento nastoupený trend vysokých cen pokračoval i v marketingových ročnících 2011/2012 a 2012/2013. Po mírně nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2013/2014 se trend vysokých cen změnil a ceny začaly postupně klesat u všech obilovin a to jak u potravinářských, tak i krmných. Mírný pokles cen pokračoval i v marketingovém roce 2014/2015 díky rekordní sklizni obilovin.

Vzhledem k další, vysoce nadprůměrné sklizni obilovin v ČR s dobrými jakostními ukazateli lze i v tomto sklizňovém roce očekávat, že se tento trend ve vývoji cen nebude měnit, a že ceny budou postupně vykazovat další pokles či určitou stagnaci. Bilance obilovin pro marketingový rok 2015/2016 bude stále přebytková vzhledem k odhadované vysoké sklizni obilovin v ČR.

Současný charakter vnitřního trhu se zcela zákonitě bude promítat do cenového vývoje. Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak i na zahraničním trhu. Vzhledem k předpokladu vyšší světové produkce obilovin, v porovnání s jejich spotřebou, by měly vzrůst i světové zásoby obilovin, jejichž úroveň na konci marketingového roku je dle IGC odhadována na 456,0 mil. tun, což představuje rekordní výši za posledních 29 let. Hlavní vliv na světový vývoj cen měl předpoklad rekordní produkce pšenice, volatilita měnových kurzů a propad cen ropy. Očekávaná vysoká domácí produkce jsou dalším důvodem pro sníženou poptávku po všech obilovinách. Lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou převážně klesat. Dle predikce cen se očekává, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v závěru roku 2015 úrovně 4 000 – 4 300 Kč/t a u krmné pšenice 3 700 – 3 900 Kč/t. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat výrazný pokles cenových průměrů, a to u krmného ječmene na 3 400 – 3 700 Kč/t, u ovsa 3 200 – 3 400 Kč/t a u kukuřice 3 700 – 4 300 Kč/t.

U sladovnického ječmene se předpokládá, že i přes smluvní zajištění rozsahu jeho pěstování se cenová hladina bude pohybovat na úrovni 4 700 – 5 000 Kč/t. U partií potravinářského žita se očekává cena v rozmezí 3 700 – 4 000 Kč/t.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů za marketingový rok 2014/2015

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	790,7	45,3	835,9	25,1	102,9	247,6	350,5	42,3	48,5	98,7	8,5	1 409,6
Výnos	t/ha	6,61	4,85	6,51	5,13	5,74	5,56	5,61	3,60	5,03	8,43	1,47	6,23
Výroba	tis. t	5 22,7	2 19,6	5 442,3	129,1	590,7	1 376,3	1 967,0	152,2	243,9	832,3	12,5	8 779,3
Počáteční zásoby	tis. t			344,1	20,7			160,1	2,2	54,8	420,9	4,5	1 007,1
Dovoz – v rámci EU	tis. t			47,4	37,4			45,2	0,7	1,0	116,2	1,1	249,0
Dovoz – třetí země	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	3,1	2,0	5,1
Dovoz celkem	tis. t			47,4	37,4			45,2	0,7	1,0	119,3	3,1	254,1
Celková nabídka	tis. t			5 833,8	187,2			2 172,3	155,1	299,7	1 372,5	20,1	10 040,5
Dom. spotřeba celkem ¹⁾	tis. t			2 930,0	119,0			1 475,0	103,0	204,0	577,0	9,0	5 417,0
potraviny	tis. t			1 250,0	110,0			700,0	27,0	0,0	17,0	6,0	2 110,0
osiva	tis. t			190,0	6,0			110,0	13,0	14,0	20,0	2,0	355,0
krmiva	tis. t			1 350,0	3,0			660,0	60,0	120,0	460,0	1,0	2 654,0
technické užití	tis. t			140,0	0,0			5,0	3,0	70,0	80,0	0,0	298,0
Vývoz - v rámci EU	tis. t			2 560,2	22,1			343,7	27,8	23,2	329,9	9,4	3 316,3
Vývoz – třetí země	tis. t			3,8	0,0			0,4	4,6	0,0	1,0	0,1	9,9
Vývoz celkem	tis. t			2 564,0	22,1			344,1	32,4	23,2	330,9	9,5	3 326,2
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			5 494,0	141,1			1 819,1	135,4	227,2	907,9	18,5	8 743,2
Konečné zásoby	tis. t			339,8	46,1			353,2	19,7	72,5	464,6	1,6	1 297,3
Kon. zás./celk. užití	%			6,18	32,67			19,42	14,55	31,91	51,17	8,65	14,84
Kon. zás./dom. spotřeba	%			11,60	38,74			23,95	19,13	35,54	80,52	17,78	23,95

 Pramen: ČSÚ, ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SZIF a SSHR

Předpoklad bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2015/2016, vycházející z odhadů k 15. září 2015

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	778,2	51,6	829,8	22,0	104,5	261,4	366,0	42,4	42,9	93,6	6,8	1 403,4
Výnos	t/ha	6,55	4,48	6,42	5,17	5,56	5,54	5,55	3,82	4,99	5,93	1,25	5,99
Výroba	tis. t	5 097,1	231,4	5 328,5	113,6	581,2	1 449,4	2 030,6	161,9	213,8	555,2	8,5	8 412,3
Počáteční zásoby	tis. t			339,8	46,1			353,2	19,7	72,5	464,6	1,6	1 297,3
Dovoz ze zemí EU	tis. t			45,0	27,0			37,0	0,5	1,5	120,0	2,0	233,0
Dovoz z třetích zemí	tis. t			2,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	3,0
Dovoz celkem	tis. t			47,0	27,0			37,0	0,5	1,5	120,0	3,0	236,0
Celková nabídka	tis. t			5 715,3	186,7			2 420,8	182,1	287,8	1 139,8	13,1	9 945,6
Domácí spotř. celkem ¹⁾	tis. t			2 990,0	128,0			1 475,0	119,0	197,0	493,0	5,0	5 407,0
potraviny	tis. t			1 250,0	120,0			700,0	29,0	0,0	15,0	4,0	2 118,0
osiva	tis. t			185,0	5,0			120,0	12,0	12,0	18,0	1,0	353,0
krmiva	tis. t			1 400,0	3,0			650,0	75,0	120,0	380,0	0,0	2 628,0
techn. užití	tis. t			155,0	0,0			5,0	3,0	65,0	80,0	0,0	308,0
Vývoz do zemí EU	tis. t			2 395,0	25,0			340,0	30,0	23,0	351,0	7,0	3 171,0
Vývoz do třetích zemí	tis. t			5,0	0,0			1,0	2,0	0,0	1,0	0,0	9,0
Vývoz celkem	tis. t			2 400,0	25,0			341,0	32,0	23,0	352,0	7,0	3 180,0
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			5 390,0	153,0			1 816,0	151,0	220,0	845,0	12,0	8 857,0
Konečné zásoby	tis. t			325,3	33,7			604,8	31,1	67,8	294,8	1,1	1 358,6
Kon. zás./ celkové užití	%			6,04	22,03			33,30	20,60	30,82	34,89	9,17	15,82
Kon. zás./dom. spotřeba	%			10,88	26,33			41,00	26,13	34,42	59,80	22,00	25,13

Pramen: ČSÚ, ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SSHR

Výskyt škodlivých organismů v porostech obilnin v ČR v roce 2015

Virové zakrslosti a jejich přenašeči

Inspektoři Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) odpozorovali na jaře 2015 celkem 287 porostů podezřelých z výskytu virových zakrslostí. Pozitivních vzorků na výskyt virových zakrslostí bylo 102 (35,5 %). Z pozitivních vzorků bylo 12 vzorků (12 %) infikováno WDV a 84 vzorky (82 %) BYDV, směsnou infekcí WDV + BYDV bylo infikováno 5 vzorků (6 %). Nejčastější výskyty viróz byly zaznamenány ve Středočeském, Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji.

K 20. 9. 2015 nebyl potvrzen prozatím žádný vzorek s výskytem viru.

Průzkum výskytu přenašeče WDV kříška polního (*Psammotettix alienus*) byl na jaře 2015 prováděn ve 494 porostech obilnin, přičemž v 53 porostech (11 %) byl zaznamenán jeho výskyt. Intenzita výskytu kříška v napadených porostech byla u 79 % porostů slabá (méně než 3 dospělci na 100 smyků), u 19 % porostů střední (3 – 7 dospělci na 100 smyků), silný výskyt byl detekován u 4 % porostů (7 a více dospělci na 100 smyků). V rezervoárech virových zakrslostí a na novém osevu ozimých obilnin byl doposud potvrzen jeho výskyt v 18 z 21 porostů tedy v 86 %. Intenzita výskytu kříška v napadených porostech byla u 50 % porostů slabá, u 33 % porostů střední a u 27 % porostů silná. Vysoké počty kříška v porostech jsou dány nestandardně dlouhým teplým průběhem léta a podzimu, kterému, na rozdíl od hlavního přenašeče viru BYDV mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*), teplo a horko prospívá.

Mšice střemchová je spolu s ostatními druhy mšic monitorována pomocí sacích pastí typu Johnson-Taylor a informace o výskytech jsou průběžně zveřejňovány v Aphid bulletinu ÚKZÚZ. V porostech se prozatím ve velkých počtech mšice neobjevují, což je dáno extrémně suchým a teplým průběhem léta. V porovnání s rokem 2014, je zde patrný rozdíl v intenzitě a opožděném termínu podzimního přeletu mšic na zimní hostitele.

Snětivosti

Výskyt původců snětivostí z rodu *Tilletia* byl hodnocen na základě pozorování v klasu a vzorků zrna pšenice odebraných při sklizni. K 20. 9. 2015 bylo odpozorováno a odebráno 220 klasů a vzorků, z nichž 33 vzorků bylo pozitivních. Na výskyt *T. caries* připadal podíl 24 % z pozitivních vzorků, na výskyt *T. controversa* podíl 61 %, na směsné výskyty *T. caries* + *T. controversa* podíl 15 %.

Ostatní škodlivé organismy

Sezónu marketingového ročníku 2014/2015 lze označit za extrémní co do intenzity sucha a horka. Jaro tentokrát nevykazovalo žádné velké výkyvy počasí, ale již od podzimu 2014 přicházel nový pěstební rok s mírnou deficiencí srážek. Klidný průběh zimy umožnil bezproblémové přezimování všech porostů ozimů. Díky vhodnému počasí se začalo s polními pracemi v některých místech už v půli února. V polovině března přišly očekávané srážky, které nastartovaly raketový rozvoj porostů. Mírné mrazíky na konci dubna poškodily pár hektarů nakvétajících jabloní na Jižní Moravě a v dalších částech ČR. Od poloviny května začínají plodiny na lehčích půdách trpět přísuškou z důvodů nedostatku srážek. Díky suššímu počasí se také nešíří tolik choroby v porostech. V průběhu května a června se mimo lokálních srážek k rostoucím plodinám příliš mnoho vláhy nedostalo. Výskyt hmyzích škůdců nepřesahoval standardní úroveň. Sucho a horko neprosplávalo příliš mšicím ani kohoutkům. Vlivem postupujícího deficitu vody byla na mnoha částech území detekována ve velké míře virová onemocnění obilnin (především západní Čechy a netradičně i Vysočina). Vlivem extrémního sucha, hlavně na Jižní Moravě, došlo k předčasnému dozrání obilnin. Od počátku jara však po mírné zimě pěstitelé bojovali s infekcemi feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*), tradičně pak se středními infekcemi padlím (*Blumeria graminis*), tečkované listové

skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*), pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*), později od června se začaly lokálně vyskytovat i silné výskyty žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*), která za poslední tři roky dělá vrásky na čele všem pěstitelům pšenice díky své agresivitě a rase, která se Evropou začala šířit. V boji proti této chorobě však neexistují dostatečně účinné nástroje např. odolné odrůdy. Co se týče hmyzích škůdců, k nízkým a středním náletům mšic docházelo v průběhu května a června. Z dalších škůdců nelze opominout lokálně střední a silné výskyty obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) a lokálně střední poškození bejломorkou sedlovou (*Haplodiplosis marginata*). Problematika výskytu kohoutků (*Oulema* sp.) se objevovala jen lokálně ve středních intenzitách právě díky suchému počasí, které likvidovalo vajíčka a larvy. Choroby ječmene se v průběhu sledovaného období pohybovaly na středních úrovních jako např. u spály ječmene (*Rhychosporium secalis*) či síťovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) či pruhovitosti ječmene (*Pyrenospohra gramineae*). V průběhu června a července byly sledovány v porostech pšenice i ječmene slabé, lokálně střední výskyty chorob díky extrémně suchému počasí, které způsobilo i předčasnou sklizeň. U kukuřice se výskyt chorob pohyboval na standardních úrovních, jen v některých oblastech se silnými výskyty poškození zavijčem kukuřičným (*Ostrinia nubilalis*) a bázlivcem (*Diabrotica virgifera*) došlo sekundárně k vyššímu podílu napadení růžováním palic (*Fusarium* sp.).

Z plevelů se významněji vyskytovaly lokálně vytrvalé plevele typu: pcháč rolní (*Cirsium arvense*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), dále plevele typické pro ozimé plodiny: svízel přítula (*Galium aparine*), heřmánkovec nevonný (*Tripleurospermum inodorum*), violka rolní (*Viola arvensis*), chundelka metlice (*Apera spica-venti*), penízek rolní (*Thlaspi arvense*) a oves hluchý (*Avena fatua*). Z pohledu výnosů lze mluvit o průměrném roku, v porovnání s nadprůměrnou sklizní v roce 2014.

Nově zakládáné ozimé obiloviny podle posledních zpráv, vzházejí dobře a výskyty vektorů viróz se pohybují na slabých a středních úrovních, lokálně lze detekovat i silné výskyty. Horký průběh obecně prospívá křískovi polnímu jako vektoru viru WDV, na druhé straně mšice střemchová je průběhem léta velmi potlačena. Pro rok 2016 je pak předpoklad, že v případě zanedbání insekticidní ochrany na podzim roku 2015 je možno počítat se ztrátami na porostech napadených virovými zakrslostmi až do 30 %.

Podrobné informace o výskytech škodlivých organismů a poruch jsou k dispozici na webových stránkách Rostlinolékařského portálu:

(http://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/#mon|modul:zpravy|zpravy:uvod|rok:2015).

Povětrnostní podmínky ročníku a jejich vliv na vývoj porostů

Marketingový rok 2014/2015 patřil mezi ročníky mimořádně teplé a podobně jako minulé ročníky přinesl i velmi nevyrovnaný průběh počasí. Projevilo se to především v rozložení výskytu atmosférických srážek, kdy zejména ve druhé polovině ročníku docházelo na území ČR k nárůstu deficitu srážek. Nedostatek vody v půdě byl výrazný hlavně v průběhu letních měsíců a objevil se prakticky na celém území ČR. Během celého roku se však projevil regionální rozdíl v rozložení srážek.

Průměrná měsíční teplota se pohybovala od září 2014 až do ledna 2015 nad normálem, listopad 2014 byl dokonce mimořádně nadnormální a měsíce prosinec 2014 a leden 2015 také patřily k silně nadnormálním. Únor 2015, a další měsíce roku 2015 – březen, květen a červen byly teplotně normální, i když průměrná teplota se odchylovala od normálu v kladných hodnotách. K mimořádně teplým měsícům se zařadily červenec a srpen 2015.

Jak již bylo uvedeno, první podzimní měsíc září se zařadil mezi teplé, ale silně vlhké. Tento na srážky bohatý měsíc se stal zároveň nejvlhčím během celého vegetačního ročníku. Říjen 2015 patřil k měsícům teplým a srážkově normálním. Teplo a dostatek vláhy v půdě tak umožnily rovnoměrné vzházení ozimých obilovin. Teplé počasí bez výskytu mrazových dnů a s průměrnými denními teplotami vyššími než 10 °C přetrvávalo až do poloviny listopadu. Díky těmto teplotám se listopad 2015 zařadil k měsícům

mimořádně teplým, srážkově však podnormálním. Koncem října 2015 a počátkem listopadu 2015 došlo u většiny ozimých pšenic k odnožování.

Zima byla podobně jako v předcházejícím roce teplá a nepadalo žádné významné množství sněhu. První záchvěv zimy byl zaznamenán 1. prosince 2015, kdy se začala na téměř celém území republiky vytvářet ledovka. Padající mrznoucí srážky začaly na podchlazeném zemském povrchu namrzat a vytvářely ledovou krustu. Ledovka však neměla žádný negativní vliv na porosty ozimů i díky tomu, že brzy odtála vlivem vyšších teplot. Další vlna chladného počasí, tentokrát se slabými sněhovými srážkami, se projevila koncem prosince 2014 a počátkem ledna 2015. Celkově se však prosinec 2014 zařadil mezi měsíce teplé až silně teplé a srážkově normální. Podobně byl hodnocen i druhý zimní měsíc – leden 2015. Ve třetí lednové dekádě byly na některých místech republiky zaznamenány sněhové srážky, díky kterým patřil leden v některých regionech k měsícům srážkově nadnormálním (Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Zlínský kraj). Únor 2015 byl nejchladnějším měsícem zimy a zapsal se mezi měsíce teplotně normální, srážkově pak jako silně podnormální až normální. V únoru a březnu 2015 začalo docházet k postupnému ubývání srážek. Během těchto měsíců byly zaznamenány více jak dvě desetidenní období, kdy se nevyskytly téměř žádné srážky. Březen 2015 byl měsícem teplotně i srážkově normálním. Během měsíce se však vyskytlo více bezesrážkových dnů, které vykompenzovaly srážky spadlé v závěru března. Ozimé obiloviny se na začátku jara nacházely podobně jako v předcházejícím roce ve velmi dobrém stavu a také jařiny, vlivem srážek spadlých koncem března, vzcházely vyrovnaně. Duben a květen 2015 patřily v Česku k měsícům teplotně i srážkově normálním, avšak průměrné srážkové úhrny se pohybovaly spíše pod hodnotou normálu. Měsíc duben byl charakteristický typicky proměnlivým, tzv. aprílovým počasím, které bylo za posledních 5 let nejproměnlivější. Během druhé dubnové dekády začaly porosty ozimých obilovin sloupkovat. V jarním období roku 2015 začalo docházet k prvním projevům půdního sucha, ale ty neměly na většinu plodin výraznější vliv, neboť srážkový deficit ještě nebyl příliš velký a velmi příznivě působil i relativně chladnější květen. Během druhé a třetí květnové dekády začaly porosty ozimé pšenice metat.

Červen 2015 byl hodnocený jako měsíc teplotně normální, srážkově podnormální až silně podnormální. V průběhu června se na většině území ČR zvyšoval srážkový deficit, regionálně se však opět projevovaly výrazné rozdíly. Počátkem měsíce bylo zaznamenáno více jak desetidenní bezesrážkové období, které bylo přerušeno srážkami spadlými v polovině června 2015. Tyto srážky pak měly příznivý vliv na nalévání zrna v klasech. Měsíce červenec a srpen 2015 se zapíší do historie jako měsíce mimořádně teplé. Srážkově se zařadil červenec mezi měsíce podnormální a stal se 5. nejsušším od roku 1961, srpen pak byl srážkově normální. Během letních měsíců se na území ČR vyskytla 4 období s výrazně nadprůměrnými teplotami, kdy maximální teploty atakovaly hranice 35 °C i více a i noční minimální teploty dosahovaly vysokých hodnot. První horká vlna proběhla na počátku července v období od 2. 7. do 7. 7. 2015. Po mírném poklesu teplot následovala druhá horká vlna v období od 16. 7. do 25. 7. 2015. Třetí horká vlna byla velmi výrazná jak délkou období, tak i intenzitou a nastala začátkem srpna. Mimořádně teplé období přetrvávalo po dobu 14 dní (od 3. do 16. 8. 2015) na celém území ČR. Vysoké teploty této horké vlny vyvrcholily 7. a 8. srpna 2015, kdy maximální denní teploty na některých stanicích přesahovaly hodnoty 38 °C. Toto období vysokých teplot bylo přerušeno velmi vydatnými srážkami, které spadly během 17. a 18. 8. 2015. Díky těmto srážkám se přibrzdil srážkový deficit a srpen 2015 se tak zařadil k měsícům srážkově normálním. Poslední čtvrtá horká vlna byla zaznamenána koncem měsíce srpna 2015 a trvala do začátku září (od 28. 8. do 1. 9. 2015). Během léta 2015 se vyskytlo celkem 33 tropických dnů a 10 tropických nocí.

PŠENICE

Výroba

Na základě odhadu produkce ČSÚ k 15. 9. 2015 se odhaduje v ČR sklizeň pšenice v roce 2015 v množství 5 328,5 tis. tun. Z tohoto množství je 5 097,1 tis. tun pšenice ozimé (tj. 95,7 % celkové výroby) a 231,4 tis. tun pšenice jarní (tj. 4,3 % z celkové výroby). Celková výroba pšenice mírně poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 113,8 tis. tun, tj. o 2,1 %. Toto snížení vyplývá především z poklesu produkce pšenice ozimé o 125,6 tis. tun, tj. o 2,4 %.

Na poklesu výroby pšenice v roce 2015 se podílí jednak nižší, ale přesto nadprůměrný hektarový výnos ozimé pšenice, ale především pokles osevních ploch. Přesto pšenice i nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 63,3 % nabídky všech obilovin.

Při hodnocení letošní úrody pšenice je zapotřebí znovu si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo a má opět počasí. To umožnilo zemědělcům na podzim roku 2015 provést bezproblémovou přípravu a také etapové seti ozimů, kdy se podařilo zasít ozimé obiloviny převážně v odpovídajícím agrotechnickém termínu. Ozimy vzešly poměrně brzy a vlivem příznivých srážkových a teplotních poměrů byl jejich stav na podzim dobrý. Většina porostů byla vyrovnaná, přiměřeně hustá a byla připravena na zimní období. Během zimních měsíců se sněhová pokrývka vyskytovala na většině území ČR velmi sporadicky, a pokud byla, tak to bylo pouze ve výše položených oblastech ČR. Zima ročníku 2014/2015 nezpůsobila žádné výrazné problémy v přezimování porostů, neboť byla jednou z dalších nejteplejších zim v celé historii meteorologického sledování. Co se týká srážkových poměrů, tak se celkově letošní zima zařadila k těm sušším díky absenci sněhových srážek. Vegetační období s průměrnou denní teplotou alespoň 5 °C, které trvá minimálně šest po sobě následujících dní, začalo v roce 2015 - 15. března. Průměrné denní teploty se v tomto období pohybovaly kolem 4 – 5 °C a maximální teplota dosahovala až 15 °C. Většina porostů se nacházela ve fázích plného odnožování (BBCH 21 až BBCH 31) s často nadstandardním počtem odnoží. Ke konci měsíce března 2015 došlo k výraznému ochlazení, které trvalo až do konce první dekády dubna. Noční teploty se pohybovaly od -4 °C do 5 °C, denní od 5 °C do 15 °C. Srážky v oblasti nebyly vydatné, ale časté. V nižších polohách často i ve formě sněhových přeháněk. Počasí připomínalo zimu. V dubnu bylo typicky aprílové počasí, kdy se střídal teplejší ráz počasí s chladnějším obdobím. Porosty ozimých pšenic byly ve fázích BBH 32 až BBCH 37 a většina z nich byla dobře zapojena. Lokálně na stanovištích s lehkými půdami rostliny mohly trpět nedostatkem srážek. V měsíci květen 2015 převládalo proměnlivé a pocitově chladnější počasí. Naměřené denní teploty se pohybovaly mezi 14 °C až 24 °C, noční mezi 6 °C až 11 °C. Nižší teploty byly všeobecně naměřeny v polovině sledovaného období. Ochlazení doprovázel déšť, místy trvalejší a vydatnější. Úhrn srážek činil dle lokality od 10 mm do 35 mm. Toto napomohlo rostlinám k tomu, aby se v dostatečné míře výrazně formovaly výnosové prvky. Sklizeň obilovin proběhla za optimálních klimatických podmínek a byla ukončena nezvykle brzy – 24. 8. 2015. Letošní úroveň výroby pšenice (5 328,5 tis. tun) se velmi podobá předchozímu sklizňovému ročníku (5 442,3 tis. tun). Opětovná, nadprůměrná úroveň sklizně pšenice znamená, že se celkový charakter našeho vnitřního trhu v zásadě nebude měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 2 400,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 1 55,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 547 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2015 byly potvrzeny velmi dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 73 % vzorků z letošní sklizně, což je podstatně vyšší procento než v předchozím roce 2014, kdy vyhovělo 58 % vzorků (v roce 2013 to bylo 76 %, v roce 2012 – 47 %, v roce 2011 – 49 % a v roce 2010 – 43 %). Letošní výsledky ukazují výborné hodnoty objemové hmotnosti a čísla poklesu a problémové hodnoty obsahu a kvality bílkovin. Značné rozdíly

v kvalitě pšenice se projevují na úrovni jednotlivých krajů Čech a Moravy v důsledku výkyvů počasí v jednotlivých regionech. Vliv mají samozřejmě i odlišnosti v pěstebních technologiích.

Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2015/2016 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice ani celková produkce pšenice a ani její kvalita. Dá se proto očekávat, že potravinářská pšenice nebude mít žádné problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby.

Následující tabulky obsahují výsledky sledování technologické jakosti potravinářské pšenice ze sklizně 2015 a procenta vzorků, nevyhovujících ČSN 46 1100-2 (potravinářská pšenice). Pro srovnání jsou tyto výsledky doplněné o některé údaje z minulých let.

Průměrné hodnoty kvality pšenice ze sklizně 2015 ve srovnání s kvalitou z předchozích sklizní

Rok	Objemová hmotnost (g/l)	SDS – sedítost (ml) ^{*)}	Číslo poklesu (s)	N – látky (%)	Obsah příměsí (%)	Obsah nečistot (%)
2009	775,0	43	329,0	12,5	4,5	0,9
2010	766,0	41	278,0	12,9	4,6	0,8
2011	788,0	45	255,0	12,2	3,9	1,2
2012	778,0	51	296,0	13,7	4,0	1,9
2013	809,0	42	338,0	12,7	4,3	1,1
2014	789,0	42	306,0	12,1	4,5	1,1
2015 ^{**))}	822,0	40	351,0	12,5	4,3	0,3

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Sedimentační test prováděn složitějším Zelenyho testem v souladu s ČSN. Norma stanoví minimální hodnotu pro potravinářskou pšenici 30 ml.

***) Výsledky hodnocení 547 vzorků pšenice

Procentický podíl vzorků pšenice neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářské pšenice podle požadavků ČSN 46 1100–2

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^{**))}
objem. hmotnost nižší než 780 g/l	52,1	70,2	32,8	50,6	12,8	36,7	4,6
objem. hmotnost nižší než 760 g/l	26,0	40,6	11,8	24,2	3,8	12,5	1,4
Zelenyho test nižší než 30 ml*	8,8	7,5	10,5	1,0	10,1	13,6	12,7
číslo poklesu nižší než 220 s*	2,2	26,8	30,2	14,4	3,1	11,3	2,4
bílkoviny nižší než 12 %	33,9	23,6	42,3	15,2	27,0	48,4	32,5
bílkoviny nižší 11,5 %*	19,3	13,2	28,9	9,6	17,2	32,0	22,3
obsah příměsí*)	22,0	28,1	37,1	39,6	37,5	38,0	43,8
obsah nečistot*)	51,6	41,0	68,3	40,0	56,4	17,8	11,8

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Jakostní ukazatele podle ČSN 46 1100-2 platné od 1. 7. 2002

***) Výsledky hodnocení 547 vzorků pšenice

Bilanční tabulka pšenice

Ukazatel	Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ *) 2016	
Osevní plocha	tis. ha	833,6	863,1	815,4	829,4	835,9	829,8	
Výnos	t/ha	4,99	5,69	4,32	5,67	6,51	6,42	
Výroba	tis. t	4 161,6	4 913,0	3 518,9	4 700,7	5 442,3	5 328,5	
Počáteční zásoby	tis. t	924,0	985,1	1 118,5	558,8	344,1	339,8	
Dovoz celkem	tis. t	23,5	39,6	69,0	36,2	47,4	47,0	
Celková nabídka	tis. t	5 109,1	5 937,7	4 706,4	5 295,7	5 833,8	5 715,3	
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	3 005,0	3 035,0	3 040,0	2 868,0	2 930,0	2 990,0	
z toho	potraviny	tis. t	1 285,0	1 290,0	1 250,0	1 210,0	1 250,0	1 250,0
	osiva	tis. t	195,0	195,0	190,0	188,0	190,0	185,0
	krmiva	tis. t	1 370,0	1 400,0	1 450,0	1 350,0	1 350,0	1 400,0
	technické užití	tis. t	155,0	150,0	150,0	120,0	140,0	155,0
Vývoz celkem	tis. t	1 180,3	1 784,2	1 107,6	2 083,6	2 564,0	2 400,0	
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Prodej intervenčních zásob	tis. t	61,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Celkové užití	tis. t	4 124,0	4 819,2	4 147,6	4 951,6	5 494,0	5 390,0	
Konečné zásoby	tis. t	985,1	1 118,5	558,8	344,1	339,8	325,3	
Konečné zásoby/celkové užití	%	23,89	23,21	13,47	6,95	6,18	6,04	
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	32,78	36,85	18,38	12,00	11,60	10,88	

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR, *) údaje kromě osevní plochy odhad

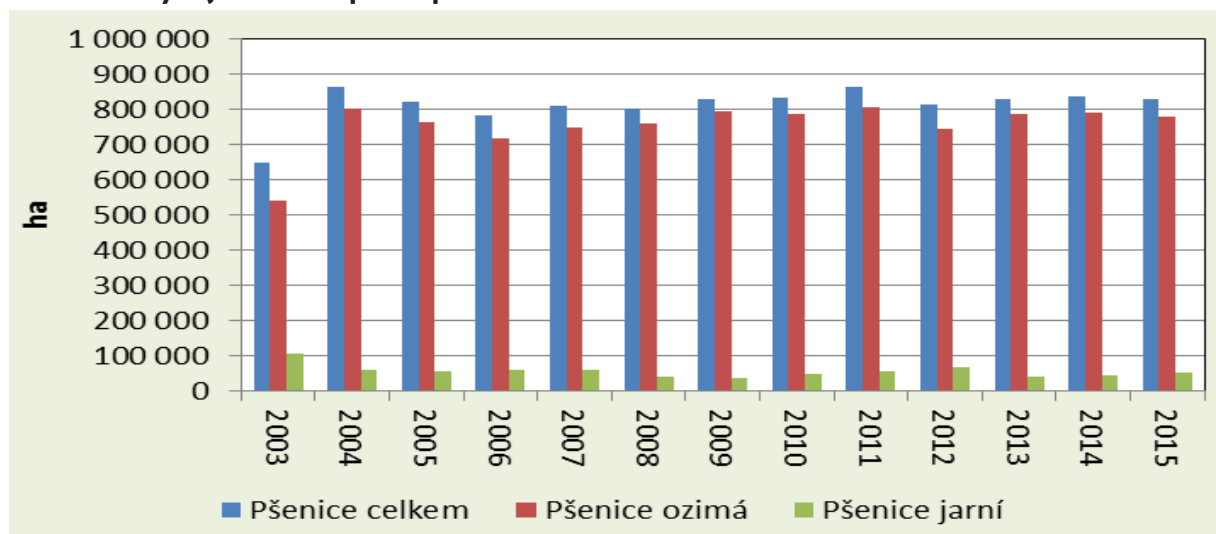
Počáteční zásoby

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2015/2016 proti předchozímu roku mírně poklesly o 4,3 tis. tun (tj. o 1,2 %) na 339,8 tis. tun. Tento stav počátečních zásob je možné na počátku marketingového roku 2015/2016 hodnotit jako silně podprůměrný s ohledem na skutečnost, že tyto zásoby zahrnují i státní hmotné rezervy. Takto nízká úroveň zásob pšenice byla sice v loňském marketingovém roce, ale v minulých marketingových ročnících ještě nebyla (nejblíže marketingový rok 2007/2008 549,4 tis. tun).

Osevní plochy

Osevní plocha pšenice podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2015 proti předchozímu roku 2014 poklesla o 6,1 tis. ha (tj. 0,7 %) a dosáhla výměry 829,8 tis. ha. Tento pokles osevních ploch způsobila pšenice ozimá, jejíž osevní plocha meziročně poklesla o 12,5 tis. ha, (tj. o 1,6 %) na 778,2 tis. ha. Naopak u pšenice jarní byl zaznamenán nárůst osevních ploch o 6,3 tis. ha (tj. 13,9 %).

Přesto ozimá pšenice v roce 2015 stále zůstává naší nejrozšířenější pěstovanou plodinou. Důvody určité stability pěstování spočívají především ve výnosové jistotě s možností exportu a možností případné nabídky do intervenčního nákupu.

Graf. č. 3 Vývoj osevních ploch pšenice

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Podle odhadu ČSÚ k 15. 9. 2015 se očekává v roce 2015 u pšenice celkem velmi vysoký výnos ve výši 6,42 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem pokles o 0,09 t/ha (tj. o 1,4 %). Pokles výnosu u ozimé pšenice o 0,06 t/ha (tj. o 0,9 %) na 6,55 t/ha byl způsoben především vlivem lehčích půdních stanovišť, kde se výrazněji projevilo suché a velmi teplé počasí v jarních měsících roku 2015. V porovnání v dlouhodobé časové řadě je tento výnos srovnatelný pouze s předchozím ročníkem 2014, ale již ne s žádným jiným sklizňovým ročníkem (nejbližší je rok 2004 - 5,96 t/ha). Pšenice jarní také zaznamenala snížení hektarového výnosu ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2014 o 0,37 t/ha, tj. o 7,6 %.

Dovoz

Vzhledem k rekordní sklizni v roce 2014 a k nutné potřebě zajištění vyrovnané bilance v této komoditě se předpokládá v marketingovém roce 2014/2015 dovoz kvalitní pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu a osiv ve výši 31,0 tis. tun. Skutečný dovoz v marketingovém roce 2014/2015 činil 47,4 tis. tun pšenice. Více než polovina (81,0 %) celkového dovozu byla uskutečněna v první polovině marketingového roku 2014/2015.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává stejná úroveň dovozu (zajištění nejkvalitnějších partií pšenice pro potravinářský průmysl a osiv) tak jako v roce předchozím. Celkový dovoz (v rámci EU a třetích zemí) se předpokládá ve výši 47,0 tis. tun.

Dovoz pšenice a souřeže v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	33,5	9,3	42,8	2007/2008	30,6
2008	21,3	26,1	47,4	2008/2009	44,7
2009	18,6	22,6	41,2	2009/2010	32,3
2010	9,7	20,4	30,1	2010/2011	23,5
2011	3,1	24,6	27,7	2011/2012	39,6
2012	15,0	48,1	63,1	2012/2013	69,0
2013	20,9	29,6	50,5	2013/2014	36,2
2014	6,6	38,4	45,0	2014/2015	47,4
2015	9,0	22,5 ^{*)}	31,5 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2015

Celková nabídka

Pro marketingový rok 2014/2015 činila celková nabídka pšenice 5 833,8 tis. tun. Podobná nabídka byla ve sklizňovém ročníku 2011 (5 937,7 tis. tun). Zvýšená nabídka podpořila předpoklady poměrně vysokých vývozních dispozic, a to i s ohledem na stále vysoké ceny nejen v Evropě, ale i ve světě. Při plném pokrytí požadavků potravinářského a především krmivářského průmyslu činily disponibilní možnosti vývozu pšenice 2 564,0 tis. tun (výhradně z volného trhu).

Očekávaná celková nabídka pšenice pro marketingový rok 2015/2016 činí 5 715,3 tis. tun, což představuje snížení o 118,5 tis. tun (tj. 2,0 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Jedná se o mírné snížení v úrovni celkové nabídky (vzhledem k počátečním zásobám pšenice), která vyplývá z letošní nadprůměrné sklizně. Tato celková nabídka tak opětovně neomezí vývozní dispozice. Očekává se, že vysoké tempo vývozu do zahraničí bude pokračovat, a to i s ohledem na možné kolísání světových a evropských cen.

Potravinářské užití

Celková spotřeba mouky dlouhodobě klesala a v roce 2005 byla prolomena hranice hodnoty 90 kg/osobu a rok. V marketingovém roce 2008/2009 pokračoval nepříznivý vývoj v bilanci zahraničního obchodu s moukou a výrobky z mouky. Objem dovozu těchto výrobků do ČR se neustále zvyšoval a tak i v marketingovém roce 2009/2010 opět mírně vzrostl a činil 51,0 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2010/2011 byl zaznamenán pokles v dovozu pšeničné mouky, kdy došlo ke snížení o 14,8 tis. tun (tj. o 29,0 %) na úroveň 36,2 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2011/2012, a to ve výši 38,0 tis. tun. K navýšení úrovně dovozu došlo jak v marketingovém roce 2012/2013 (na úroveň 48,5 tis. tun), tak v marketingovém roce 2013/2014 (na úroveň 58,5 tis. tun). V marketingovém roce 2014/2015 se dovoz snížil o 9,3 tis. tun (tj. o 15,9 %) na 49,2 tis. tun.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává podstatně nižší úroveň dovozu pšeničné mouky (s ohledem na rekordní produkci pšenice) do výše 40,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2008/2009 došlo k určité stagnaci vývozu pšeničné mouky. Vývoz do konce marketingového roku činil 11,8 tis. tun a představoval čtvrtou nejnižší úroveň vývozu od marketingového roku 1995/1996. Tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2009/2010, kdy se vyvezlo pouhých 6,4 tis. tun. V následujícím marketingovém roce došlo k mírnému oživení vývozu pšeničné mouky a celkem se vyvezlo 12,6 tis. t. Daleko vyšší nárůst ve vývozu pšeničné mouky byl v marketingovém roce

2011/2012, kdy činilo navýšení 11,3 tis. tun (89,7 %) a vývoz celkem byl ve výši 23,9 tis. tun. Další zvýšení vývozu pokračovalo jak v marketingovém roce 2012/2013 (31,2 tis. tun), tak i v marketingovém roce 2013/2014 kdy bylo dosaženo celkové úrovně vývozu pšeničné mouky 37,5 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému navýšení úrovně vývozu do výše 39,7 tis. tun.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává obdobná úroveň vývozu jako předchozím ročníku.

Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2014 dosáhla podle ČSÚ 119,5 kg v hodnotě zrna (93,2 kg v hodnotě mouky) a poklesla oproti předchozímu roku o 3,0 kg (2,4 %). Pokračuje tak pokles ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu, který byl obnoven v roce 2012.

Dovoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	16,9	16,3	33,2	2007/2008	33,8
2008	17,5	23,6	41,1	2008/2009	50,6
2009	27,0	27,0	54,0	2009/2010	51,0
2010	24,0	19,6	36,0	2010/2011	36,2
2011	16,6	17,5	34,1	2011/2012	38,0
2012	20,5	21,9	42,4	2012/2013	48,5
2013	26,6	32,2	58,8	2013/2014	58,5
2014	26,3	24,6	50,9	2014/2015	49,2
2015	24,6	14,8 *)	39,4 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Vývoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	4,1	4,5	8,6	2007/2008	11,2
2008	6,7	6,3	13,0	2008/2009	11,8
2009	5,5	3,6	9,1	2009/2010	6,4
2010	2,8	6,9	9,7	2010/2011	12,6
2011	5,7	11,1	16,8	2011/2012	23,9
2012	12,8	18,0	30,8	2012/2013	31,2
2013	13,2	20,1	33,3	2013/2014	37,5
2014	17,4	20,0	37,4	2014/2015	39,7
2015	19,7	11,8 *)	31,5 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Spotřeba na osivo

Spotřeba pšenice na osiva marketingového ročníku 2014/2015 byla proti předchozímu ročníku mírně vyšší a v konečném výsledku činila 190,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2015/2016 se očekává nevýznamné snížení spotřeby na osiva a to do výše 185,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2014/2015 se očekával prudký nárůst v objemu vývozu pšenice v důsledku rekordní sklizně. Po sklizni se předpokládal celkový vývoz pšenice ve výši 2 060,0 tis. tun. Tempo vývozu, hlavně v druhé polovině marketingového roku 2014/2015, bylo stále vysoké a vyvezlo se 1 329,0 tis. tun pšenice. Předmětem vývozu byla většinou pšenice potravinářská z volného trhu. S ohledem na výši produkce pšenice v marketingovém roce 2014/2015 bylo celkem vyvezeno rekordní množství pšenice ve výši 2 564,0 tis. tun. Vývoz se uskutečňoval především do zemí EU (Německo – 78,1 %, Rakousko – 10,4 %, Polsko – 7,0 %, z celkového objemu vývozu).

Z důvodu další nadprůměrné produkce pšenice a určité stagnace domácí spotřeby se očekává v marketingovém roce 2015/2016 pokračování vysoké úrovně vývozu. Tuto variantu potvrzuje dosavadní tempo vývozu, neboť od počátku marketingového roku bylo vyvezeno za tři měsíce (červenec, srpen, září) 573,4 tis. tun pšenice.

Předpokládaný vývoz pšenice v množství 2 400,0 tis. tun jak do zemí EU, tak do třetích zemí, vyplývá z bilančního přebytku.

Vývoz pšenice a souřeže v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	243,1	554,2	797,3	2007/2008	899,6
2008	345,4	601,4	946,8	2008/2009	1 595,3
2009	993,9	761,8	1 755,7	2009/2010	1 338,3
2010	576,5	670,3	1 246,8	2010/2011	1 180,3
2011	510,0	920,8	1 430,8	2011/2012	1 784,2
2012	863,4	605,5	1 468,9	2012/2013	1 107,6
2013	502,1	983,6	1 485,7	2013/2014	2 083,6
2014	1 100,0	1 235,6	2 335,6	2014/2015	2 564,0
2015	1 328,4	573,4 *)	1 901,8 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2014/2015 došlo ke stagnaci její krmné spotřeby na úroveň 1 350,0 tis. tun.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2014/2015 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru vzhledem k rekordní produkci této komodity.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem mírné navýšení v užití pšenice pro krmivářské účely do výše 1 400,0 tis. tun.

Technické užití

Pšenice, jako surovina pro produkci bioetanolu, musí deklarovat vyšší obsah škrobu a měla by splňovat další, určitá jakostní kritéria (minimální číslo poklesu, obsah příměsí a nečistot). Proto je nutné odmítnout určité názory, že na líh se může zpracovávat obilí podřadné, poškozené či napadené chorobami (plísně, mykotoxiny apod.) a škůdci.

V roce 2014 se předpokládalo stále nízké užití pšenice pro účely zpracování na bioetanol, který se využívá pro dopravní účely. Využití pšenice pro tyto účely nebylo žádné, ale vzhledem k zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR bylo spotřebováno pro tyto účely 140,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2015/2016 se předpokládá mírné navýšení užití pšenice pro tyto potřeby do výše 155,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2014/2015 došlo k navýšení celkového užití pšenice vzhledem ke zvýšení objemu vývozu pšenice v roce 2014. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2013/2014 se zvýšilo celkové užití pšenice o 542,4 tis. tun (tj. o 11,0 %) na úroveň 5 494,0 tis. tun. Konečné zásoby se také snížily a skončily na podprůměrné hladině 339,8 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 400,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 2 400,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2015/2016 k mírnému poklesu v celkovém užití pšenice na úroveň 5 390,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o pokles o 104,0 tis. tun (tj. o 1,9 %). Konečné zásoby by měly také poklesnout a měly by zůstat na stále nízké úrovni ve výši 325,3 tis. tun.

Cenový vývoj

V marketingovém roce 2014/2015 s ohledem na rekordní sklizeň obilovin s průměrnými jakostními ukazateli, ale také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin začaly postupně klesat, ale přesto se držely na poměrně velmi vysoké cenové hladině po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly rychle klesat na cenovou hladinu kolem 4 200 Kč/t a kolem této hladiny kolísaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2014/2015 byla u pšenice potravinářské docílena v červenci 2014 ve výši 4 608 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal cenový pád v rozmezí od 3 607 Kč/t do 4 179 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno těsně před sklizní v měsíci červenec 2014 – 4 179 Kč/t.

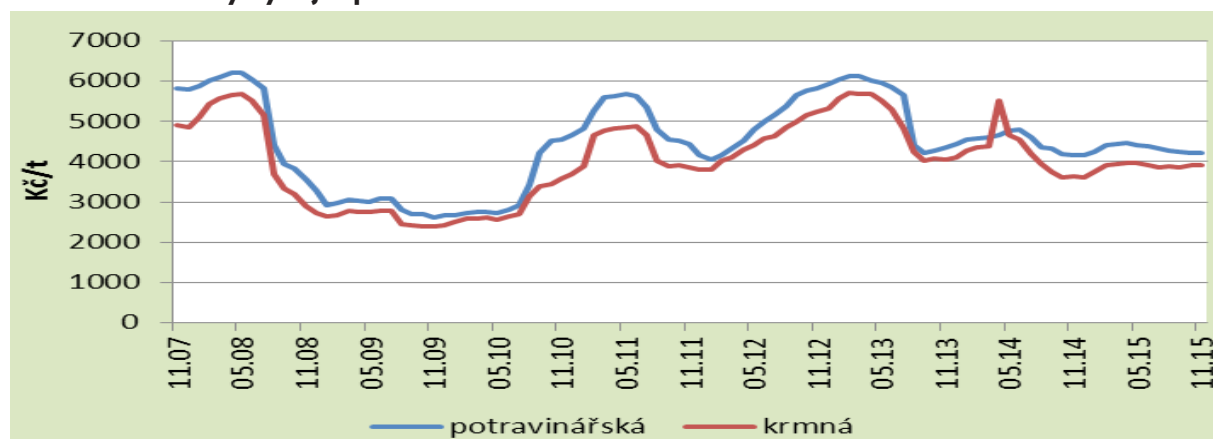
Vzhledem k velmi vysoké produkci pšenice s dobrou kvalitou ze sklizně roku 2015 nejen v ČR, ale i v sousedních státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě určitou stagnaci či mírný pokles cen na vnitřním trhu na hladinu 4 000 – 4 300 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 3 700 – 3 900 Kč/t.

Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2008/2009 – 2015/2016 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravin.	2008/2009	5 832	4 409	3 932	3 829	3 549	3 284	2 928	2 987	3 063	3 025	3 010	3 073
	2009/2010	3 093	2 821	2 693	2 698	2 612	2 663	2 661	2 733	2 756	2 741	2 731	2 810
	2010/2011	2 916	3 426	4 218	4 510	4 558	4 649	4 816	5 280	5 610	5 629	5 687	5 634
	2011/2012	5 348	4 808	4 551	4 527	4 426	4 155	4 057	4 171	4 339	4 529	4 788	5 005
	2012/2013	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/2014	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 778	4 789
	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208							
Pšenice krmná	2008/2009	5 163	3 705	3 336	3 198	2 901	2 713	2 651	2 666	2 769	2 740	2 749	2 781
	2009/2010	2 784	2 457	2 408	2 400	2 407	2 419	2 509	2 596	2 592	2 603	2 570	2 653
	2010/2011	2 699	3 143	3 399	3 436	3 580	3 702	3 882	4 647	4 782	4 839	4 843	4 893
	2011/2012	4 654	4 031	3 895	3 907	3 854	3 797	3 814	4 011	4 106	4 294	4 415	4 566
	2012/2013	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/2014	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	5 516	4 666	4 538
	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912							

Pramen: ČSÚ

Graf č. 4 Cenový vývoj u pšenice v ČR

Pramen: ČSÚ

ŽITO

Výroba

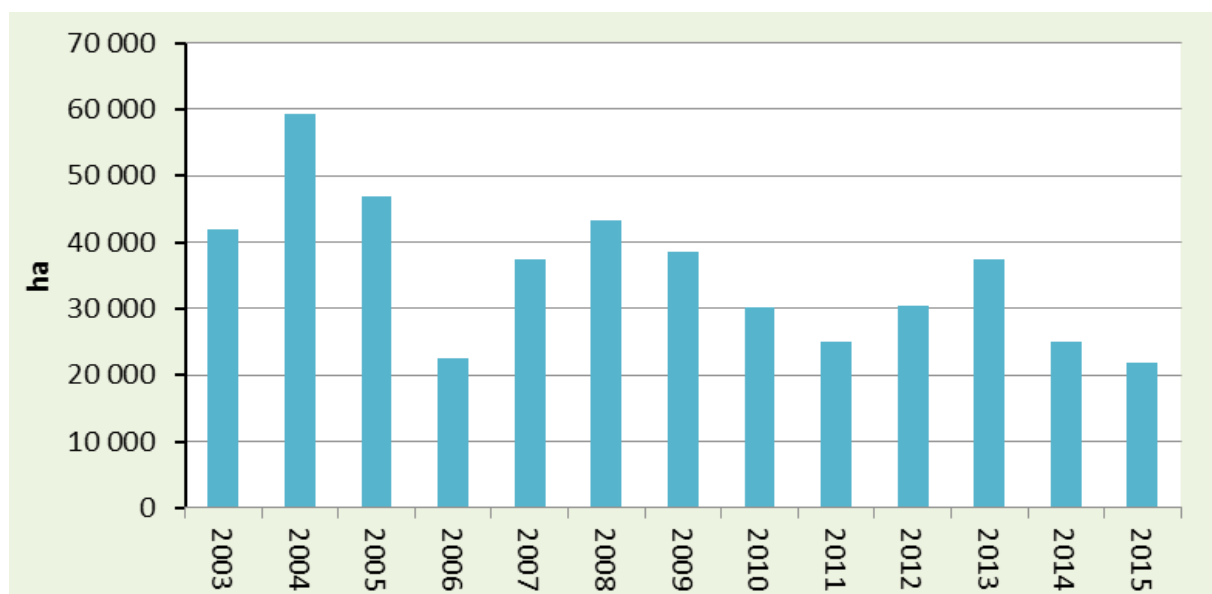
Předpokládaná sklizeň žita v roce 2015, stanovená ČSÚ podle údajů k 15. 9. 2015, dosahuje výše 113,6 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2014 to představuje snížení produkce o 15,5 tis. tun (tj. o 12,0 %). Po pozvolném zvýšení produkce žita v předchozích ročních (marketingový rok 2012 a 2013) se jedná o další mírný pokles zájmu zemědělců o pěstování této komodity. Důvodem tohoto sníženého zájmu jsou především nestabilní ceny a dále také to, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), tak nenajde uplatnění ani v krmném užití. K určitému omezení jeho pěstování přispívá i změna stravovacích zvyklostí, kdy se snižuje spotřeba klasického žitného chleba a roste poptávka po bílém pšeničném pečivu. Žito, jako nenáročná plodina, by měla mít své nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčitéch, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny a dále je ceněna jeho odolnost vůči mrazu a zimním podmínkám (viz kritická zima ročníku 2002/2003 a zima ročníku 2011/2012).

Pokles produkce roku 2015 představuje pokračování trendu poklesů ročníků 2005, 2006, 2010 a 2014, ve kterých zemědělci ztraceli zájem pěstovat tuto tradiční komoditu. Dosažená produkce žita nepokrývá potřeby domácího zpracovatelského průmyslu, a proto bude zapotřebí ve stávajícím marketingovém roce 2015/2016 dovozu určitého množství kvalitního potravinářského žita ze zahraničí.

Kvalitu žita ze sklizně 2015 lze podle konečných výsledků (40 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako velmi dobrou (v hodnocených parametrech dle ČSN 46 1100-4 vyhovělo 98 % vzorků, v roce 2014 – 43 %, v roce 2013 – 74 %, a v roce 2012 – 84 %). Žitné zrno sklizené v roce 2015 ve srovnání s výsledky předcházejících sklizní má velmi dobrou kvalitu, podíl vyhovujících vzorků v objemové hmotnosti i čísel poklesu je velmi vysoký a je podobný jako v roce 2013. Kvalita žita je obdobná jak v Čechách, tak i na Moravě. Objemová hmotnost žita splnila požadavek ČSN (70 kg/hl) v 98 %. Z pohledu příměsí a nečistot vyhovělo normě 80 % vzorků, což ukazuje, že zrno většinou nebylo znečištěno, v několika případech byl vyšší obsah scvrklých zrn a příměsí jiných obilovin. Jeden vzorek žita obsahoval sklerocia námele.

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2015 bylo žito pěstováno v ČR na 22,0 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu osevních ploch o 3,1 tis. ha (tj. o 12,4,0 %). Snížení je pokračování situace v poklesu pěstebních ploch žita, které zde již byly v předchozích sklizňových ročních, kdy nebyly vyřešeny problémy, které souvisejí se zhoršenými odbytovými podmínkami pro komoditu žito. Současný velmi proměnlivý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro na výrobu bioetanolu.

Graf.č. 5 Vývoj osevních ploch žita

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Odhadovaný hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2015 dosáhl výše 5,17 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku nevýznamné zvýšení o 0,04 t/ha (tj. o 0,8 %). Na nárůstu výnosu měl vliv především příznivý průběh počasí na podzim roku 2014.

Počáteční zásoby

Vzhledem k tomu, že celkové zásoby zahrnovaly i žito s nevhodnou kvalitou pro potravinářské zpracování, jejich celkový objem byl v předchozích letech na vysoké úrovni. Vlivem průměrné produkce žita v ročníku 2009, nízkého dovozu a nezměněné domácí spotřeby v marketingovém roce 2009/2010 došlo v marketingovém roce 2010/2011 k malému meziročnímu navýšení o 3,1 tis. tun na průměrnou úroveň 36,3 tis. tun. V souvislosti s nízkou produkcí žita ze sklizně roku 2010 došlo k výraznému poklesu těchto zásob na úroveň 9,5 tis. tun. Po velmi mírném navýšení produkce žita v marketingovém roce 2012/2013 došlo k mírnému navýšení počátečních zásob o 3,0 tis. tun na celkovou úroveň 11,5 tis. tun. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k výraznému nárůstu počátečních zásob do úrovně 48,5 tis. tun, a to především v důsledku zvýšené produkce. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k prudkému poklesu počátečních zásob do úrovně 20,7 tis. tun, a to především v důsledku nezvykle vysokého vývozu (71,7 tis. tun) v předchozím marketingovém roce 2013/2014.

V marketingovém roce 2015/2016 se počáteční zásoby vrátily do přijatelné úrovně 46,1 tis. tun.

Potravinářské užití

Potravinářské užití žita bylo v posledních letech stabilizované a bylo realizováno především prostřednictvím mlynářského zpracování. V minulém marketingovém roce 2014/2015 došlo k výraznému poklesu potravinářské spotřeby na úroveň 110,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává mírné oživení v potravinářském užití žita do výše 120,0 tis. tun.

Spotřeba žita na obyvatele a rok v roce 2014 byla na úrovni 12,0 kg v hodnotě zrna. V hodnotě mouky to činí 9,6 kg na obyvatele a rok. Na rozdíl od pšenice došlo u žita k opětovnému nárůstu ve spotřebě v porovnání s předchozím rokem o 0,4 kg (tj. o 4,0 %).

Bilanční tabulka žita

Ukazatel		Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ ^{*)} 2016
Osevní plocha		tis. ha	30,2	25,0	30,6	37,5	25,1	22,0
Výnos		t/ha	3,91	4,74	4,81	4,70	5,13	5,17
Výroba		tis. t	118,2	118,5	147,0	176,3	129,1	113,6
Počáteční zásoby		tis. t	36,3	9,5	11,5	48,5	20,7	46,1
Dovoz celkem		tis. t	22,6	22,4	35,0	21,6	37,4	27,0
Celková nabídka		tis. t	177,1	150,4	193,5	246,4	187,2	186,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	142,0	104,0	120,0	154,0	119,0	128,0
z toho	potraviny	tis. t	122,0	95,0	100,0	140,0	110,0	120,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	8,0	5,0	8,0	8,0	6,0	5,0
	krmiva	tis. t	12,0	4,0	10,0	6,0	3,0	3,0
	technické užití	tis. t	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	25,6	34,9	25,0	71,7	22,1	25,0
Celkové užití		tis. t	167,6	138,9	145,0	225,7	141,1	153,0
Konečné zásoby		tis. t	9,5	11,5	48,5	20,7	46,1	33,7
Konečné zásoby/celkové užití		%	5,69	8,25	33,42	9,17	32,67	22,03
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	6,71	11,02	40,9	13,44	38,74	26,33

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy - odhad

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává určitá stagnace v rozsahu užití žita ke krmným účelům vzhledem k použití jiných, vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí.

Spotřeba na osivo

U spotřeby žita na osivo, ve které je zahrnuto i osivo pro pícninářské účely, se v marketingovém roce 2015/2016 očekává nižší úroveň než v roce předchozím, a to ve výši 5,0 tis. tun.

Celková nabídka

Celková nabídka žita dosáhne v marketingovém roce 2015/2016 podle aktuálního předpokladu výše 186,7 tis. tun. Nabídka žita tak dosáhne proti předchozí sezóně snížení o 0,5 tis. tun (tj. o 0,3 %). Tento nevýznamný pokles je ovlivněn nižší produkcí v roce 2015.

Dovoz

Po velmi nízkém dovozu v marketingových ročnících 2007/2008 a 2008/2009 pokračovala stagnace v dovozu i v následujícím marketingovém ročníku 2009/2010 a jeho úroveň činila 5,2 tis. tun. Vlivem nízké a nekvalitní sklizně v marketingovém roce 2010/2011 došlo ke zvýšení úrovně dovozu do celkové výše 22,6 tis. tun. Další, velmi výrazné navýšení pokračovalo v marketingovém roce 2012/2013, kdy celková úroveň dovozu dosáhla výše 35,0 tis. tun. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k poklesu dovozu do celkové úrovně 21,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán nárůst úrovně dovozu do výše 37,4 tis. tun především z důvodu nekvalitní sklizně žita v tomto ročníku.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává pokles dovozu a to na hladinu 27,0 tis. tun.

Dovoz žita v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	35,9	3,2	39,1	2007/2008	5,4
2008	2,2	3,2	5,4	2008/2009	5,5
2009	2,3	3,3	5,6	2009/2010	5,2
2010	1,9	7,7	9,6	2010/2011	22,6
2011	14,9	11,0	25,9	2011/2012	22,4
2012	11,4	19,8	31,2	2012/2013	35,0
2013	15,2	9,7	24,9	2013/2014	21,6
2014	11,9	24,4	36,3	2014/2015	37,4
2015	13,0	7,4 *)	20,4 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Vývoz

Vývoz žita realizovaný v marketingovém roce 2014/2015 byl oproti předchozímu marketingovému roku o 49,6 tis. tun nižší (tj. o 69,2 %) vzhledem k průměrné sklizni žita s dobrými jakostními parametry.

V roce 2015 se očekává nižší produkce žita, a tak se předpokládá, že v marketingovém roce 2015/2016 bude realizován vývoz na zvýšené úrovni do výše 25,0 tis. tun.

Vývoz žita v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	11,9	25,8	37,7	2007/2008	34,2
2008	8,4	8,4	16,8	2008/2009	33,1
2009	24,7	13,5	38,2	2009/2010	33,7
2010	20,2	16,3	36,5	2010/2011	25,6
2011	9,3	16,1	25,4	2011/2012	34,9
2012	18,8	14,2	33,0	2012/2013	25,0
2013	10,8	42,9	53,7	2013/2014	71,7
2014	28,8	12,3	41,1	2014/2015	22,1
2015	9,8	7,4 *)	17,2 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán ve srovnání s předchozím obdobím výrazný pokles v celkovém užití žita a jeho výše činila 141,1 tis. tun, především vlivem nižší domácí spotřeby a nižšímu vývozu než v roce minulém. Konečné zásoby meziročně vzrostly a dosáhly poměrně vysoké úrovně 46,1 tis. tun.

V nadcházejícím marketingovém roce 2015/2016 se očekává mírný nárůst v celkovém užití na úroveň 153,0 tis. tun. Konečné zásoby by pak měly poklesnout na hladinu 33,7 tis. tun díky nižší produkci.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen žita u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2008/2009 – 2015/2016 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2008/2009	5 555	4 350	3 860	3 779	3 609	3 113	3 059	2 932	2 837	2 669	2 735	2 594
	2009/2010	2 879	2 500	2 507	2 313	2 298	2 413	2 245	2 299	2 282	2 369	2 294	2 299
	2010/2011	2 355	2 643	3 315	3 794	3 820	4 506	4 296	4 519	5 583	5 408	5 099	4 960
	2011/2012	4 705	4 245	4 170	4 689	4 556	4 482	4 680	4 943	5 085	5 011	5 099	5 005
	2012/2013	5 000	5 358	5 160	5 264	5 318	5 372	5 543	5 420	5 324	5 378	5 282	5 413
	2013/2014	5 314	3 844	3 351	3 687	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/2015	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/2016	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780							

Pramen: ČSÚ

Kvalitní potravinářské žito patřilo v předchozích letech mezi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. Přesto k obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky. Hlavním důvodem je skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím, tak na zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita, která bývala v ČR v posledních letech nad úroveň většiny ostatních obilovin, začala výrazně klesat na počátku marketingového roku 2004/2005 a její pokles pozvolna pokračoval až do poloviny marketingového roku 2006/2007. Poté cenová hladina žita začala stagnovat, aby v závěru marketingového roku zahájila velmi pomalý vzestup. Cenový růst dále pokračoval v marketingovém roce 2007/2008 se svým vrcholem v měsíci květen 2008, kdy CZV dosáhla úrovně 5 679 Kč/t. Poté ceny sice mírně poklesly, ale byly stále poměrně vysoké. Tento vývoj pokračoval až do srpna roku 2008. Od druhé poloviny marketingového roku 2008/2009 následoval výrazný pád cen této značně rizikové plodiny. V následujícím marketingovém roce 2009/2010 ceny žita stagnovaly a byly mírně nad hranicí 2 000 Kč/t. V marketingovém roce 2010/2011 došlo ke skokovému zvýšení cen obilovin a tudíž i žita a tento nástup velmi vysokých cen pokračoval i v marketingovém roce 2011/2012. Nebývalé vysoký cenový vývoj pokračoval i v marketingovém roce 2012/2013, kdy ceny žita neklesly pod cenovou hladinu 5 000 Kč/t. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k cenovému propadu a ceny se pohybovaly v rozmezí 3 350 – 4 200 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 se ceny nacházely v cenovém pásmu jako v předchozím marketingovém ročníku a to ve výši 3 700 – 4 200 Kč/t.

Na vnitřním trhu se žitem budou v marketingovém roce 2015/2016 ceny, obdobně jako u ostatních druhů obilovin, stagnovat či různě kolísat. Předpokládá se, že se cena velmi kvalitních partií potravinářského žita bude v závěru marketingového roku 2015/2016 pohybovat v rozmezí 3 800 – 4 100 Kč/t.

Graf č. 6 Cenový vývoj u žita v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

JEČMEN

Výroba

Odhad celkové sklizně ječmene dle ČSÚ k 15. 9. 2015 je na úrovni 2 030,6 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 581,2 tis. tun (tj. 28,6 %) ječmene ozimého a 1 449,4 tis. tun (tj. 71,4 %) ječmene jarního.

Celková výroba ječmene se nevýznamně zvýšila proti skutečnosti předchozího roku o 63,6 tis. tun, tj. o 3,2 %. Na tomto mírném zvýšení produkce má podíl pouze výroba jarního ječmene, kde bylo zaznamenáno zvýšení produkce o 73,1 tis. tun (tj. o 5,3 %). Naopak u ozimého ječmene byl zaznamenán pokles v produkci o 9,5 tis. tun (tj. o 1,6 %).

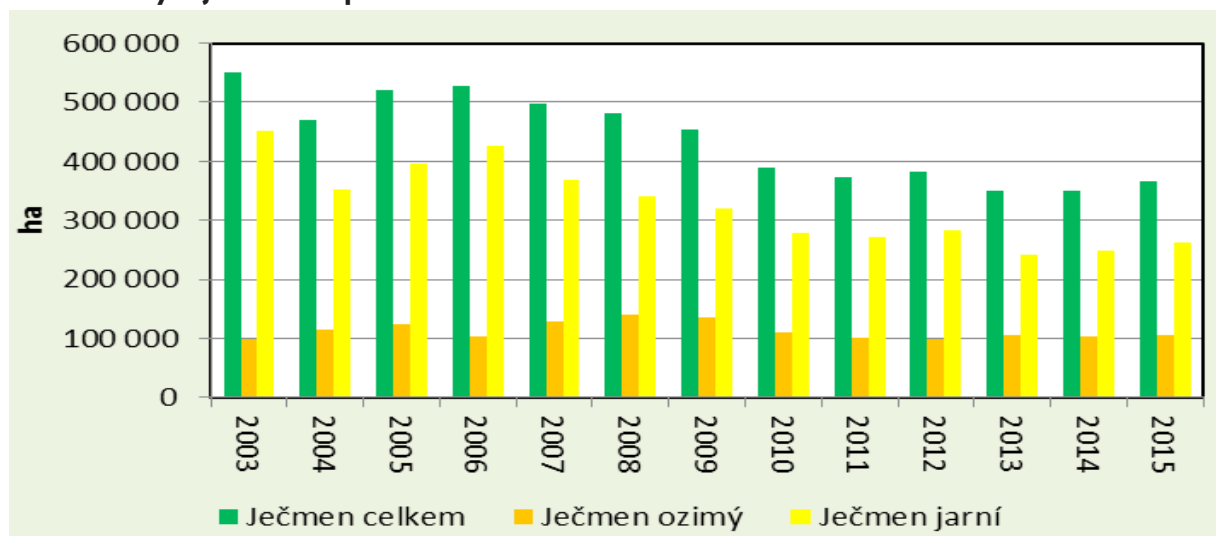
Zvýšená úroveň výroby ječmene celkem v roce 2015 je pod vlivem mírného zvýšení osevních ploch u jarního i ozimého ječmene. Porosty jarního ječmene byly v ročníku 2014/2015 založeny v optimálním agrotechnickém termínu (se setím se započalo již v polovině měsíce března), a i další průběh počasí (především teplo a dostatek srážek v měsíci květen) měl velmi pozitivní dopad na průběh celé vegetace.

Osevní plochy

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2015 výměry 366,0 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku mírně vzrostla o 15,5 tis. ha (tj. o 4,4 %). Důvodem tohoto mírného navýšení bylo zvýšení osevních ploch jak u jarního ječmene o 13,8 tis. ha (tj. o 5,6 %) na 261,4 tis. ha, ale také navýšení u osevních ploch ozimého ječmene o 1,6 tis. ha (tj. o 1,6 %) na 104,5 tis. ha. Příčiny mírného nárůstu osevních ploch jarního ječmene lze hledat především v poklesu osevních ploch ozimých pšenic.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene tak meziročně vzrostlo a dosáhlo v letošním roce úrovně 71,4 % z celkových ploch ječmene. Toto mírné navýšení znamená i mírné navýšení v zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 18,6 %. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo stavu roku 2010 a dosáhlo úrovně 28,6 %.

Graf č. 7 Vývoj osevních ploch

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Průměrný hektarový výnos ječmene ve sklizňovém roce 2015 dosáhl podle odhadu ČSÚ hodnoty 5,55 t/ha, přičemž u ječmene ozimého činil 5,56 t/ha a u jarního 5,54 t/ha. Oba ječmeny potvrdily svoji možnost vysokých výnosů a dosáhly i v roce 2015 velmi vysoké výnosové úrovně. Na vysoký hektarový výnos u obou ječmenů mělo vliv především počasí, které ovlivnilo termín brzkého výsevu. Poté po vzejití u jarního ječmene následoval měsíc květen 2015 s dostatkem srážek a chladných dnů, ve kterém rostliny dostatečně odnožily, což pak mělo rozhodující vliv na výnos.

Proti předchozímu roku jde o nevýznamný pokles hektarového výnosu ječmene celkem o 0,06 t/ha (tj. o 1,0 %). Na tomto snížení se podílejí oba ječmeny - pokles výnosu u jarního ječmene činí 0,02 t/ha (tj. o 0,4 %) a u ozimého ječmene o 0,18 t/ha (tj. o 3,1 %).

Počáteční zásoby

Úroveň zásob ječmene v minulých letech významně kolísala od příliš vysoké v období let 1997 až 1999 až po příliš nízkou v letech 2000 až 2001. Od marketingového roku 2002/2003 vykazovala trend částečné stabilizace s mírným, postupným navýšením v marketingovém roce 2004/2005. Na počátku marketingového roku 2005/2006 zásoby prudce vzrostly a dosahovaly rekordní výše 493,0 tis. tun. Po tomto velmi výrazném meziročním navýšení se v ročníku 2006/2007 opět snížily na úroveň 266,3 tis. tun a v marketingovém roce 2007/2008 došlo k dalšímu, ale mírnějšímu snížení o 45,0 tis. tun. V marketingovém roce 2008/2009 došlo ke zvýšení úrovně těchto zásob na hladinu 287,5 tis. tun a v marketingovém roce 2009/2010 tento trend pokračoval výrazným navýšením na hladinu 446,3 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2010/2011 došlo ke snížení počátečních zásob na úroveň 359,7 tis. tun, aby znovu v marketingovém roce 2011/2012 vzrostly o 51,8 tis. tun (tj. o 14,4 %) na úroveň 411,5 tis. tun. V marketingovém roce 2012/2013 se počáteční zásoby opětovně snížily na úroveň 303,3 tis. tun a v následujícím marketingovém roce 2013/2014 tento pokles pokračoval až na úroveň 194,9 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k dalšímu poklesu počátečních zásob o 34,8 tis. tun (tj. o 17,9 %) do celkové výše 160,1 tis. tun.

Ve výhledu marketingového roku 2015/2016 se očekává významný nárůst těchto zásob až do výše 353,2 tis. tun především vlivem vysoké produkce v minulém marketingovém roce.

Bilanční tabulka ječmene

Ukazatel		Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015 ^{*)} / 2016
Osevní plocha		tis. ha	388,9	372,8	382,3	349,0	350,5	366,0
Výnos		t/ha	4,07	4,87	4,23	4,57	5,61	5,55
Výroba		tis. t	1 584,5	1 813,7	1 616,5	1 593,8	1 967,0	2 030,6
Počáteční zásoby		tis. t	359,7	411,5	303,3	194,9	160,1	353,2
Dovoz celkem		tis. t	34,6	39,4	35,5	36,9	45,2	37,0
Celková nabídka		tis. t	1 978,8	2 264,6	1 955,3	1 825,6	2 172,3	2 420,8
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	1 520,0	1 625,0	1 500,0	1 450,0	1 475,0	1 475,0
z toho	potraviny	tis. t	650,0	780,0	700,0	700,0	700,0	700,0
	osiva	tis. t	95,0	90,0	95,0	105,0	110,0	120,0
	krmiva	tis. t	770,0	750,0	700,0	640,0	660,0	650,0
	techn. užití	tis. t	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Vývoz celkem		tis. t	310,7	336,3	260,4	215,5	344,1	341,0
Intervenční nákup		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob		tis. t	263,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob		tis. t	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití		tis. t	1 567,3	1 961,3	1 760,4	1 665,5	1 819,1	1 816,0
Konečné zásoby		tis. t	411,5	303,3	194,9	160,1	353,2	604,8
Konečné zásoby/celkové užití		%	26,25	15,46	11,07	9,61	19,42	33,30
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	27,07	18,66	12,99	11,04	23,95	41,00

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

*) údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

Ačkoli byla v předchozích ročních sklizeň ječmene pouze na průměrné úrovni, v letech 2001 - 2003 byla situace v dovozu ječmene stabilizována. Vzhledem k průměrné produkci pšenice a možnosti vzájemné substituce v krmných směsích se nízká produkce ječmene v tomto období neodrazila ve výraznějším nárůstu dovozu ječmene ze zahraničí. Vzhledem k tomu, že celkové sklizně obilovin v marketingových ročních 2004/2005 a 2005/2006 byly dobré, potřeba jejich dovozu ze zahraničí byla opět velmi nízká a meziroční pokles produkce ječmene se nepromítl do navýšení dovozu. Po obrovském navýšení dovozu ječmene v marketingovém roce 2006/2007 v množství 199,3 tis. tun došlo v marketingovém roce 2007/2008 k velkému snížení o 94,2 tis. tun (tj. o 47,3 %) na úroveň 105,1 tis. tun. Další razantní snížení nastalo v marketingovém roce 2008/2009, kdy v důsledku vysoké produkce ječmene s výbornými kvalitativními parametry nastalo výrazné snížení dovozu do hladiny 25,4 tis. tun. V marketingovém roce 2009/2010 pokračoval další pokles dovozu ječmene na úroveň 16,2 tis. tun (snížení o 36,2 %), ale v následujícím marketingovém roce 2010/2011 vlivem podprůměrné produkce ječmene došlo k významnému navýšení dovozu do výše 34,6 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2011/2012 došlo k opětovnému navýšení dovozu do výše 39,4 tis. tun. V marketingovém roce 2012/2013 byla výše vývozu nižší než v předchozím marketingovém roce a dosáhla celkové výše 35,5 tis. tun. Obdobná výše dovozu byla i v marketingovém roce 2013/2014 a činila celkem 36,9 tis. tun. Přes zvýšenou produkci ječmene v marketingovém roce 2014/2015 došlo v tomto marketingovém roce k nárůstu celkového objemu dovozu o 8,3 tis. tun (tj. o 22,5 %) na úroveň 45,2 tis. tun.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává, že dojde k výraznému snížení hladiny dovozu do obvyklé výše předchozích ročníků a to na úroveň 37,0 tis. tun.

Dovoz ječmene v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	73,9	65,1	139,0	2007/2008	105,1
2008	40,0	16,1	56,1	2008/2009	25,4
2009	9,3	7,3	16,6	2009/2010	16,2
2010	8,9	33,8	42,7	2010/2011	34,6
2011	0,8	30,1	30,9	2011/2012	39,4
2012	9,3	19,6	28,9	2012/2013	35,5
2013	15,9	24,9	50,8	2013/2014	36,9
2014	12,0	25,7	37,7	2014/2015	45,2
2015	19,5	5,4 ^{*)}	24,9 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Celková nabídka

Celková nabídka ječmene pro rok 2014/2015 v množství 2 172,3 tis. tun představovala meziroční zvýšení o 346,7 tis. tun (tj. o 19,0 %) a ve srovnání s předchozími roky se navrátila k obvyklému stavu a mírně nadprůměrné úrovni.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává v důsledku opětovné vysoké produkce ječmene další zvýšení hladiny celkové nabídky do výše 2 420,8 tis. tun.

Potravinářské užití

Na základě výsledků monitoringu kvality sladovnického ječmene ze sklizně 2015 je možné předpokládat, že potřeby domácího sladovnického průmyslu budou v marketingovém roce 2015/2016 zajištěny v dostatečném množství, ale s určitým kvalitativním výběrem odpovídající suroviny z tuzemské provenience. Výsledky sklizně jsou hodnoceny podle platné nové normy ČSN 46 1100-5.

Parametry jakosti ječmene byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly stanoveny následující parametry: vlhkost zrna, přepad zrna na síť 2,5 mm, zrnové příměsi sladařsky nevyužitelné (zrna mechanicky poškozená, zrna fyziologicky poškozená, zrna tepelně poškozená, zrna biologicky poškozená, zlomky zrn a zrna zelená). Dále byly stanoveny zrnové příměsi sladařsky částečně využitelné (zrna bez pluchy – nahá, zrna se zahnědlými špičkami a zrna s osinou nebo její částí), nečistoty a neodstranitelné příměsi. Rovněž byla stanovena klíčivost ječmene, obsah vody, bílkovin a škrobu.

Sklizeň probíhala velmi rychle za příznivých podmínek. Tomu odpovídá nízká, průměrná vlhkost zrna ječmene 11,8 %. Průměrná hodnota přepadu zrna (hmotnost zrna na síť 2,5 mm) byla 93,1 % (min. 61,1 %, max. 99,5 %). Požadavkům na hodnoty přepadu (min. 85 %) nevyhovělo 7,1 % vzorků. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných (ZPSN - max. hodnota 3,0 %) je ve výši 1,8 %. Požadavku normy nevyhovělo 8,7 % vzorků. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky částečně využitelných (ZPSCV) je 5,4 %. A požadavkům normy nevyhovělo 36,2 % vzorků. V porovnání s rokem 2014 se v roce 2015 vyskytovala méně zrna se zahnědlou špičkou a naopak více

zrn bez pluch a s osinou. Průměrný obsah bílkovin v zrně ječmene byl 11,8 %. Celkem 119 vzorků (46,9 %) z celkových 254 nevyhovělo požadavku normy na obsah dusíkatých látek (norma 10 – 12 %: min. 9,5 %, max. 15,4 %), přičemž v nevyhovujících vzorcích převažují vzorky (87 %) s obsahem bílkovin vyšším jak 12 %. Obsah škrobu dosáhl průměrné hodnoty 62,3 % a nejvyšší obsah škrobu byl zjištěn u vzorků z Olomouckého a Karlovarského kraje a naopak nižší obsah škrobu byl zjištěn u vzorků pocházejících z oblasti Královéhradeckého a Ústeckého kraje.

Klíčivost ječmene je základní parametr kvality. Jeho průměrná hodnota činí 98,5 %.

Průměrné hodnoty kvalitativních ukazatelů

Rok	Vlhkost (%)	Přepad (%)	ZPSN (%)	ZPSCV (%)	N-látky (%)	Klíčivost (%)
2007	12,1	79,7	1,5	4,3	12,7	98,0
2008	12,4	84,4	1,4	3,8	11,6	97,7
2009	12,5	80,6	1,3	9,4	11,8	98,2
2010	13,3	87,9	1,3	4,2	11,0	98,0
2011	13,7	93,7	1,6	4,8	10,8	97,4
2012	12,1	89,4	1,4	4,1	12,1	98,1
2013	12,3	90,1	2,2	3,7	11,2	97,8
2014	13,2	91,4	1,8	4,5	10,9	98,5
2015 ^{*)}	11,8	93,1	1,8	5,4	11,8	98,8

Pramen: VÚPS, a.s., Sladařský ústav Brno

Poznámka: ^{*)} v roce 2015 celkem 254 vzorků jarního ječmene – 31. 10. 2015

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Kvalita uskladněného ječmene ze sklizně 2015 tak zřejmě bude vykazovat vzhledem k dobré sklizňové vlhkosti určitou stabilitu v hodnocených parametrech. K dispozici je tak v roce 2015 dostatečné množství zrna, které splňuje všechny požadavky kladené na kvalitní surovinu pro výrobu sladu (optimální obsah bílkovin, zrno bez fyziologického a biologického poškození, výskytu „černých“ plísní).

Většina ječmene určeného pro potravinářské použití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Vývoz sladu (položka celního sazebníku I 107 10 99) v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	126,1	106,7	232,8	2007/2008	240,7
2008	134,0	109,9	243,9	2008/2009	245,9
2009	136,0	108,1	244,1	2009/2010	235,4
2010	127,3	113,7	241,0	2010/2011	267,0
2011	153,3	123,6	276,9	2011/2012	265,0
2012	141,4	116,7	258,1	2012/2013	247,2
2013	130,5	117,0	247,5	2013/2014	269,4
2014	152,4	116,6	269,0	2014/2015	248,2
2015	131,6	61,5 ^{*)}	193,1 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do září 2015

V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému snížení exportu této významné vývozní komodity a to i přes celkově vyšší produkci ječmene (ale s horšími kvalitativními parametry) ve sklizňovém roce 2014.

Z důvodu navýšení celkové produkce ječmene ve sklizňovém roce 2015 se očekává, že dojde k navýšení vývozních dispozic u této komodity.

Spotřeba na osivo

Očekávaná spotřeba ječmene na osivo v marketingovém roce 2015/2016 se ve srovnání s předchozím obdobím mírně zvýší na úroveň 120,0 tis. tun. Nepředpokládá se žádné výrazné rozšíření, ale určité navýšení ploch sladovnického ječmene.

Krmivářské užití

Dosažená úroveň spotřeby krmného ječmene v marketingovém roce 2014/2015 ve výši 660,0 tis. tun zůstává svým množstvím hluboko pod úrovní, která byla obvyklá před rokem 2000. Příčiny poklesu lze hledat především v nízké spotřebě ječmene v krmných směsích.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává stagnace v užití ječmene v oblasti spotřeby obilovin ke krmným účelům na nižší úrovni 650,0 tis. tun.

Vývoz

Od počátku marketingového roku 2014/2015 bylo tempo vývozu podstatně nižší než v předchozím ročníku. Do poloviny marketingového roku se vyvezlo 102,1 tis. tun a teprve v druhé polovině marketingového roku se objem vývozu výrazně zvýšil, a dosáhl úrovně 242,0 tis. tun. Celkově bylo vyvezeno 344,1 tis. tun. V meziročním srovnání činí zvýšení 128,6 tis. tun (tj. 59,7 %).

V marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá stagnace vývozních možností na úroveň 341,0 tis. tun.

Vývoz ječmene v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	186,4	143,8	330,2	2007/2008	220,3
2008	76,5	105,9	242,4	2008/2009	242,4
2009	136,5	133,0	269,5	2009/2010	260,3
2010	127,3	137,0	264,3	2010/2011	310,7
2011	173,7	153,8	327,5	2011/2012	336,3
2012	182,5	169,2	351,7	2012/2013	260,4
2013	91,2	139,1	230,3	2013/2014	215,5
2014	76,4	102,1	178,5	2014/2015	344,1
2015	242,0	109,9 *)	351,9 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ;

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Cenový vývoj

V předchozích sklizňových ročnících byly cenové hladiny u ječmene sladovnického a krmného zcela odlišné. Cenové nůžky se mezi těmito komoditami rozevíraly. Zatímco sladovnický ječmen byl obilovinou s nejvyšší realizační cenou, krmný ječmen byl obilovinou s cenou nejnižší.

V marketingovém roce 2008/2009 se očekávala radikální změna cenového vývoje. Cenový vývoj byl pod silným vlivem nadprůměrné produkce pšenice a dále byl pod velkým tlakem velmi nízkých cen všech obilovin na zahraničních trzích, což vedlo k výraznému poklesu cen jak sladovnického, tak i krmného ječmene. U krmného ječmene se tak projevilo opětovné oddálení cen od cenové hladiny sladovnického ječmene. V marketingovém roce 2009/2010 pokračovala určitá stagnace oddalování cenových hladin obou ječmenů a průměrná výše rozdílu se pohybovala ve výši 1 365 Kč/t. V dalším marketingovém roce 2010/2011 se cenové hladiny začaly znovu přibližovat a jejich průměrný rozdíl se snížil na 582 Kč/t. V marketingovém roce 2011/2012 se cenové hladiny začaly znovu oddalovat a jejich průměrný rozdíl klesl na 993 Kč/t. V dalším marketingovém roce 2012/2013 cenové hladiny u obou ječmenů velmi mírně rostly a výše rozdílu se zmenšovala. Průměrný rozdíl výrazně klesl na 516 Kč/t. V marketingovém roce 2013/2014 cenová hladina u sladovnického ječmene velmi mírně klesala či stagnovala, zatímco u krmného ječmene následoval prudký pokles. Výše rozdílu se dvojnásobně zvýšila a pohybovala se na úrovni 1 230 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 cenová hladina u sladovnického ječmene stagnovala a u krmného ječmene znovu poklesla. Výše rozdílu opět vzrostla a činila 1 777 Kč/t.

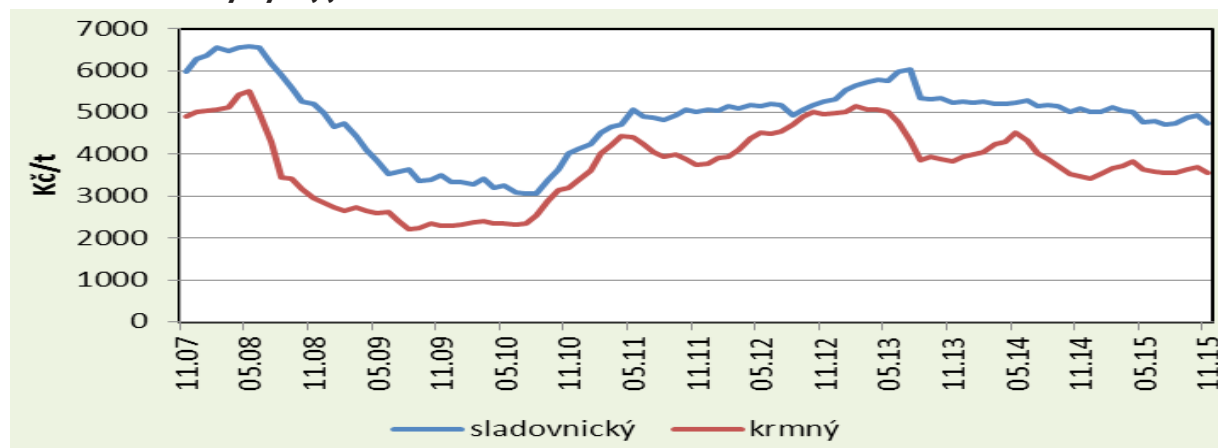
V marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá, že cenová hladina u sladovnického ječmene bude mírně klesat, a u krmného ječmene se předpokládá určitá stagnace cen. Očekává se, že výše rozdílu se již nebude zvyšovat a bude se pohybovat v rozmezí od 1 100 do 1 300 Kč/t. U sladovnického ječmene by mělo dojít k mírnému cenovému propadu (díky smluvním závazkům) v rozmezí 4 700 – 5 000 Kč/t, u ječmene krmného se předpokládá stagnace měsíčních průměrů v závěru roku 2015 na úroveň 3 400 – 3 700 Kč/t.

Měsíční průměry cen ječmene u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2008/2009 – 2015/2016 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladovnický	2008/2009	6 165	5 904	5 582	5 256	5 200	4 975	4 651	4 734	4 443	4 106	3 864	3 535
	2009/2010	3 595	3 652	3 364	3 383	3 514	3 336	3 343	3 280	3 409	3 198	3 250	3 081
	2010/2011	3 072	3 055	3 388	3 652	4 017	4 147	4 241	4 518	4 652	4 710	5 063	4 916
	2011/2012	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/2013	5 175	4 940	5 071	5 180	5 251	5 305	5 546	5 635	5 732	5 770	5 756	5 985
	2013/2014	6 029	5 348	5 321	5 353	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/2015	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/2016	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742							
Ječmen potravinářský	2008/2009	-	4 553	4 440	4 600	4 588	-	3 083	3 389	3 734	3 783	3 136	3 330
	2009/2010	-	-	-	2 500	2 786	-	2 574	-	3 137	3 390	2 542	2 623
	2010/2011	2 633	2 667	3 075	3 473	3 271	4 392	3 742	4 070	4 414	4 970	-	-
	2011/2012	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 836	4 997	5 115	5 014
	2012/2013	-	4 850	5 093	5 223	5 469	5 435	5 456	5 980	6 011	5 970	5 791	5 740
	2013/2014	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/2015	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/2016	4 373	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ječmen krmný	2008/2009	4 311	3 439	3 426	3 186	2 951	2 841	2 724	2 638	2 732	2 659	2 598	2 620
	2009/2010	2 410	2 207	2 249	2 360	2 301	2 300	2 330	2 378	2 412	2 359	2 357	2 335
	2010/2011	2 336	2 543	2 903	3 138	3 201	3 393	3 615	4 020	4 220	4 432	4 399	4 244
	2011/2012	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/2013	4 545	4 712	4 912	5 003	4 948	4 979	5 009	5 137	5 071	5 060	5 008	4 766
	2013/2014	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/2015	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/2016	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566							

Pramen: ČSÚ

Graf č. 8 Cenový vývoj ječmene v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

OVES

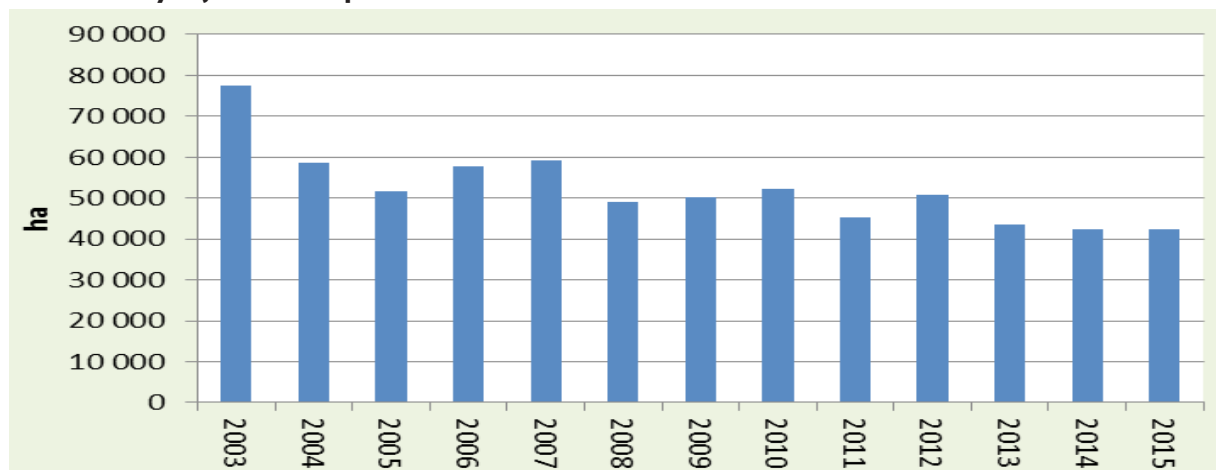
Výroba

Odhad ČSÚ k 15. 9. 2015 dosahuje produkce ve výši 161,9 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní vyšší o 9,7 tis. tun (tj. o 6,4 %). Po loňském navýšení výroby ovesa dochází i v letošním roce k jejímu nárůstu, a to cca na úroveň roku 2011 (164,2 tis. tun).

Osevní plochy

Osevní plocha ovesa v ČR v roce 2015 zaznamenala nevýznamné navýšení o 0,1 tis. ha (tj. o 0,2 %) na 42,4 tis. ha. Plocha ovesa představuje jen 3,0 % plochy obilovin. V roce 2016 se očekává její stagnace.

Graf č. 9 Vývoj osevních ploch ovesa v ČR

Pramen: ČSÚ

Bilanční tabulka ovsa

Ukazatel	Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015 ^{*)} / 2016	
Osevní plocha	tis. ha	52,3	45,2	50,8	43,6	42,3	42,4	
Výnos	t/ha	2,64	3,63	3,39	3,19	3,60	3,82	
Výroba	tis. t	138,2	164,2	172,0	139,1	152,2	161,9	
Počáteční zásoby	tis. t	25,3	15,2	24,3	22,3	2,2	19,7	
Dovoz celkem	tis. t	0,2	0,3	0,8	0,4	0,7	0,5	
Celková nabídka	tis. t	163,7	179,7	197,1	161,8	155,1	182,1	
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	115,0	118,0	132,0	124,0	103,0	119,0	
z toho	potraviny	tis. t	25,0	28,0	30,0	27,0	27,0	29,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	13,0	12,0	14,0	14,0	13,0	12,0
	krmiva	tis. t	74,0	75,0	85,0	80,0	60,0	75,0
	techn. užití	tis. t	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Vývoz celkem	tis. t	33,5	37,4	42,8	35,6	32,4	32,0	
Celkové užití	tis. t	148,5	155,4	174,8	159,6	135,4	151,0	
Konečné zásoby	tis. t	15,2	24,3	22,3	2,2	19,7	31,1	
Konečné zásoby/celkové užití	%	10,27	15,64	12,74	1,38	14,55	20,60	
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	13,26	20,59	16,88	1,77	19,13	26,13	

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: *) údaje kromě osevní plochy odhad

Hektarové výnosy

Oves v roce 2015 znovu potvrdil výnosovou úroveň nad 3,0 t/ha. Jeho předpokládaný průměrný hektarový výnos je o 0,22 t/ha vyšší (tj. o 6,1 %) než v předchozím marketingovém roce 2014/2015 a nachází se ve výši 3,82 t/ha. Oves tak v letošním roce docílil obdobného výnosu, který byl v roce 2004 (3,88 t/ha).

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby marketingového roku 2014/2015 byly kriticky nízké a byly nižší než vstupní zásoby předchozího období o 20,1 tis. tun a nacházely se ve výši 2,2 tis. tun. Oves, obdobně jako další obiloviny patřil mezi plodiny, kde se počáteční zásoby snižovaly.

V nadcházejícím období se předpokládá navýšení počátečních zásob na přijatelnou úroveň 19,7 tis. tun.

Dovoz

Od druhé poloviny roku 2002 docházelo ke snižování dovozu ovsa do ČR až na nulovou úroveň. Toto snížení pokračovalo až do marketingového roku 2010/2011, kdy dovoz ovsa dosáhl výše 0,2 tis. tun. V dalších ročnících dovoz ovsa do ČR začal nevýznamně stoupat, a v marketingovém roce 2012/2013 dosáhl výše 0,8 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2013/2014 došlo opět k poklesu do výše 0,4 tis. tun. V uplynulém marketingovém roce 2014/2015 se dovoz zvýšil o 0,3 tis. tun (tj. o 75,0 %) a dosáhl výše 0,7 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2015/2016 se očekává dovoz opět nepodstatné úrovně 0,5 tis. tun.

Dovoz ovsu v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	0,1	0,0	0,1	2007/2008	0,0
2008	0,0	0,2	0,2	2008/2009	0,2
2009	0,0	0,0	0,0	2009/2010	0,2
2010	0,2	0,0	0,2	2010/2011	0,2
2011	0,2	0,1	0,3	2011/2012	0,3
2012	0,2	0,3	0,5	2012/2013	0,8
2013	0,5	0,2	0,7	2013/2014	0,4
2014	0,2	0,6	0,8	2014/2015	0,7
2015	0,1	0,0 ^{*)}	0,1 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Celková nabídka

Ani nárůst produkce ovsu (vzhledem ke kritickým počátečním zásobám ovsu v marketingovém roce 2014/2015) nezastavil meziroční pokles celkové nabídky této komodity o 6,7 tis. tun (tj. o 4,1 %). Celková nabídka tak činila 155,1 tis. tun.

Předpokládaná celková nabídka v marketingovém roce 2015/2016 bude podstatně vyšší a dosáhne výše 182,1 tis. tun.

Potravinářské užití

V následujícím období marketingového roku 2015/2016 se očekává vzhledem k mírnému navýšení domácí produkce s rozličnou kvalitou ovsu mírný nárůst ve výši nabídky kvalitního potravinářského ovsu pro domácí spotřebu i vývoz výrobků do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo v sobě zahrnuje i spotřebu osiva pro pícninářské účely. V marketingovém roce 2014/2015 došlo ke snížení ve spotřebě na osivo a to v souvislosti se snížením osevních ploch.

Ve stávajícím marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá další snížení úrovně spotřeby na osivo na hladinu 12,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Vlivem snížené celkové nabídky ovsu došlo v marketingovém roce 2014/2015 k meziročnímu poklesu krmivářského užití o 20,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím obdobím se jedná o pokles o 25,0 %. Ze střednědobého hlediska se jedná o podprůměrné využití ovsu pro krmné účely, které souvisí s vyšší dostupností krmné pšenice pro tuto potřebu.

Vlivem zvýšené produkce ovsu v letošním sklizňovém roce s velmi proměnlivou kvalitou se očekává mírný nárůst jeho krmného užití na úroveň 75,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2006/2007 došlo k poklesu vývozních dispozic a úroveň vývozu se navrátila k hladině, jaká byla v marketingovém roce 2003/2004 a dosáhla výše 18,2 tis. tun. V marketingovém roce 2007/2008 došlo k dalšímu poklesu úrovně na 16,3 tis. tun a další marketingový ročník 2008/2009 zaznamenal pouze nepatrné navýšení úrovně vývozu do výše 16,9 tis. tun. V marketingovém roce 2009/2010 došlo k mírnému oživení vývozních dispozic na úroveň 23,0 tis. tun, které pokračovalo i v marketingovém roce 2010/2011 a dosáhlo úrovně 33,5 tis. tun. I v marketingovém roce 2011/2012 pokračoval trend ve zvyšování vývozních dispozic a bylo dosaženo celkové úrovně ve výši 37,4 tis. tun (nárůst o 3,9 tis. tun). Tempo vývozu se nezastavilo ani v marketingovém roce 2012/2013, kdy bylo dosaženo rekordní úrovně vývozu ve výši 42,8 tis. tun. Avšak v marketingovém roce 2013/2014 došlo k zastavení tohoto trendu a úroveň vývozu ovsu se snížila na hladinu 35,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému poklesu o 3,2 tis. tun (tj. o 9,0 %) na celkovou hladinu 32,4 tis. tun.

Pro marketingový rok 2015/2016 se očekává obdobná úroveň vývozu do výše 32,0 tis. tun.

Vývoz ovsu v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	8,6	10,2	18,8	2007/2008	16,3
2008	6,1	6,1	12,2	2008/2009	16,9
2009	10,8	12,0	22,8	2009/2010	23,0
2010	11,0	16,3	27,3	2010/2011	33,5
2011	17,2	18,2	35,4	2011/2012	37,4
2012	19,2	19,2	38,4	2012/2013	42,8
2013	23,6	18,8	42,4	2013/2014	35,6
2014	16,8	15,7	32,5	2014/2015	32,4
2015	16,7	7,5 ^{*)}	24,2 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2015

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2014/2015 došlo v souvislosti s nižší celkovou nabídkou a také nízkou domácí spotřebou ve srovnání s marketingovým rokem 2013/2014 ke snížení celkového užití. Konečné zásoby tohoto marketingového roku vzrostly na úroveň 19,7 tis. tun a to díky vyšší produkci a nízké domácí spotřebě.

Ve stávajícím marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá, že díky zvýšené produkci ovsu dojde k dalšímu navýšení celkového užití (vlivem vyšších počátečních zásob). Konečné zásoby by se měly také zvýšit do úrovně 31,3 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen ova u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2008/2009 – 2015/2016 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2008/2009	4 545	4 198	3 335	3 244	3 112	3 085	3 185	3 103	2 929	2 984	2 877	3 014
	2009/2010	2 839	2 394	2 281	2 349	2 442	2 215	2 275	2 435	2 462	2 475	2 432	2 448
	2010/2011	2 501	2 296	2 557	2 844	2 963	3 009	3 252	3 468	3 937	3 955	3 707	3 652
	2011/2012	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/2013	3 884	4 134	4 422	4 385	4 321	4 418	4 353	4 627	4 416	4 640	4 518	4 292
	2013/2014	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/2015	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/2016	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467							

Pramen: ČSÚ

Ceny krmného ova mají pro své specifické užití v ČR (např. koně, plemenná zvířata) úzkou vazbu odbytu na malou část trhu s krmivem a jsou tak značně závislé na aktuální nabídce a poptávce. Cena ova byla v marketingovém roce 2013/2014 pod vlivem cenového poklesu všech krmných obilovin na našem trhu. Cena ova byla obdobná jako u většiny ostatních krmných plodin.

Po letošní sklizni bude ovesná komodita, tak jako všechny ostatní krmné obiloviny, pod vlivem nižší poptávky s ohledem na vyšší produkci krmných obilovin (především krmné pšenice). V závěru roku 2015 se očekává pokles měsíčních průměrů cen krmného ova na úroveň 3 200 – 3 400 Kč/t.

Graf č. 10 Cenový vývoj u krmného ova v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

KUKUŘICE

Výroba

Kukuřice ve sklizňovém roce 2015 zaznamenala výrazný propad sklizně, když se po loňské, vysoké produkci se snížila výroba o 277,1 tis. tun a dosáhla úrovně 555,2 tis. tun. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrno byla na produkční hladině 832,3 tis. tun, se jedná o prudký propad v produkci této komodity. Důvody lze hledat jednak v nižší osevní ploše, ale především v nepříznivých klimatických podmínkách v průběhu kvetení (měsíc květen 2015), kdy kukuřice špatně odkvetly, což mělo za následek velmi nízký hektarový výnos.

Podle odhadu ČSÚ k 15. 9. 2015 dojde ve stávajícím sklizňovém roce 2015 k poklesu produkce kukuřice o 33,3 % na 555,2 tis. tun. V dlouhodobém srovnání se tato sklizeň stane až dvanáctou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 1990 (obdobná sklizeň byla v roce 2004 – 551,6 tis. tun).

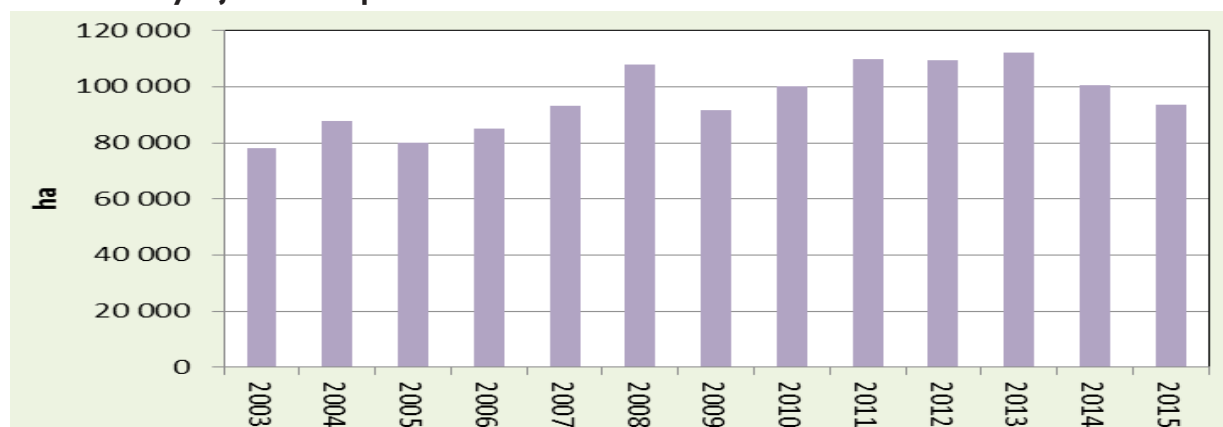
V souvislosti s neustále se rozšiřující plochou kukuřice je nezbytné upozornit na významného škůdce kukuřice, kterým je bázlivec kukuřičný (*Diabrotica virgifera virgifera*). Bázlivec přestal být v únoru 2014 v Evropě regulovaným škůdcem a s tímto rozhodnutím Evropské Komise byla zrušena i nařizovaná opatření.

Jestliže se v minulých letech v závislosti na zvyšující se sklizni kukuřice hovořilo o tom, že se tuzemská produkce této komodity blíží celkové domácí spotřebě a kukuřici lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, tak v posledních ročnících můžeme hovořit o plné soběstačnosti s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních dvacet let více než 6x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. tun. Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku.

Osevní plochy

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž bývá ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2014) bylo pro sklizeň roku 2014 kukuřičí na zrno oseto 100,5 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o pokles o 11,5 tis. ha (tj. 10,3 %). Přes tento pokles je znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice.

Graf č. 10 Vývoj osevních ploch kukuřice na zrno

Pramen: ČSÚ

GM kukuřice

Také v letošním roce je pro komerční využití pěstována na území EU, tedy i v ČR jediná GM plodina, kukuřice, označovaná též jako „Bt kukuřice“. Jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému. Jiná takto pozměněná plodina nebyla v uplynulém období předložena do přísného a náročného schvalovacího procesu a současně i schválena.

Zatímco ve světě každoročně podíl plochy geneticky modifikovaných plodin roste, navzdory tomu v Evropské unii stagnuje nebo klesá. Nejinak je tomu i v České republice, kde dle evidence Ministerstva zemědělství plocha geneticky modifikované kukuřice v roce 2015 dosáhla 997 ha, což je o 757,0 ha méně než vloni. Počet pěstitelů klesl téměř na polovinu. Hlavní důvody poklesu dle informací přímo od pěstitelů jsou administrativní zátěž, dodržování koexistenčních pravidel v praxi a dražší cena osiva.

Čeští pěstitelé, kteří u pěstování GM kukuřice zůstali, spatřují výhody biotechnologií zejména v její užité jednoduchosti a spolehlivosti ochrany proti zavíječi (porosty geneticky modifikované kukuřice vykazují 100 % účinnost proti škůdci), ve snížených vstupech do porostů (méně chemických prostředků a mechanizačních pojezdů po poli) a v kvalitní sklizni (nepolámané, nepoléhavé rostliny). Výsledkem jsou vyšší výnosy než při pěstování pomocí tradičních forem, sklizený materiál je kvalitnější vzhledem k nižšímu zaplísnění houbami rodu *Fusarium*. Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioetanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

Na druhé straně, pěstování GM plodin s sebou přináší určité nevýhody. U pěstitelů výrazně převládá nespokojenost s legislativně-administrativním zatížením, které k pěstování, a obecně k jakémukoliv užívání GMO v EU, neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé poukazují také na vyšší náklady na vstupech produkce (dražší osivo) i problémy s odbytem produkce. Stále přetrvávají obavy a neochota odběratelů odkoupit produkty GM plodin, případně i zvířat, která takovými plodinami byla krmena. Tyto problémy souvisejí obecně s přetrvávajícím negativním vnímáním GMO v EU.

Problematika geneticky modifikovaných organismů a jejich produktů je součástí Společné zemědělské politiky EU a prochází nejpřísnějším schvalovacím procesem na světě. Právě proto je v celé EU pro účely pěstování schválena pouze jedna plodina, kukuřice. Posuzují se případná rizika pro životní prostředí, zdraví lidí a zvířat.

Vývoj ploch GM kukuřice v EU

Země	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Španělsko	53 670	75 148	79 269	76 057	76 575	97 325	116 306	136 962	131 537	120 000
ČR	1 290	5 000	8 380	6 480	4 677	5 091	3053	2561	1 754	997
Rumunsko	0	350	7 146	3 244	822	588	217	834	770	2,5
Portugalsko	1 250	4 500	4 851	5 094	4 868	7 723	9 278	8 171	8 542	6 000
Polsko	100	320	3 000	3 000	3 000	3 900	4 000	0	0	0
Slovensko	30	900	1 900	875	1 248	760	189	100	415	400
Francie	5 000	21 147	0	0	0	0	0	0	0	0
Německo	950	2 685	3 171	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	62 290	110 050	107 717	94 750	91 190	115 387	133 043	148 628	143 018	128 103

Pramen: www.transgen.de

V rámci EU lze zkušenosti ČR s GM plodinami označit za velmi pokročilé. GM kukuřice typu MON 810 odolná vůči zavíječi kukuřičnému, nazývaná též Bt kukuřice, se v ČR pěstuje od roku 2005. Jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému.

Při pěstování GM kukuřice platí pro pěstitele na úrovni EU, tak i v ČR řada předpisů, které stanoví postup povolování GMO a povinnosti těch, kteří s nimi nakládají. V ČR v oblasti právního rámce platí novela zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (zejm. novely č. 441/2005 Sb. a č. 291/2009 Sb.) a prováděcí vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy, ve znění novely č. 58/2010. Kromě dotčených předpisů jsou pro pěstitele závazná také i některá ustanovení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Plochy GM kukuřice v ČR, počet pěstitelů

Rok	Plocha (ha)	Počet pěstitelů
2005	150	51
2006	1 290	82
2007	5 000	126
2008	8 380	167
2009	6 480	121
2010	4 680	82
2011	5 090	64
2012	3 050	41
2013	2 560	31
2014	1 754	18
2015	997	11

Pramen: MZe ČR

Vzhledem ke stávající situaci v oblasti GMO v EU lze očekávat, že zájem českých pěstitelů o technologii, založenou na GM plodinách se bude vyvíjet úměrně s mírou tolerance GMO evropskými spotřebiteli, a s tím spojeným vývojem legislativy v EU. V ČR bude nadále existovat možnost výběru mezi pěstováním GM kukuřice a konvenčním či ekologickým pěstováním. Pěstování GM plodin je tedy svobodnou volbou každého pěstitele.

Bilanční tabulka kukuřice na zrno

Ukazatel	Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015 ^{*)} / 2016	
Osevní plocha	tis. ha	103,3	121,0	119,3	96,9	98,7	93,6	
Výnos	t/ha	6,71	8,79	7,78	6,97	8,43	5,93	
Výroba	tis. t	692,6	1063,7	928,1	675,4	832,3	555,2	
Počáteční zásoby	tis. t	89,2	96,2	239,2	461,6	420,9	464,6	
Dovoz celkem	tis. t	19,5	37,2	143,2	128,8	119,3	120,0	
Celková nabídka	tis. t	801,3	1197,1	1310,5	1265,8	1372,5	1139,8	
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	479,0	461,0	466,9	543,0	577,0	493,0	
z toho	potraviny	tis. t	16,0	16,0	17,0	16,0	17,0	15,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	13,0	15,0	16,0	17,0	20,0	18,0
	krmiva	tis. t	390,0	390,0	394,0	420,0	460,0	380,0
	technické užití	tis. t	60,0	40,0	39,9	90,0	80,0	80,0
Vývoz celkem	tis. t	226,1	496,9	382,0	301,9	330,9	352,0	
Celkové užití	tis. t	705,1	957,9	848,9	844,9	907,9	845,0	
Konečné zásoby	tis. t	96,2	239,2	461,6	420,9	464,6	294,8	
Konečné zásoby/celkové užití	%	13,64	24,98	54,38	49,82	51,17	34,89	
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	20,08	51,90	98,87	77,51	80,52	59,80	

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Hektarové výnosy

V roce 2015 se očekává průměrný výnos kukuřice na zrno ve výši 5,93 t/ha. Ve srovnání s výnosem sklizně roku 2014 jde o výrazný pokles o 2,50 t/ha (tj. o 29,7 %). Po vysokých výnosech v ročnících 2002, 2009, 2011 a 2014, kdy kukuřice na zrno dosáhla výnosové hladiny nad 8,0 t/ha, se jedná o výnos podprůměrné úrovně. Propad hektarového výnosu v letošním roce u kukuřice je způsobeno klimatickými vlivy, především suchem a nedostatkem srážek v období, kdy kukuřice vytvářela palice.

Počáteční zásoby

V minulých letech kolísala úroveň počátečních zásob podle období, kdy probíhal dovoz kukuřice. S přechodem na vyšší pokrytí spotřeby domácí produkcí docházelo k postupné stabilizaci počátečních zásob. Po meziročním navýšení těchto zásob v marketingovém roce 2011/2012 pokračoval výrazný nárůst těchto zásob i v minulém marketingovém roce 2012/2013 na úroveň 239,2 tis. tun. Toto navýšení pokračovalo i v marketingovém roce 2013/2014, kdy došlo k nárůstu o 222,4 tis. tun (tj. o 93,0 %) na úroveň 461,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán mírný pokles počátečních zásob o 40,7 tis. tun na úroveň 420,9 tis. tun vzhledem k vyššímu vývozu a velmi průměrné sklizni v roce 2013.

V tomto marketingovém roce 2015/2016 se očekává mírný nárůst počátečních zásob o 43,7 na úroveň 464,6 tis. tun vzhledem k nižší domácí spotřebě a vyšší sklizni v roce 2014.

Dovoz

Rozsáhlé změny ve výrobě kukuřice na zrno v minulých letech, které posunuly ČR z role silného dovozce až na současnou pozici vývozce této komodity, ovlivnily výrazně tendence našeho zahraničního obchodu. V souladu se zajištěním většiny domácích potřeb produkcí tuzemské provenience v posledních letech dovoz kukuřice ze zahraničí prudce poklesl a udržuje se na přijatelné hranici, která je nezbytná pro zajištění specifických potřeb tuzemských zpracovatelů. Jedná se především o kukuřici na výrobu potravin či pro osevní účely.

V marketingovém roce 2014/2015 dovoz mírně poklesl, a do České republiky bylo dovezeno o 9,5 tis. tun (tj. o 7,4 %) méně kukuřice než v marketingovém roce 2013/2014, a to celkem 119,3 tis. tun.

Pro marketingový rok 2015/2016 se očekává obdobná úroveň dovozu do výše 120,0 tis. tun.

Dovoz kukuřice v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	31,8	10,4	42,2	2007/2008	37,3
2008	26,9	19,2	46,1	2008/2009	42,9
2009	23,7	10,1	33,8	2009/2010	18,2
2010	8,1	8,0	16,1	2010/2011	19,5
2011	11,5	9,0	20,5	2011/2012	37,2
2012	28,2	108,2	136,4	2012/2013	143,2
2013	35,0	64,3	99,3	2013/2014	128,8
2014	64,5	72,5	137,0	2014/2015	119,3
2015	46,8	13,2 ^{*)}	60,0 ^{*)}		

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Celková nabídka

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává snížená úroveň v celkové nabídce kukuřice především v důsledku podprůměrné produkce kukuřice. Celková nabídka by v tomto období měla dosáhnout 1 139,8 tis. tun, což je o 232,7 tis. tun (tj. o 17,0 %) méně než v marketingovém roce 2014/2015.

Potravinářské užití

Potřeba kukuřice pro potravinářské užití je vzhledem ke specifickým kvalitativním požadavkům zpracovatelského průmyslu doposud zčásti dokrývána dovozem. Pro marketingový rok 2015/2016 se očekává snížení v potravinářském užití kukuřice v důsledku nekvalitního zrna kukuřice (vysoký výskyt mykotoxinů).

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo zahrnuje také spotřebu osiva pro výsev kukuřice na siláž. Pro nastávající období se nepředpokládá nárůst v osevních plochách kukuřice na zrno, ale ani u kukuřice na siláž, což by se mělo odrazit ve snížené úrovni spotřeby kukuřice na osivo ve výši 18,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Nárůst v krmivářském užití v marketingovém roce 2014/2015 souvisel především s tím, že některé stavy hospodářských zvířat (především drůbeže) v ČR mírně vzrostly.

V marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá mírné snížení v užití kukuřice pro krmivářské užití do úrovně 380,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2014/2015 se předpokládalo zvýšení úrovně vývozu vzhledem k velmi dobré produkci kukuřice. V meziročním srovnání došlo k navýšení o 29,0 tis. tun (tj. o 9,6 %) na celkovou úroveň 330,9 tis. tun.

Protože se očekává podprůměrná produkce kukuřice, předpokládá se v marketingovém roce 2015/2016 zvýšení úrovně vývozu do výše 352,0 tis. tun i s ohledem na vysoké počáteční zásoby.

Vývoz kukuřice v období let 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	101,5	53,9	155,4	2007/2008	153,8
2008	99,9	144,6	244,5	2008/2009	356,4
2009	211,8	232,4	444,2	2009/2010	397,0
2010	164,6	87,5	252,1	2010/2011	226,1
2011	138,6	197,6	336,2	2011/2012	496,9
2012	299,3	211,3	510,6	2012/2013	382,0
2013	170,7	154,0	324,7	2013/2014	301,9
2014	147,9	168,4	316,3	2014/2015	330,9
2015	162,5	43,7 *)	206,2 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *)údaje do konce září 2015

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává snížení celkového užití ve srovnání s předchozím obdobím, které se vyznačovalo nevýznamným meziročním nárůstem. Vzhledem k předpokládanému zvýšenému vývozu kukuřice a nízké produkci se očekává velký meziroční pokles konečných zásob na úroveň 294,8 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen krmné kukuřice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2008/2009 – 2015/2016 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
krmné kukuřice	2008/2009	5 121	4 829	4 745	3 157	2 631	2 626	2 597	2 718	2 754	2 886	2 924	3 048
	2009/2010	3 168	3 257	2 813	2 524	2 409	2 502	2 629	2 855	2 899	2 900	3 010	3 091
	2010/2011	3 128	3 043	3 568	4 046	4 013	4 205	4 498	4 801	5 116	4 988	5 046	5 280
	2011/2012	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/2013	4 767	4 843	5 176	5 474	5 505	5 438	5 567	5 648	5 606	5 564	5 373	5 331
	2013/2014	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 546	4 661	4 665
	2014/2015	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/2016	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213							

Pramen: ČSÚ

Po sklizni v roce 2014 došlo u kukuřice na zrno podobně jako u ostatních obilovin k postupnému poklesu cen. Svého maxima (4 572 Kč/t) dosáhly v první polovině marketingového roku 2014/2015 v měsíci červenec 2014. S ohledem na cenový pokles cen veškerých obilovin lze očekávat, že cenový vývoj většiny krmných obilovin bude mít klesající trend, ovšem s výjimkou kukuřice, které bude všeobecný nedostatek.

V závěru kalendářního roku 2015 se očekává výše měsíčních cenových průměrů kukuřice v rozmezí 3 700 – 4 300 Kč/t.

Graf. č. 11 Cenový vývoj u kukuřice v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

TRITICALE

Výroba

Sklizeň triticales se předpokládá dle ČSÚ k 15. 9. 2015 ve výši 213,8 tis. tun. Znovu se tak produkce této plodiny dostala nad hranici 200 tis. tun. V letošním marketingovém roce 2015/2016 v porovnání s marketingovým rokem 2014/2015 se jedná o snížení celkové výroby o 30,1 tis. tun (tj. o 12,3 %).

Pokles objemu produkce ze sklizně 2015 souvisí jednak s poklesem osevnické plochy, a také s poklesem hektarového výnosu. Přes toto snížení výroby, tak triticales stále deklaruje, že je to plodina bilančně velmi důležitá na trhu s krmnými obilovinami.

Hektarové výnosy

Výnos triticales ze sklizně 2015 se odhaduje na 4,99 t/ha. Ve srovnání se skutečností loňské sklizně se jedná o snížení o 0,04 t/ha (tj. o 0,8 %). Jako u většiny ozimých obilovin, tak i u triticales ovlivnil hektarový výnos méně příznivý průběh počasí v jarním období (sucho v roce 2015).

Počáteční zásoby

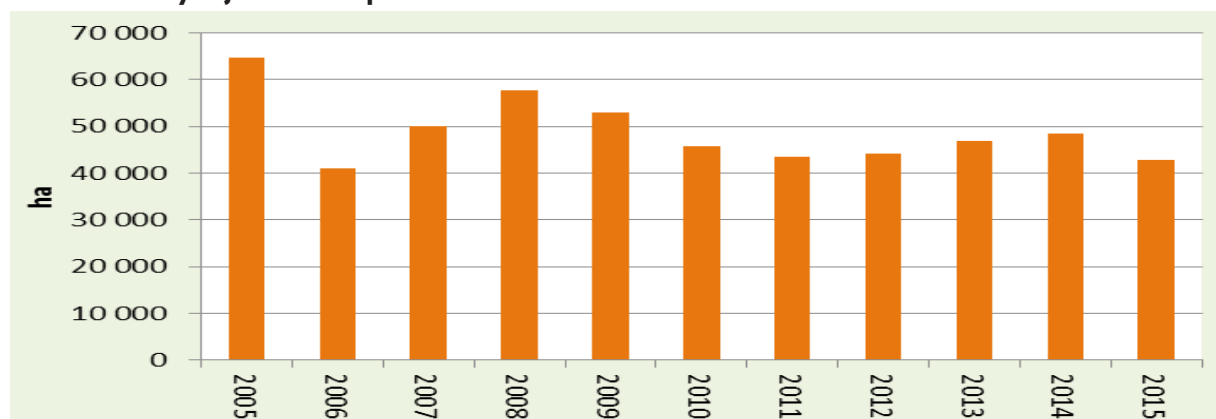
Počáteční zásoby triticales marketingového ročníku 2014/2015 zaznamenaly nárůst a dostaly se na zvýšenou průměrnou úroveň. V meziročním srovnání došlo k nárůstu o 9,3 tis. tun (tj. o 20,4 %) na konečných 54,8 tis. tun.

V letošním marketingovém roce se očekává výrazné navýšení těchto zásob na úroveň 72,5 tis. tun.

Osevnické plochy

Podle soupisu osevnických ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2015 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2015 výše 42,9 tis. ha. To představuje meziroční pokles o 5,6 tis. ha (tj. o 11,5 %). Jedná se o přiblížení k osevnické ploše triticales, která zde byla v roce 2011.

Graf. č. 12 Vývoj osevnických ploch u triticales

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Dovoz triticales byl v předchozích letech naprosto nevýznamný, a v loňském marketingovém roce 2014/2015 nepřesáhl objem 1,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2015/2016 se očekává dovoz triticales ze zahraničí ve výši 1,5 tis. tun.

Celková nabídka

Vyšší konečné zásoby marketingového roku 2014/2015 a větší produkce u triticales měly rozhodující vliv na celkovou nabídku pro marketingový rok 2014/2015. V tomto marketingovém roce dosáhla celkové výše 299,7 tis. tun.

Konečné zásoby marketingového roku 2015/2016 by měly klesnout do úrovně 67,8 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2014/2015 se jedná o snížení o 4,7 tis. tun (tj. o 6,5 %), především z důvodu nižší produkce triticales v tomto marketingovém roce.

Domácí spotřeba

Použití triticales je soustředěno výhradně na krmné účely. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá. Spotřeba triticales na krmivo v marketingovém roce 2014/2015 oproti předchozímu ročníku nevýznamně poklesla a byla na úrovni 120,0 tis. tun (meziroční snížení o 4,0 %).

Pro marketingový rok 2015/2016 se očekává stagnace v užití triticales na krmné účely.

Spotřeba osiv zohledňuje využití triticales také jako pícní ozimé mezplodiny. Pro nadcházející období se předpokládá snížení ve spotřebě osiva.

V marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá využití triticales na technické užití v množství 65,0 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2014/2015 jde o snížení o 5,0 tis. tun (tj. o 7,1 %).

Bilanční tabulka triticales

Ukazatel	Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016 ^{*)}
Osevní plocha	tis. ha	45,9	43,5	44,2	46,8	48,5	42,9
Výnos	t/ha	3,73	4,52	4,31	4,58	5,03	4,99
Výroba	tis. t	171,2	196,9	190,4	214,2	243,9	213,8
Počáteční zásoby	tis. t	75,5	25,0	42,6	45,5	54,8	72,5
Dovoz celkem	tis. t	0,0	0,2	0,3	1,2	1,0	1,5
Celková nabídka	tis. t	246,7	222,1	233,3	260,9	299,7	287,8
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	213,0	162,0	171,0	187,0	204,0	197,0
z toho	potraviny	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	13,0	12,0	12,0	12,0	14,0
	krmiva	tis. t	150,0	115,0	119,0	125,0	120,0
	technické užití	tis. t	50,0	35,0	40,0	50,0	70,0
Vývoz celkem	tis. t	8,7	17,5	16,8	19,1	23,2	23,0
Celkové užití	tis. t	221,7	179,5	187,8	206,1	227,2	220,0
Konečné zásoby	tis. t	25,0	42,6	45,5	54,8	72,5	67,8
Konečné zásoby/celkové užití	%	11,28	23,74	24,21	26,59	31,91	30,82
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	11,74	26,31	26,59	29,30	35,54	34,42

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Vývoz

V předchozím marketingovém roce 2014/2015 vývoz triticales vzrostl a dosáhl úrovně 23,0 tis. tun, která je srovnatelná s marketingovým ročníkem 2005/2006 (24,9 tis. tun).

V nadcházejícím marketingovém roce 2015/2016 se předpokládá podobná úroveň vývozu triticales do zahraničí (23,0 tis. tun).

Vývoz triticales v letech 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	1,5	9,2	10,7	2007/2008	12,9
2008	3,7	5,4	9,1	2008/2009	19,7
2009	14,3	8,6	22,9	2009/2010	13,3
2010	4,7	6,7	11,4	2010/2011	8,7
2011	2,0	10,9	12,9	2011/2012	17,5
2012	6,6	11,6	18,2	2012/2013	16,8
2013	5,2	12,8	18,0	2013/2014	19,1
2014	6,3	11,2	17,5	2014/2015	23,0
2015	11,8	7,2 *)	19,0 *)	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2015

Celkové užití, konečné zásoby

V důsledku nižší sklizně roku 2015 se v marketingovém roce 2015/2016 předpokládá snížení domácí spotřeby (o 7,0 tis. tun) a tím také celkového užití do výše 220,0 tis. tun. Konečné zásoby by se měly meziročně snížit o 4,7 tis. tun (tj. o 6,5 %) do výše 67,8 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměr cen zemědělských výrobců ČSÚ doposud u triticales nesledoval. Od počátku roku 2013 toto sledování ČSÚ uskutečňuje. MZe ČR do konce roku 2012 tyto ceny odvozovalo od cen, které byly srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

Měsíční průměry cen triticales u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2012/2013 – 2013/2014 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
triticales	2012/2013	-	-	-	-	-	-	4 868	5 382	5 719	5 472	5 360	-
	2013/2014	-	3 764	3 616	3 775	3 818	3 884	4 264	3 897	4 111	3 870	-	4 308
	2014/2015	4 041	3 590	3 763	3 541	3 864	3 536	3 205	3 563	3 339	3 679	3 581	3 455
	2015/2016	3 462	3 524	3 443	3 631	3 845							

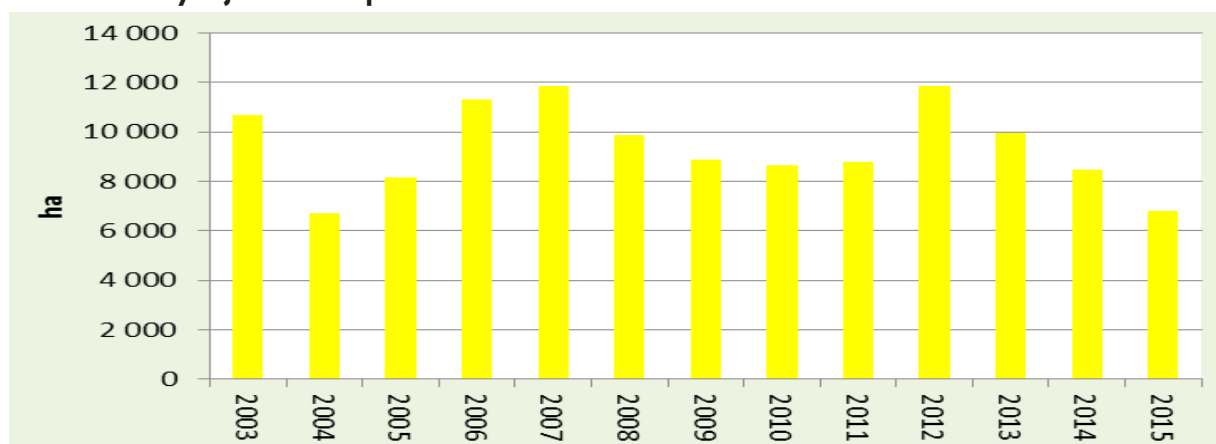
OSTATNÍ OBILOVINY

Výroba, osevní plochy a hektarové výnosy

Tato skupina zahrnuje proso, lesknici kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obiloviny.

Podle soupisu ploch ČSÚ k 31. 5. 2015 byla osevní plocha ostatních obilovin 6,8 tis. ha. Tato skupina plodin vykázala meziroční snížení rozsahu pěstování o 1,7 tis. ha (tj. o 20,0 %). Rozsah pěstování této skupiny obilovin se snížil především v důsledku nulových zaorávek ozimů a je přibližně stejný jako v roce 2004. Odhad výnosů a produkce ČSÚ k 15. 9. 2015 ostatní obiloviny nezahrnuje. MZe odhaduje pro účely bilance výnos ostatních obilovin na úrovni 1,25 t/ha. Aktuální předpoklad produkce MZe u ostatních obilovin tedy dosahuje 8,5 tis. tun.

Graf. č. 13 Vývoj osevních ploch ostatních obilovin

Pramen: ČSÚ

Domácí spotřeba

Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami k výrobě potravin a jsou také nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

Bilanční tabulka ostatních obilovin

Ukazatel		Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	8,7	8,8	11,9	10,0	8,5	6,8
Výnos		t/ha	1,31	1,67	1,91	1,32	1,47	1,25
Výroba		tis. t	11,3	14,7	22,7	13,2	12,5	8,5
Počáteční zásoby		tis. t	0,7	0,3	1,1	7,3	4,5	1,6
Dovoz celkem		tis. t	1,2	1,5	1,1	2,1	3,1	3,0
Celková nabídka		tis. t	13,2	16,5	24,9	22,6	20,1	13,1
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	6,0	5,0	9,0	9,0	9,0	5,0
z toho	potraviny	tis. t	3,0	3,0	6,0	6,0	6,0	4,0
	osiva	tis. t	1,0	1,5	2,0	2,0	2,0	1,0
	krmiva	tis. t	2,0	0,5	1,0	1,0	1,0	0,0

Ukazatel	Jedn.	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ ^{*)} 2016
Vývoz celkem	tis. t	6,9	10,4	8,6	9,1	9,5	7,0
Celkové užití	tis. t	12,9	15,4	17,6	18,1	18,5	12,0
Konečné zásoby	tis. t	0,3	1,1	7,3	4,5	1,6	1,1
Konečné zásoby/celkové užití	%	2,66	7,29	41,34	24,86	8,65	9,17
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	5,72	22,44	80,83	50,00	17,78	22,00

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz a vývoz

Nejvýznamnějšími vývozními komoditami z této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod lze charakterizovat jako poměrně stabilní a odvíjí se především na základě obchodních vztahů dlouhodobějšího charakteru.

Dovoz ostatních obilovin v letech 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	0,4	0,4	0,8	2007/2008	1,2
2008	0,8	7,2	8,0	2008/2009	7,8
2009	0,6	1,0	1,6	2009/2010	1,9
2010	0,9	0,5	1,4	2010/2011	1,2
2011	0,7	1,1	1,8	2011/2012	1,5
2012	0,4	0,5	0,9	2012/2013	1,1
2013	0,6	1,1	1,7	2013/2014	2,1
2014	1,0	1,9	2,9	2014/2015	3,1
2015	1,2	1,0 ^{*)}		2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2015

Vývoz ostatních obilovin v letech 2007 – 2015 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2007	1,1	4,4	5,5	2007/2008	6,1
2008	1,7	5,1	6,8	2008/2009	8,8
2009	3,7	4,4	8,1	2009/2010	7,6
2010	3,2	3,9	7,1	2010/2011	6,9
2011	3,0	4,6	7,6	2011/2012	10,4
2012	5,8	5,5	11,3	2012/2013	8,6
2013	3,1	4,9	8,0	2013/2014	9,1
2014	4,2	2,5	6,7	2014/2015	9,5
2015	7,0	1,4 ^{*)}	8,4 ^{*)}	2015/2016	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2015

PŘÍLOHY

Obsah:

- Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě
- Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin
- Roční průměry cen zemědělských výrobců obilovin
- Roční průměry spotřebitelských cen a meziroční indexy
- Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců obilovin
- Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků
- Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
Obiloviny celkem	2012	1 444 668	3 000 390	48,14	100,00
	2013	1 428 171	2 993 236	47,71	100,00
	2014	1 411 314	2 985 792	47,26	100,00
	2015	1 403 430	2 978 989	47,11	100,00
Z toho:					
pšenice celkem	2012	815 381	3 000 390	27,17	56,44
	2013	829 393	2 993 236	27,71	58,07
	2014	835 941	2 985 792	27,99	59,23
	2015	829 820	2 978 989	27,86	59,13
pšenice ozimá	2012	746 002	3 000 390	24,86	91,49 ¹⁾
	2013	788 422	2 993 236	26,34	95,06 ¹⁾
	2014	790 690	2 985 792	26,48	94,58 ¹⁾
	2015	778 200	2 978 989	26,12	93,78 ¹⁾
pšenice jarní	2012	69 379	3 000 390	2,31	8,51 ¹⁾
	2013	40 970	2 993 236	1,37	4,94 ¹⁾
	2014	45 251	2 985 792	1,51	5,41 ¹⁾
	2015	51 620	2 978 989	1,73	6,22 ¹⁾
žito	2012	30 557	3 000 390	1,02	2,12
	2013	37 498	2 993 236	1,25	2,63
	2014	25 137	2 985 792	0,84	1,78
	2015	21 980	2 978 989	0,73	1,57
ječmen celkem	2012	382 330	3 000 390	12,74	26,46
	2013	348 992	2 993 236	11,66	24,44
	2014	350 518	2 985 792	11,74	24,84
	2015	365 946	2 978 989	12,28	26,08

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
ječmen ozimý	2012	98 004	3 000 390	3,27	25,63 ²⁾
	2013	106 265	2 993 236	3,55	30,45 ²⁾
	2014	102 927	2 985 792	3,45	29,36 ²⁾
	2015	104 540	2 978 989	3,51	28,57 ²⁾
ječmen jarní	2012	284 326	3 000 390	12,81	74,37 ²⁾
	2013	242 727	2 993 236	8,11	69,55 ²⁾
	2014	247 590	2 985 792	8,29	70,64 ²⁾
	2015	261 406	2 978 989	8,77	71,43 ²⁾
oves	2012	50 770	3 000 390	1,69	3,51
	2013	43 559	2 993 236	1,46	3,05
	2014	42 289	2 985 792	1,42	3,00
	2015	42 395	2 978 989	1,42	3,02
triticale	2012	44 200	3 000 390	1,47	3,06
	2013	46 816	2 993 236	1,56	3,28
	2014	48 497	2 985 792	1,62	3,44
	2015	42 891	2 978 989	1,44	3,06
kukuřice	2012	109 565	3 000 390	3,65	7,58
	2013	96 902	2 993 236	3,24	6,78
	2014	100 453	2 985 792	3,36	7,11
	2015	93 575	2 978 989	3,14	6,67
ostatní obiloviny	2012	11 865	3 000 390	0,39	0,82
	2013	9 984	2 993 236	0,33	0,70
	2014	8 478	2 985 792	0,28	0,60
	2015	6 824	2 978 989	0,23	0,49

Pramen: ČSÚ – soupis ploch osevů v ČR k 31. 5.; Statistická ročenka půdního fondu ČR, dopočet MZe

Poznámka: ¹⁾ procenta z pšenice celkem

²⁾ procenta z ječmene celkem

Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin v ČR

Pšenice ozimá

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	765 082	764 659	3 551 666	4,64
1995	795 331	794 647	3 693 156	4,65
1996	756 484	754 656	3 560 921	4,72
1997	773 909	766 269	3 427 413	4,47
1998	849 237	847 900	3 637 835	4,29
1999	744 994	744 577	3 549 670	4,77
2000	888 162	886 562	3 848 694	4,34
2001	873 463	870 016	4 305 486	4,95
2002	796 214	796 214	3 694 503	4,64
2003	541 695	541 696	2 244 457	4,14
2004	801 719	801 719	4 775 190	5,96
2005	762 793	762 792	3 931 811	5,15
2006	719 528	719 520	3 506 252	4,49
2007	750 102	750 103	3 761 674	5,01
2008	760 399	760 399	4 470 309	5,88
2009	793 472	793 472	4 229 261	5,33
2010	785 491	785 491	3 992 965	5,08
2011	805 779	805 779	4 660 196	5,78
2012	742 002	742 002	3 234 859	4,34
2013	788 422	788 422	4 530 773	5,75
2014	790 690	790 690	5 222 695	6,61
2015	778 200 *	778 200 *	5 097 145 *	6,55 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Pšenice jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1995	36 661	36 106	129 613	3,59
1996	44 855	43 954	166 282	3,78
1997	60 228	59 181	212 856	3,60
1998	64 773	64 401	206 906	3,21
1999	122 567	122 526	487 601	3,91
2000	84 549	83 873	235 413	2,81
2001	53 784	53 220	170 594	3,21
2002	52 616	52 616	171 970	3,27
2003	106 695	106 694	393 434	3,69
2004	61 439	61 442	267 333	4,35
2005	57 647	57 647	219 228	3,70
2006	61 991	61 991	208 594	3,36
2007	60 884	60 884	177 250	2,91
2008	41 925	41 926	161 193	3,84
2009	37 827	37 827	128 812	3,41
2010	48 086	48 086	168 588	3,51
2011	57 353	57 353	252 851	4,41
2012	69 379	69 379	284 037	4,09
2013	40 970	40 970	169 923	4,15
2014	45 251	45 251	219 653	4,85
2015	51 620 *	51 620 *	231 406 *	4,48 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Pšenice celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	812 230	810 810	3 713 476	4,58
1995	831 992	830 753	3 822 769	4,60
1996	801 339	798 610	3 727 203	4,67
1997	834 137	825 450	3 640 269	4,41
1998	914 010	912 301	3 844 741	4,21
1999	867 561	867 102	4 028 271	4,65
2000	972 711	970 435	4 084 107	4,21
2001	927 247	923 236	4 476 080	4,85
2002	848 830	848 830	3 866 473	4,56
2003	648 389	648 390	2 637 891	4,07
2004	863 158	863 161	5 042 523	5,84
2005	820 440	820 439	4 145 039	5,05
2006	781 519	781 520	3 506 252	4,49
2007	810 987	810 987	3 938 924	4,86
2008	802 325	802 325	4 631 502	5,77
2009	831 299	831 299	4 358 073	5,24
2010	833 577	833 577	4 161 553	4,99
2011	863 132	863 132	4 913 048	5,69
2012	815 381	815 381	3 518 896	4,32
2013	829 393	829 393	4 700 696	5,67
2014	835 941	835 941	5 442 349	6,51
2015	829 820 *	829 820 *	5 328 552 *	6,42 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Žito

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	78 879	78 548	275 654	3,51
1995	79 377	79 344	261 938	3,30
1996	64 088	63 597	204 279	3,21
1997	75 740	75 647	259 412	3,43
1998	72 153	71 861	261 167	3,63
1999	55 160	55 069	202 373	3,67
2000	44 178	43 881	150 052	3,42
2001	40 987	40 129	149 298	3,72
2002	35 332	35 332	119 154	3,37
2003	41 915	41 916	159 312	3,80
2004	59 209	59 209	313 348	5,29
2005	46 903	46 903	196 755	4,19
2006	22 481	22 481	74 811	3,33
2007	37 503	37 504	177 507	4,73
2008	43 399	43 399	209 787	4,83
2009	38 453	38 453	178 070	4,63
2010	30 249	30 249	118 233	3,91
2011	24 985	24 985	118 456	4,74
2012	30 557	30 557	146 962	4,81
2013	37 498	37 498	176 278	4,70
2014	25 137	25 137	129 059	5,13
2015	21 980 *	21 980 *	113 578 *	5,17 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Ječmen ozimý

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	184 364	184 121	805 763	4,38
1995	189 959	189 497	818 016	4,32
1996	153 747	151 635	512 733	3,38
1997	158 118	157 051	664 811	4,23
1998	187 072	186 196	725 412	3,90
1999	164 412	164 083	664 112	4,05
2000	142 110	141 846	561 460	3,96
2001	156 732	156 311	695 011	4,45
2002	142 917	142 917	508 428	3,56
2003	98 818	98 817	305 289	3,09
2004	115 605	115 605	595 911	5,15
2005	124 806	124 804	549 143	4,40
2006	102 510	102 509	384 852	3,75
2007	129 515	129 514	623 063	4,81
2008	141 174	141 174	659 841	4,67
2009	136 613	136 613	648 753	4,82
2010	110 207	110 207	495 786	4,50
2011	100 809	100 809	467 740	4,64
2012	98 004	98 004	390 385	3,98
2013	106 265	106 265	474 699	4,47
2014	102 927	102 927	590 689	5,74
2015	104 540 *	104 540 *	581 238 *	5,56 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Ječmen jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	456 907	456 246	1 613 534	3,54
1995	370 259	368 119	1 322 471	3,59
1996	450 382	448 212	1 749 644	3,90
1997	495 333	489 441	1 819 737	3,72
1998	393 381	391 498	1 367 690	3,49
1999	379 284	378 827	1 473 264	3,89
2000	354 272	352 892	1 067 912	3,03
2001	341 132	338 817	1 270 600	3,75
2002	345 153	345 153	1 284 129	3,72
2003	451 137	451 137	1 763 404	3,91
2004	353 390	353 390	1 734 671	4,91
2005	396 722	396 723	1 646 233	4,15
2006	425 635	425 633	1 512 851	3,55
2007	369 177	369 177	1 270 345	3,44
2008	341 220	341 221	1 584 024	4,64
2009	320 207	320 207	1 354 278	4,23
2010	278 718	278 718	1 088 670	3,91
2011	271 972	271 972	1 345 940	4,95
2012	284 326	284 326	1 226 082	4,31
2013	242 727	242 727	1 119 961	4,61
2014	247 590	247 590	1 376 360	5,56
2015	261 406 *	261 406 *	1 449 382 *	5,54 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Ječmen celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	641 271	640 367	2 419 297	3,78
1995	560 218	557 615	2 140 487	3,84
1996	604 129	599 847	2 262 377	3,77
1997	653 451	646 492	2 484 548	3,84
1998	580 453	577 694	2 093 101	3,62
1999	543 696	542 910	2 137 376	3,94
2000	496 382	494 737	1 629 372	3,29
2001	497 864	495 128	1 965 611	3,97
2002	488 070	488 070	1 792 557	3,67
2003	549 955	549 954	2 068 693	3,76
2004	468 996	468 995	2 330 582	4,97
2005	521 527	521 527	2 195 376	4,21
2006	528 145	528 142	1 897 703	3,59
2007	498 692	498 691	1 893 408	3,80
2008	482 395	482 395	2 243 865	4,65
2009	454 820	454 820	2 003 032	4,40
2010	388 925	388 925	1 584 456	4,07
2011	372 781	372 781	1 813 679	4,87
2012	382 330	382 330	1 616 467	4,23
2013	348 992	348 992	1 593 760	4,57
2014	350 518	350 518	1 967 049	5,61
2015	365 946 *	365 946 *	2 030 619 *	5,55 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Oves

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1994	76 709	76 306	207 562	2,72
1995	60 112	60 236	186 693	3,10
1996	66 094	65 541	214 163	3,27
1997	77 823	77 570	246 637	3,18
1998	58 794	57 688	179 671	3,11
1999	54 415	53 988	179 130	3,32
2000	50 950	50 117	135 858	2,71
2001	49 388	47 802	136 363	2,85
2002	61 026	61 026	167 708	2,75
2003	77 371	77 370	233 560	3,02
2004	58 573	58 572	227 017	3,88
2005	51 667	51 666	151 054	2,92
2006	57 697	57 697	154 906	2,68
2007	59 016	59 016	159 408	2,70
2008	49 049	49 049	155 868	3,18
2009	50 021	50 021	165 993	3,32
2010	52 278	52 278	138 244	2,64
2011	45 236	45 236	164 248	3,63
2012	50 770	50 770	171 976	3,39
2013	43 559	43 559	139 120	3,19
2014	42 289	42 289	152 232	3,60
2015	42 395 *	42 395 *	161 888 *	3,82 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Triticale

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2005	64 811	64 811	255 186	3,94
2006	41 023	41 020	131 353	3,20
2007	50 051	50 050	205 513	4,11
2008	57 758	57 758	255 568	4,42
2009	52 950	52 950	222 711	4,21
2010	45 871	45 871	171 200	3,73
2011	43 529	43 529	196 918	4,52
2012	44 200	44 200	190 370	4,31
2013	46 816	46 816	214 207	4,58
2014	48 497	48 497	243 889	5,03
2015	42 891 *	42 891 *	213 848 *	4,99 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Kukuřice na zrno

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1995	27 315	26 441	113 274	4,28
1996	29 877	33 123	168 684	5,09
1997	34 985	41 184	285 199	6,92
1998	29 185	32 907	200 562	6,09
1999	33 036	39 447	260 495	6,60
2000	39 317	47 283	303 957	6,43
2001	54 295	61 938	408 653	6,60
2002	70 570	70 570	616 234	8,73
2003	78 040	85 426	476 371	5,58
2004	87 821	89 921	551 628	6,13
2005	79 981	98 044	702 933	7,17
2006	84 900	89 798	606 366	6,75
2007	93 065	111 660	758 781	6,80
2008	107 899	113 777	858 407	7,54
2009	91 610	105 268	889 574	8,45
2010	99 945	103 276	692 589	6,71
2011	109 651	121 006	1 063 736	8,79
2012	109 565	119 333	928 147	7,78
2013	111 931	96 902	675 380	6,97
2014	100 453	98 749	832 235	8,43
2015	93 575 *	93 575 *	555 238 *	5,93 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015

Ostatní obiloviny

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2008	9 893	9 893	14 505	1,47
2009	8 868	8 868	14 547	1,64
2010	8 661	8 661	11 343	1,31
2011	8 816	8 816	14 722	1,67
2012	11 865	11 865	22 675	1,91
2013	9 984	9 984	13 170	1,32
2014	8 478	8 478	12 487	1,47
2015	6 824 *	6 824 *	8 530 *	1,25 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad MZe ČR

Obiloviny celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1987	1 688 982	1 676 320	7 532 219	4,49
1988	1 676 759	1 655 290	7 532 215	4,55
1989	1 669 850	1 661 944	7 793 145	4,69
1990	1 652 169	1 639 715	8 946 879	5,46
1991	1 620 585	1 611 787	7 845 290	4,87
1992	1 586 262	1 583 160	6 564 898	4,15
1993	1 606 911	1 605 992	6 467 852	4,03
1994	1 660 338	1 654 149	6 777 231	4,10
1995	1 581 341	1 575 977	6 601 711	4,19
1996	1 586 491	1 581 032	6 644 145	4,20
1997	1 696 325	1 685 820	6 982 772	4,14
1998	1 680 760	1 678 285	6 668 920	3,97
1999	1 586 592	1 591 099	6 928 371	4,35
2000	1 647 508	1 650 114	6 454 237	3,91
2001	1 626 785	1 623 624	7 337 589	4,52
2002	1 562 116	1 562 116	6 770 829	4,33
2003	1 452 349	1 459 736	5 762 396	3,95
2004	1 607 251	1 609 351	8 783 801	5,46
2005	1 593 487	1 611 547	7 659 851	4,75
2006	1 527 104	1 571 019	6 473 588	4,12
2007	1 567 191	1 579 785	7 152 861	4,53
2008	1 552 682	1 558 596	8 369 503	5,37
2009	1 528 021	1 541 679	7 831 999	5,08
2010	1 459 506	1 462 837	6 877 619	4,70
2011	1 468 130	1 479 485	8 284 807	5,60
2012	1 444 668	1 454 436	6 595 493	4,53
2013	1 428 171	1 413 143	7 512 612	5,32
2014	1 411 314	1 409 610	8 779 299	6,23
2015	1 403 430 *	1 403 430 *	8 412 253 *	5,99 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2015 dle ČSÚ, u ostatních obilovin dle MZe

Cenový vývoj obilovin a jejich produktů

Roční průměry cen zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pšenice potravinářská	4 578	5 106	2 889	3 392	5 039	4 884	5 288	4 483	4 321
Pšenice krmná	3 851	4 498	2 603	2 957	4 335	4 485	4 901	4 119	3 902
Ječmen sladovnický	4 729	6 012	3 848	3 408	4 821	5 121	5 582	5 164	4 882
Ječmen potravinářský	3 934	5 097	2 996	3 118	4 434	4 953	5 408	5 335	4 528
Ječmen krmný	3 675	4 278	2 483	2 640	4 024	4 450	4 485	3 959	3 630
Žito	4 386	4 789	2 645	2 852	4 726	5 061	4 621	3 931	3 917
Oves krmný	3 489	4 188	2 718	2 558	3 560	3 928	4 127	3 590	3 516
Kukuřice krmná	4 183	4 634	2 800	3 282	4 707	4 567	5 062	4 253	3 781

Pramen: ČSÚ

Roční průměry spotřebitelských cen v Kč/kg a meziroční indexy v %

Výrobek	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pšeničná mouka hrubá	9,09	12,81	9,56	8,61	11,21	11,70	13,65	13,52	12,99
Index (předch. rok =100)	125,25	140,92	74,63	90,06	130,20	104,37	116,67	99,04	96,08
Pšeničná mouka hladká.	9,11	12,83	9,91	8,73	11,37	11,60	13,48	13,18	12,64
Index (předch. rok =100)	123,44	140,83	77,24	88,13	130,24	102,02	116,21	97,77	95,90
Chléb kmínový	18,98	22,85	19,54	18,36	21,55	22,88	23,06	23,00	22,46
Index (předch. rok =100)	117,02	120,39	85,51	93,96	117,37	106,17	100,79	99,73	97,65

Pramen: ČSÚ;

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2005/06	2 557	2 559	2 645	2 825	2 944	2 886	2 859	2 894	2 937	2 917	2 958	2 965
	2006/07	2 969	2 860	3 126	3 467	3 584	3 655	3 780	3 923	4 100	4 154	4 089	4 076
	2007/08	4 026	4 435	5 133	5 591	5 819	5 806	5 876	6 015	6 098	6 207	6 210	6 036
	2008/09	5 832	4 409	3 932	3 829	3 549	3 284	2 928	2 987	3 063	3 025	3 010	3 073
	2009/10	3 093	2 821	2 693	2 698	2 612	2 663	2 661	2 733	2 756	2 741	2 731	2 810
	2010/11	2 916	3 426	4 218	4 510	4 558	4 649	4 816	5 280	5 610	5 629	5 687	5 634
	2011/12	5 348	4 808	4 551	4 527	4 426	4 155	4 057	4 171	4 339	4 529	4 788	5 005
	2012/13	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/14	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 748	4 789
	2014/15	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/16	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205						
Pšenice krmná	2005/06	2 424	2 264	2 155	2 230	2 227	2 255	2 251	2 295	2 309	2 395	2 425	2 456
	2006/07	2 482	2 478	2 527	2 687	2 821	2 941	3 085	3 367	3 407	3 344	3 495	3 379
	2007/08	3 462	3 849	4 261	4 792	4 908	4 860	5 099	5 448	5 568	5 645	5 682	5 517
	2008/09	5 163	3 705	3 336	3 198	2 901	2 713	2 651	2 666	2 769	2 740	2 749	2 781
	2009/10	2 784	2 457	2 408	2 400	2 407	2 419	2 509	2 596	2 592	2 603	2 570	2 653
	2010/11	2 699	3 143	3 399	3 436	3 580	3 702	3 882	4 647	4 782	4 839	4 843	4 893
	2011/12	4 654	4 031	3 895	3 907	3 854	3 797	3 814	4 011	4 106	4 294	4 415	4 566
	2012/13	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/14	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	4 516	4 666	4 538
	2014/15	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/16	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945						
Žito	2006/07	2 628	2 748	2 975	3 234	3 475	3 579	3 738	3 750	3 750	3 988	4 025	-
	2007/08	4 090	4 032	4 399	5 056	5 363	5 590	5 497	5 419	5 424	5 548	5 679	5 637
	2008/09	5 555	4 350	3 860	3 779	3 609	3 113	3 059	2 932	2 837	2 669	2 735	2 594
	2009/10	2 879	2 500	2 507	2 313	2 298	2 413	2 245	2 299	2 282	2 369	2 294	2 299
	2010/11	2 355	2 643	3 315	3 794	3 820	4 506	4 296	4 519	5 583	5 408	5 099	4 960
	2011/12	4 705	4 245	4 170	4 689	4 556	4 482	4 680	4 943	5 085	5 011	5 099	5 005
	2012/13	5 000	5 358	5 160	5 264	5 318	5 372	5 543	5 420	5 324	5 378	5 282	5 413
	2013/14	5 314	3 844	3 351	3 678	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/15	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/16	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849						

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladovnícký	2006/07	3 122	3 212	3 267	3 344	3 434	3 475	3 682	3 713	4 127	4 309	4 124	4 212
	2007/08	4 184	5 037	5 323	5 789	5 981	6 271	6 369	6 549	6 464	6 555	6 571	6 554
	2008/09	6 165	5 904	5 582	5 256	5 200	4 975	4 651	4 734	4 443	4 106	3 864	3 535
	2009/10	3 595	3 652	3 364	3 383	3 514	3 336	3 343	3 280	3 409	3 198	3 250	3 081
	2010/11	3 072	3 055	3 388	3 652	4 017	4 147	4 241	4 518	4 652	4 710	5 063	4 916
	2011/12	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/13	5 175	4 940	5 071	5 180	5 251	5 305	5 546	5 635	5 732	5 770	5 756	5 985
	2013/14	6 029	5 348	5 321	5 253	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/15	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/16	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820						
Ječmen potravinářský	2006/07	-	2 766	-	3 127	-	3 130	3 136	3 180	3 092	3 300	3 397	3 317
	2007/08	3 442	3 526	4 491	4 961	5 640	5 725	5 925	5 867	-	5 751	5 990	-
	2008/09	-	4 553	4 440	4 600	4 588	-	3 083	3 389	3 734	3 783	3 136	3 330
	2009/10	-	-	-	2 500	2 786	-	2 574	-	3 137	3 390	2 542	2 623
	2010/11	2 633	2 667	3 075	3 473	3 271	4 392	3 742	4 070	4 414	4 970	-	-
	2011/12	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 863	4 997	5 115	5 014
	2012/13	-	4 850	5 093	5 223	5 469	5 435	5 456	5 980	6 011	5 970	5 791	5 740
	2013/14	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/15	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/16	4 373	-	-	-	-	-	-					
Ječmen krmný	2006/07	2 431	2 368	2 431	2 483	2 598	2 678	2 812	3 055	3 200	3 175	3 234	3 158
	2007/08	3 353	3 609	4 074	4 516	4 895	5 023	5 039	5 076	5 125	5 435	5 513	4 990
	2008/09	4 311	3 439	3 426	3 186	2 951	2 841	2 724	2 638	2 732	2 659	2 598	2 620
	2009/10	2 410	2 207	2 249	2 360	2 301	2 300	2 330	2 378	2 412	2 359	2 357	2 335
	2010/11	2 336	2 543	2 903	3 138	3 201	3 393	3 615	4 020	4 220	4 432	4 399	4 244
	2011/12	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/13	4 545	4 712	4 912	5 003	4 948	4 979	5 009	5 137	5 071	5 060	5 008	4 766
	2013/14	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/15	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/16	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577						

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2006/07	2 375	2 477	2 478	2 530	2 599	2 697	2 765	2 839	3 001	3 238	3 248	3 325
	2007/08	3 237	3 449	3 785	4 173	4 433	4 375	4 311	4 919	4 925	5 121	4 923	4 536
	2008/09	4 545	4 198	3 335	3 244	3 112	3 085	3 185	3 103	2 929	2 984	2 877	3 014
	2009/10	2 839	2 394	2 281	2 349	2 442	2 215	2 275	2 435	2 462	2 475	2 432	2 448
	2010/11	2 501	2 296	2 557	2 844	2 963	3 009	3 252	3 468	3 937	3 955	3 707	3 652
	2011/12	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/13	3 884	4 134	4 422	4 385	4 321	4 418	4 353	4 627	4 416	4 640	4 518	4 292
	2013/14	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/15	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/16	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474						
Kukuřice krmná	2006/07	2 828	2 801	2 887	3 086	3 290	3 429	3 601	3 784	3 848	3 744	3 715	3 678
	2007/08	3 710	3 873	3 868	5 500	5 516	5 358	5 379	5 374	5 461	5 496	5 492	5 299
	2008/09	5 121	4 829	4 745	3 157	2 631	2 626	2 597	2 718	2 754	2 886	2 924	3 048
	2009/10	3 168	3 257	2 813	2 524	2 409	2 502	2 629	2 855	2 899	2 900	3 010	3 091
	2010/11	3 128	3 043	3 568	4 046	4 013	4 205	4 498	4 801	5 116	4 988	5 046	5 280
	2011/12	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/13	4 767	4 843	5 176	5 474	5 505	5 438	5 567	5 648	5 606	5 564	5 373	5 331
	2013/14	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 545	4 661	4 665
	2014/15	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/16	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277						

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

Rok	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká 00 extra – Kč/t												
2010	6 553,20	6 159,88	6 130,99	5 983,87	5 922,27	5 866,05	5 707,46	5 882,07	6 091,85	6 268,99	7 176,04	7 744,57
2011	8 236,85	8 672,48	9 064,1	8 910,35	8 930,28	9 495,56	9 236,53	9 159,79	8 791,17	8 628,66	8 591,81	8 368,53
2012	8 311,99	8 150,11	8 048,95	7 915,12	7 912,14	8 245,01	8 264,38	8 112,95	8 265,91	8 654,63	8 918,37	9 269,86
2013	9 343,26	9 487,71	9 357,57	9 577,6	9 319,45	9 342,08	9 449,83	9 342,66	8 461,97	8 245,53	8 340,89	8 129,58
2014	8 140,28	8 308,80	8 064,00	8 127,33	8 344,65	7 945,41	8 199,24	8 064,46	8 284,46	8 274,79	7 928,13	8 181,79
2015	8 348,68	8 020,55	8 280,19	8 003,20	7 988,48	7 842,09	7 922,88	7 756,12	7 966,15	7 764,35	7 445,95	7 303,20
Pšeničná mouka hladká pekařská – Kč/t												
2010	5 660,59	5 655,69	5 584,19	5 563,91	5 534,38	5 548,16	5 536,88	5 545,83	6 007,03	6 354,3	6 548,84	6 840,51
2011	7 243,52	8 030,09	8 158,72	8 244,94	8 289,39	8 282,79	8 267,38	8 196,92	8 047,92	7 743,78	7 458,61	7 325,84
2012	7 199,01	7 036,58	6 968,65	6 924,02	6 990,26	7 068,45	7 079,72	7 247,36	7 543,99	7 777,95	7 928,34	8 045,76
2013	8 260,09	8 411,56	5 503,73	8 467,98	8 457,21	8 343,6	8 288,26	8 081,46	7 754,19	7 458,34	7 209,05	7 121,40
2014	7 127,37	6 968,34	6 890,58	6 894,47	6 905,28	6 920,43	6 900,05	6 789,88	6 721,08	6 530,83	6 464,61	6 469,73
2015	6 455,44	6 584,91	6 637,77	6 622,20	6 605,98	6 619,78	6 511,59	6 525,34	6 601,74	6 415,31	6 317,17	6 417,92
Pšeničná mouka chlebová – Kč/t												
2010	5 170,46	5 068,99	5 023,09	4 990,26	4 940,20	4 969,59	4 965,59	4 965,28	5 335,88	6 021,97	6 430,30	6 560,21
2011	6 854,72	7 522,93	7 640,67	7 804,99	7 891,39	7 951,97	7 960,95	7 860,07	7 818,48	7 428,89	7 203,08	7 089,68
2012	6 862,32	6 684,03	6 629,85	6 608,55	6 662,61	6 732,73	6 794,51	7 071,75	7 339,89	7 488,32	7 614,23	7 775,03
2013	7 799,82	8 243,06	8 266,63	8 244,53	8 156,30	8 053,36	8 053,48	7 875,15	7 621,88	7 238,29	7 071,47	7 106,73
2014	7 005,81	6 763,19	6 732,99	6 706,32	6 775,38	6 823,26	6 820,00	6 632,34	6 474,65	6 384,98	6 329,33	6 257,29
2015	6 210,58	6 337,91	6 404,86	6 364,00	6 347,69	6 408,59	6 324,89	6 315,02	6 390,77	6 208,49	6 088,01	6 191,27
Žitná mouka chlebová – Kč/t												
2010	5 379,02	5 353,03	5 288,26	5 345,91	5 354,11	5 342,49	5 343,57	5 321,58	5 572,45	6 024,24	6 555,81	6 959,86
2011	7 282,92	8 132,97	8 357,22	8 589,67	8 635,95	8 595,75	8 616,93	8 567,94	8 444,59	8 379,78	8 403,77	8 319,86
2012	8 296,19	8 294,48	8 319,35	8 297,18	8 336,77	8 358,70	8 329,98	8 366,52	8 400,29	8 385,69	8 350,77	8 334,62
2013	8 218,86	8 324,38	8 307,23	8 301,37	8 246,2	8 162,68	8 080,13	8 037,06	7 769,29	7 585,27	7 406,55	7 360,16
2014	7 273,99	6 548,17	6 579,89	6 544,25	6 577,31	6 627,36	6 584,07	6 591,40	6 592,37	6 582,72	6 540,92	6 525,38
2015	6 501,06	6 505,45	6 460,96	6 482,93	6 478,46	6 418,89	6 390,27	6 361,44	6 369,66	6 366,41	6 353,13	6 328,87
Chléb konzumní kmínový – Kč/kg												
2010	14,78	14,74	14,44	14,34	14,28	14,18	14,18	14,23	14,26	14,3	15,19	15,84
2011	16,09	16,05	16,04	16,52	17,65	17,99	18,09	18,35	18,34	18,34	18,3	18,28
2012	17,98	17,73	17,44	17,42	17,4	17,37	17,44	17,39	17,4	17,49	17,59	17,77
2013	17,71	17,62	17,61	17,62	17,55	17,37	17,25	17,2	17,15	17,09	17,04	17,01
2014	17,01	16,86	16,82	16,89	16,93	16,94	16,83	16,79	16,87	16,85	16,7	16,64
2015	16,54	16,49	16,52	16,44	16,4	16,35	16,37	16,32	16,42	16,43	16,19	16,02
Pečivo pšeničné bílé (rohlík) – Kč/kg												
2010	26,29	25,63	25,02	24,74	24,69	24,62	24,72	24,6	24,44	24,28	25,65	27,4
2011	27,71	27,85	27,73	29,16	32,49	33,29	33,61	33,61	33,61	34,14	34,03	33,85
2012	33,5	33,16	32,8	32,8	32,32	32,69	32,81	32,79	32,79	32,83	32,97	33,31
2013	33,33	33,34	33,23	32,86	32,78	32,46	32,13	32,01	31,73	31,58	31,38	30,73
2014	30,6	30,62	30,43	30,2	30,42	30,4	30,03	30,17	30,15	30,04	30,11	29,55
2015	29,54	29,5	29,41	29,29	29,24	29,32	29,23	29,18	29,00	28,93	28,21	28,04

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků v Kč

Rok	Měsíc											
	I.	I.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká I kg												
2011	10,71	11,24	11,24	11,41	11,83	11,79	11,62	11,04	11,24	11,30	11,57	11,47
2012	11,56	11,33	11,33	10,53	10,63	10,55	10,56	11,26	11,75	12,60	12,85	12,82
2013	13,33	13,36	13,48	13,60	13,68	13,52	13,14	13,73	13,52	13,32	13,07	12,71
2014	13,37	13,14	13,39	13,22	12,80	13,40	13,11	13,31	13,42	13,25	13,27	12,47
2015	12,75	13,25	13,33	13,27	12,88	13,47	12,89	12,62	12,13	12,36	11,41	11,30
Pšeničná mouka hrubá I kg												
2011	10,50	11,05	11,25	11,34	11,52	11,00	11,60	11,25	11,11	11,08	11,49	11,44
2012	11,49	11,21	11,18	9,92	10,12	10,55	10,79	11,66	11,81	12,54	12,94	13,23
2013	13,54	13,75	13,52	13,76	13,85	13,50	13,55	13,73	13,63	13,70	13,29	13,18
2014	13,64	13,52	13,48	13,36	13,43	13,58	13,59	13,63	13,87	13,73	13,18	13,20
2015	13,50	13,84	13,65	13,25	13,35	13,78	13,67	12,35	12,52	12,84	11,71	11,43
Chléb konzumní kmínový I kg												
2011	19,17	19,15	19,05	19,48	22,52	22,70	22,12	22,63	22,94	22,92	22,96	22,96
2012	22,78	22,75	23,34	23,30	22,72	22,76	22,51	22,68	22,73	22,75	23,18	23,19
2013	22,88	22,45	23,26	23,31	23,30	22,96	23,15	23,14	23,11	22,95	23,08	23,05
2014	23,06	23,05	23,17	23,12	23,25	22,71	23,01	23,03	22,49	23,04	23,01	23,04
2015	22,98	22,92	23,02	22,53	22,71	22,44	22,78	22,06	22,07	22,05	22,06	21,86
Pečivo pšeničné bílé I kg												
2011	37,66	37,64	37,75	38,45	45,88	45,99	45,97	46,10	46,08	46,08	46,09	45,99
2012	45,50	45,55	46,07	44,06	43,15	43,12	42,89	41,80	41,85	41,84	43,56	44,11
2013	45,41	44,00	43,95	41,97	41,41	41,28	40,97	40,97	41,03	40,51	40,96	40,72
2014	40,74	40,72	40,79	40,24	41,60	40,97	40,36	40,66	40,43	39,06	40,38	39,99
2015	38,93	39,99	40,25	40,84	38,41	40,16	38,75	39,52	39,72	39,44	39,63	39,63

Pramen: ČSÚ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-225-7

Praha 2015